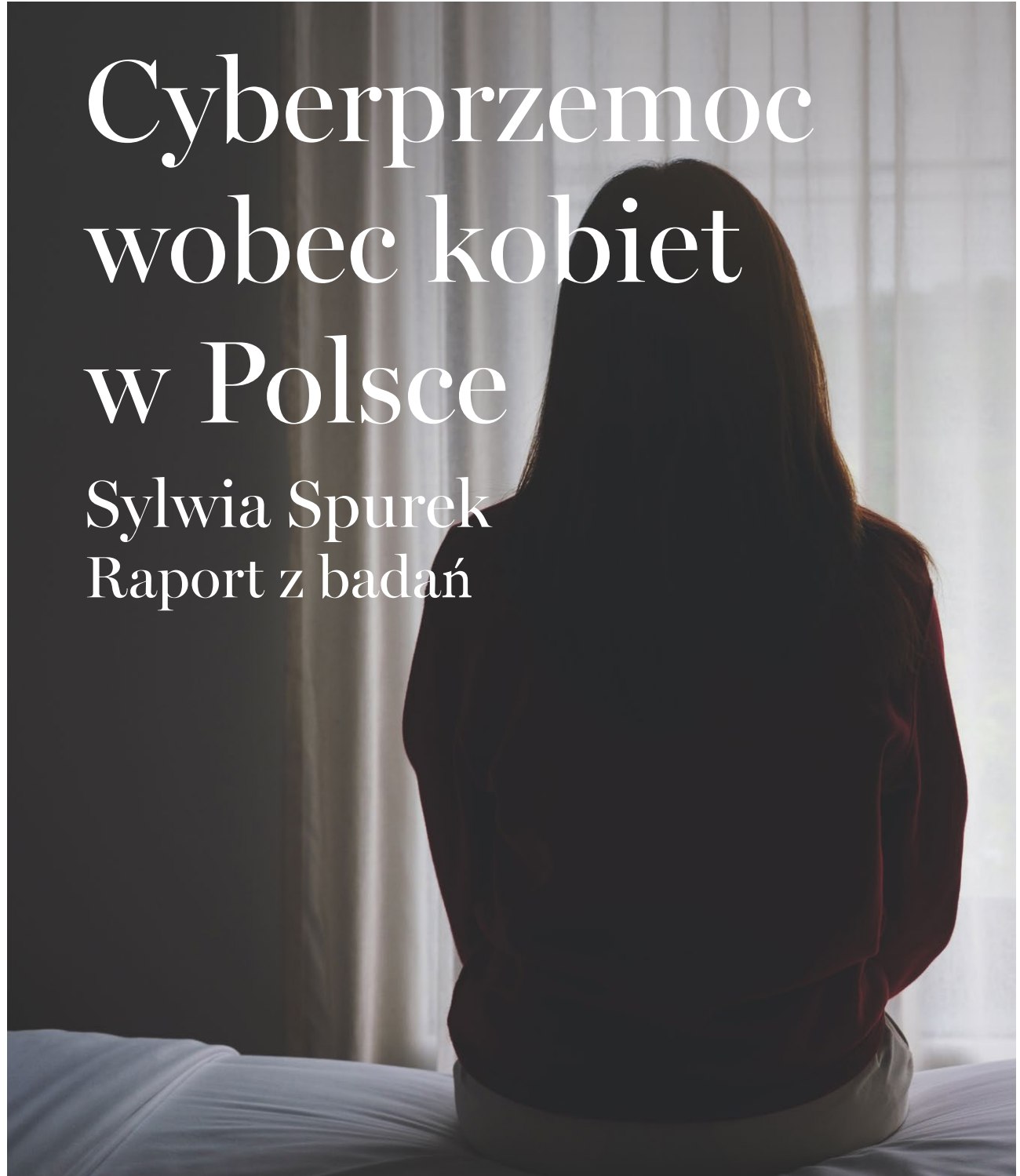

fem.note

Cyberprzemoc wobec kobiet w Polsce

Sylwia Spurek
Raport z badań

dr. Sylwia Spurek
niezrzeszona Posłanka do PE

 EUROPEAN
FEM
INSTITUTE

BADANIE ZREALIZOWANE PRZEZ

 IQS®

fem.note

Cyberprzemoc wobec kobiet w Polsce

Sylwia Spurek
Raport z badań

Pomysł i koncepcja badań:
dr Marcin Anaszewicz i European FEM Institute

Redakcja końcowa:
dr. Sylwia Spurek

Zespół redakcyjny:
Karolina Kubacka, Barbara Wołk, Myka Żabińska

Realizacja badań:
IQS sp. z o.o.

Korekta:
Literalnie Justyna Szumięł

Projekt graficzny i skład:
Ewa Brejnakowska-Jończyk

© copyright by Sylwia Spurek

Publikacja bezpłatna

ISBN: 978-83-66529-13-7

Sylwia Spurek, MEP
European Parliament
Bât. ALTIERO SPINELLI
09G111
60, rue Wiertz / Wiertzstraat 60
B-1047 Bruxelles/Brussel
Belgium

Odpowiedzialność za opinie wyrażone w niniejszej publikacji
spoczywa wyłącznie na autorce. Opinie te niekoniecznie
odzwierciedlają oficjalne stanowisko Parlamentu Europejskiego.

Spis treści

Cyberprzemoc wobec kobiet. Nowa twarz starego problemu Wprowadzenie do badania / dr. Sylwia Spurek	5
Kolejna prywatna sprawa kobiet – cyberprzemoc Komentarz do badania / Renata Durda	10
Cyberprzemoc jako forma przemocy wobec kobiet Komentarz do badania / dr hab. Katarzyna Sękowska-Kozłowska	12
Seksizm nasz powszedni: dlaczego walka z cyberprzemocą to walka o prawa człowieka Komentarz do badania / dr Zuzanna Warso	14
Informacje o badaniu	17
Wnioski z badania	20
Wyniki badania	26
Portret internautek	27
Znajomość i dostrzeganie zjawiska cyberprzemocy	37
Bezpośrednie doświadczanie cyberprzemocy	56
Konsekwencje doświadczania przejawów cyberprzemocy	69
Działania podejmowane w związku z cyberprzemocą	84
Kontakt z cyberprzemocą – podsumowanie	94
Postawy związane ze zjawiskiem cyberprzemocy	103

Cyberprzemoc wobec kobiet. Nowa twarz starego problemu

Wprowadzenie do badania

dr. Sylwia Spurek

„Że też ciebie mamusia nie wyskrobała, o ile ten świat byłby piękniejszy”, „ktoś cię chyba w końcu powinien przelecieć, bo od braku bolca głupiejiesz niesamowicie”, „wstrętna szmata”... takie komentarze i wpisy są kierowane do mnie w mediach społecznościowych, w wiadomościach prywatnych, mailowo¹. To tylko przykłady. I nie jestem jedyna. Zastraszanie, poniżanie, obelgi, groźby gwałtu i śmierci, to przemoc w Internecie, której doświadcza 39% internautek mieszkających w Polsce.

Cyberprzemoc to nowa twarz starego problemu, czyli przemocy ze względu na płeć. Przemocy, której kobiety doświadczają tylko dlatego, że są kobietami, a która ma miejsce wszędzie: w domu, na ulicy, w pracy. Przemoc wobec kobiet to zjawisko znacznie starsze od Internetu. Po prostu wraz z rozwojem technologii rozwijają się także nowe formy przemocy wobec kobiet. Prawdą jest, że przemocy mogą doświadczać wszyscy, ale badania i statystyki pokazują, że kobiety są narażone na nią znacznie bardziej w świecie zarówno realnym, jak i internetowym. Według Agencji Praw Podstawowych co trzecia Europejka doświadczyła, doświadcza lub doświadczy przemocy w swoim życiu tylko dlatego, że jest kobietą². Od lat 90. XX wieku zjawisko przemocy wobec kobiet jest rozpoznawane i uwzględniane także w prawie i praktycznie w każdym międzynarodowym systemie prawnym – Organizacji Narodów Zjednoczonych, Rady Europy i Unii Europejskiej – problem przemocy wobec kobiet oraz przeciwdziałanie tej przemocy jako obowiązek państwa określone zostały w wielu aktach prawnych, orzecznictwie i dokumentach stanowiących w ramach tych systemów³.

Cyberprzemoc wobec kobiet, która jest systemowym i społecznym problemem, wzmacnia wizja internetowej wolności, gdzie każdy może robić wszystko bez żadnych konsekwencji, błędne rozumienie wolności słowa oraz powszechne przyzwolenie na seksizm wynikające z naszych norm społeczno-kulturowych. Dodatkowo przemoc wobec kobiet w Internecie ma bardzo często kontekst seksualny i uderza w życie prywatne, rodzinne i intymne kobiet w takiej skali i takim zakresie, w których wobec mężczyzn jest niespotykana. We wprowadzeniu do pionierskich badań jakościowych Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka na temat cyberprzemocy wobec kobiet z 2017 roku autorki badania Joanna Smętek i dr. Zuzanna Warso odwołały się do danych Working Halt Online Abuse, które wykazały, że między 2000 a 2013 r. kobiety były ofiarami 70% udokumentowanych przypadków nękania

¹ Zob. spot dotyczący cyberprzemocy wyprodukowany w ramach naszej kampanii na 16 Dni przeciw Przemocy wobec Kobiet w 2022 r.: <https://www.facebook.com/drSylwiaSpurek/videos/851648919435253/> (dostęp: 16.04.2024).

² Szczegółowe wyniki badań Agencji Praw Podstawowych są dostępne pod adresem: <https://fra.europa.eu/en/publication/2014/violence-against-women-eu-wide-survey-main-results-report> (dostęp: 16.04.2024).

³ Szerzej na temat aktów prawnych i dokumentów stanowiących w ramach systemu ONZ, Rady Europy i Unii Europejskiej w obszarze przemocy wobec kobiet, w szczególności przemocy domowej, zob. S. Spurek, *Przeciwdziałanie przemocy domowej. Komentarz*, Warszawa 2023.

w Internecie⁴. Cyberprzemoc dotyka kobiety częściej i w inny sposób, niesie za sobą poważne konsekwencje i musimy zacząć ją efektywnie zwalczać, uwzględniając jej specyfikę.

W ramach Kampanii 16 Dni przeciw Przemocy wobec Kobiet w 2022 roku wraz z moim zespołem postanowiliśmy nagrać spot dotyczący cyberprzemocy. Wykorzystaliśmy w nim prawdziwe komentarze i wpisy kierowane do mnie w mediach społecznościowych. Intensywnie poszukiwaliśmy także liczb, badań, informacji o konsekwencjach i specyfice przemocy w Internecie, której doświadczają kobiety w Polsce. W zasadzie jedynym dostępnym polskim badaniem był wówczas wspomniany wyżej raport Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka. Jedynym raportem opartym na danych ilościowych był natomiast raport Amnesty International przeprowadzony w 8 krajach świata, w tym obok Nowej Zelandii, USA czy Danii – także w Polsce⁵. Badanie przeprowadzone na grupie reprezentatywnej 500 Polek dało nam pewne pojęcie o skali i konsekwencjach cyberprzemocy wobec kobiet. Nie było jednak wyczerpujące, odpowiedziało tylko na kilka podstawowych zagadnień. W związku z brakiem dostępnych badań dotyczących doświadczeń polskich internetek, podjęliśmy się wraz z moim zespołem przeprowadzenia badania opinii publicznej w sprawie cyberprzemocy wobec kobiet w Polsce. Wspólnie z doświadczoną w badaniach kluczowych problemów i postaw społecznych pracownią badawczą IQS, w okresie od stycznia do marca 2024 roku, z inicjatywy i przy wsparciu merytorycznym polskiego think-tanku European FEM Institute, przeprowadziliśmy metodą CAWI badanie ilościowe na próbie 1000 kobiet mieszkających w Polsce.

W badaniu zawarliśmy 29 pytań. Objęły one obszar identyfikacji przemocowych zachowań w Internecie, pośrednich i bezpośrednich doświadczeń cyberprzemocy, konsekwencji przemocy, działań podejmowanych w związku z doświadczeniem lub zaobserwowaniem przemocy, postaw użytkowniczek Internetu oraz ich oczekiwań. Zależało nam, aby zbadać konsekwencje cyberprzemocy dla różnych obszarów życia: prywatnego, zawodowego, studenckiego/szkolnego i politycznego/społecznego. Wyniki, które otrzymaliśmy, są alarmujące: 39% aktywnych użytkowniczek Internetu doświadcza cyberprzemocy, a 64% internetek widzi zachowania przemocowe kierowane w sieci do innych kobiet. W kontekście konsekwencji wiele danych musi co najmniej niepokoić: w aspekcie życia zawodowego 43% ofiar, które w tym obszarze doświadczyły przemocy, odpowiedziało, że straciło motywację i poczucie pewności siebie, 27% zdecydowało się na zmianę pracy, 24% przerwało pracę, a 24% utraciło środki utrzymania.

Niezwykle ważny do zbadania był dla mnie i mojego zespołu wpływ cyberprzemocy na kobiety-polityczki, aktywistki, działaczki społeczne. Badanie wykazało, że 3 na 10 aktywistek, polityczek i aktywnych społecznie lub politycznie kobiet wycofuje się, gdy doświadcza cyberprzemocy w obszarze swojej działalności społecznej czy politycznej. Natomiast 25% kobiet wycofuje się z działalności tymczasowo. Oznacza to, że cyberprzemoc może wpływać na jakość naszej demokracji, na partycypację kobiet w życiu społecznym i politycznym, na możliwość i chęć zabierania przez kobiety głosu.

⁴ Joanna Smętek, Zuzanna Warso, *Cyberprzemoc wobec kobiet. Raport*, Helsińska Fundacja Praw Człowieka 2017, dostępne na: <https://archiwum.hfhr.pl/cyberprzemoc/> (dostęp: 16.04.2024).

⁵ Amnesty International, *Cyberprzemoc wobec kobiet – powszechna i niszcząca*, 2017 (dostęp: 16.04.2024).

Badanie wykazało także, że konsekwencje cyberprzemocy należą do długotrwałych. Co czwarta kobieta przyznała, że konsekwencje doświadczenia przemocy w Internecie w jej życiu miały miejsce przez rok lub dłużej, a co trzecia – że trwały od kilku tygodni do kilku miesięcy.

Zawsze uważałam, że prawo i instrumenty państwa prawa powinny uwzględniać specyfikę form przemocy kierowanych do konkretnych grup czy mniejszości. W 2000 roku, będąc na stypendium prawniczym w Nowym Jorku i obserwując procesy zbrodniarzy wojennych z byłej Jugosławii sądzonych za gwałty na dziewczynkach i kobietach, zrozumiałam, że system prawny może być neutralny, czyli ślepy, albo stać po stronie ofiar. Takie celowościowe – poświęcone konkretnym grupom społecznym – myślenie o prawie towarzyszyło mi, kiedy w 2003 roku tworzyłam pierwszy w Polsce projekt ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, kiedy w 2014 roku koordynowałam rządowy proces ratyfikacji Konwencji Stambulskiej i kiedy jako Zastępczyni Rzecznika Praw Obywatelskich kontrolowałam działania rządzących w obszarze równego traktowania. System prawny, reagując na otaczającą rzeczywistość, powinien odpowiadać na pojawiające się nowe zjawiska i problemy, powinien chronić kobiety przed cyberprzemocą, uwzględniając specyfikę tej formy przemocy, jej korzenie, formy i konsekwencje.

Kierując się tą filozofią, od wielu lat specjalizuję się w ochronie kobiet przed przemocą, tworzę prawo, prowadzę badania naukowe, organizuję kampanie społeczne, podejmuję działania polityczne. W ciągu ostatnich lat mojej kadencji w Parlamencie Europejskim współtworzyłam także pierwszą unijną Dyrektywę w sprawie zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, czyli pierwsze unijne prawo regulujące tę kwestię i obejmujące także przepisy dotyczące cyberprzemocy. Regulacje dotyczące cyberprzemocy zostały wprowadzone z mojej inicjatywy, w wyniku przyjętego przez Parlament Europejski w 2021 roku *Sprawozdania zawierającego zalecenia dla Komisji w sprawie zwalczania przemocy ze względu na płeć: cyberprzemoc*⁶. Po przyjęciu Dyrektywy w kwietniu 2024 roku przez Parlament Europejski pozostaje jej dobre wdrożenie, tak aby skutecznie chroniła ofiary, a sprawcom dawała wyraźny sygnał: to, co robisz, jest nieakceptowalne i wykorzystamy wszystkie narzędzia prawne, aby cię powstrzymać i skutecznie ukarać.

O komentarz do naszych badań poprosiłam trzy kobiety, ekspertki i aktywistki, które od wielu lat w różnych zakresach działają na rzecz przeciwdziałania wszelkim formom przemocy wobec kobiet. Renata Durda jest jedną z osób, które budowały system pomocy ofiarom doświadczającym przemocy w Polsce, która wiele lat temu wizjonersko zaczęła podejmować temat przez wszystkich pomijany i wpłynęła na zmianę obecnego systemu prawnego, ale przede wszystkim pomogła tysiącom Polek. O komentarz poprosiłam także dr. Zuzannę Warso, adwokatkę, która pioniersko współtworzyła pierwsze badanie o cyberprzemocy wobec kobiet z ramienia Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka, które zainspirowało nas do dalszej eksploracji tego tematu. Trzeci komentarz napisała dr hab. Katarzyna Sękowska-Kozłowska, kierowniczka Poznańskiego Centrum Praw Człowieka INP PAN, od wielu lat specjalizująca się w kwestii ochrony praw człowieka kobiet w międzynarodowym systemie

⁶ Pełna treść sprawozdania pod adresem: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2021-0338_PL.html (dostęp: 29.04.2024).

prawnym. Renata Durda zadaje w swoim komentarzu dotkliwe pytanie: „czy we współczesnym świecie jest jakieś miejsce bezpieczne dla kobiet?“, słusznie pisze o cyberprzemocy jako zagrożeniu dla wolności słowa oraz o potrzebie prawnej reakcji na przemoc w sieci. Mec. Zuzanna Warso mówi wprost, że cyberprzemoc niszczy fundamenty zarówno osobistego dobrostanu, jak i zdrowej debaty publicznej, a prawnym obowiązkiem państwa jest podjęcie działań zapewniających ochronę przed krzywdą oraz pełną równość i uczestnictwo w przestrzeni cyfrowej. Prof. Katarzyna Sękowska-Kozłowska podkreśla, że korzenie cyberprzemocy są takie same jak w przypadku innych form przemocy wobec kobiet, a państwo, w świetle zobowiązań międzynarodowych, powinno zapewnić odpowiednie ramy prawne służące zapobieganiu i ściganiu przemocy wobec kobiet.

Liczę na to, że nasz raport będzie pomocny kolejnym osobom, badaczom i badaczkom, aktywistkom i aktywistom, dziennikarzom i dziennikarkom, którzy i które zdecydują się badać i jeszcze bardziej eksplorować zjawisko cyberprzemocy, prowadzić działania edukacyjne, wpływać na prawo i decyzje rządzących. Zależy mi, aby problem cyberprzemocy na stałe wszedł do debaty publicznej, aktywności społecznej i akademickiej. Mam nadzieję, że nasz raport będzie inspiracją do prowadzenia kampanii społecznych, tworzenia inicjatyw i dobrego prawa. Tworzenie i stosowanie prawa nie może obyć się bowiem bez analizy i sięgnięcia do badań, raportów, danych i faktów. Chciałabym, aby wyniki naszych badań zostały poważnie wzięte pod uwagę w procesie implementacji przepisów Dyrektywy w sprawie zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej.

Warto zaznaczyć, że IX kadencja Parlamentu Europejskiego 2019–2024 to przyjęcie dwóch aktów prawnych dotyczących przemocy wobec kobiet: to ratyfikacja Konwencji Stambulskiej przez Unię Europejską oraz przyjęcie wspomnianej wyżej Dyrektywy Antyprzemocowej. Od początku mojej kadencji w Parlamencie Europejskim uchwalono dwa wnioski o inicjatywę legislacyjną do Komisji Europejskiej – m.in. w sprawie zwalczania cyberprzemocy ze względu na płeć. Jako wiceprzewodnicząca Komisji Praw Kobiet i Równouprawnienia byłam sprawozdawczynią Parlamentu Europejskiego w sprawie tego raportu. W 2019 roku złożyłam projekt rezolucji Parlamentu Europejskiego w sprawie przystąpienia UE do Konwencji Stambulskiej „i innych środków przeciwdziałania przemocy ze względu na płeć”. Następnie w 2021 roku byłam sprawozdawczynią wspomnianego już *Sprawozdania zawierającego zalecenia dla Komisji w sprawie zwalczania przemocy ze względu na płeć: cyberprzemoc*, obejmującego konkretne postulaty skierowane do Komisji w sprawie zwalczania cyberprzemocy. O ile Konwencja Stambulska nie obejmuje przedmiotowo cyberprzemocy, o tyle Dyrektywa Antyprzemocowa wprowadza kryminalizację czterech przestępstw, tj.: udostępniania intymnych lub zmanipulowanych materiałów, cyberstalkingu, cybernękania oraz cybernetycznego podżegania do przemocy lub nienawiści. Po przyjęciu Dyrektywy Antyprzemocowej Polska będzie zobowiązana

wprowadzić do polskiego prawa wszystkie zawarte w niej regulacje, w tym te przedmiotowo obejmujące zakres cyberprzemocy, czyli kryminalizację wspomnianych przestępstw oraz wszystkie przepisy dotyczące ścigania sprawców przemocy i ochrony ofiar. Niestety przepisy Dyrektywy, na etapie negocjacji z Radą, rozwodniono, wprowadzając ograniczenia dotyczące ścigania określonych zachowań. Dlatego tak ważne jest, aby Polska przy implementacji Dyrektywy kierowała się potrzebą skutecznej ochrony ofiar oraz efektywnego ścigania oraz karania sprawców i wprowadziła nawet wyższe standardy niż zawarte w Dyrektywie normy minimalne. Musimy o to zabiegać, a także popularyzować wiedzę na temat cyberprzemocy, prowadząc kampanie i akcje społeczne oraz badania.

Życzę Wam dobrej lektury. I proszę Was jednocześnie o wsparcie promocji naszego raportu. Napiszcie o nim w swoich mediach społecznościowych, opowiedzcie o nim swoim bliskim i znajomym, podajcie raport dalej, tak aby jak najwięcej osób dowiedziało się o tym, jak cyberprzemoc wpływa na prawa i wolności kobiet, o tym, jak wpływa na jakość naszej demokracji.

Kolejna prywatna sprawa kobiet – cyberprzemoc

Komentarz do badania

Renata Durda

Czy we współczesnym świecie jest jakieś miejsce bezpieczne dla kobiet? Pytanie może zbyt górnolotne, ale odpowiedź na nie może wstrząsnąć wieloma osobami. Bo odpowiedź brzmi: nie. Nie ma takiego miejsca. Wiele kobiet doświadcza przemocy ze strony partnerów we własnych domach (szacuje się, że około 1/4¹). Wiele kobiet doświadcza przemocy i molestowania w miejscach publicznych (ponad 1/3 badanych²). Cyberprzemocy w Internecie doświadcza ponad 2/3 dorosłych internautek, co pokazuje przedstawiony Państwu raport. Gdzie więc współczesne kobiety mogłyby czuć się bezpieczne, bez konieczności zachowywania nieustającej czujności i gotowości do obrony?

Skala cyberprzemocy znacząco wzrosła w ciągu ostatnich lat – badanie Amnesty International z 2017 roku pokazywało, że co czwarta użytkowniczka Internetu doświadczyła przemocy. Siedem lat później to już co trzecia internautka, a jeśli dołączymy do tej populacji także kobiety, które są świadkami cyberprzemocy, to już niemal 70%.

Dodatkowo trzeba pamiętać, że przemocy znacząco częściej doświadczają dziewczęta i kobiety młode (do 25. roku życia). A agresywne zaczepki i komentarze mają charakter seksistowski i mizoginiczny, co jest bardzo raniące dla kształtującej się kobiecej tożsamości.

Internet jest dla wielu kobiet toksycznym i przerażającym miejscem, z którego trudno uciec, gdyż wiele aktywności zawodowych i życiowych wymaga korzystania z Internetu. I nawet wylogowanie z sieci nie kończy złośliwych, krzywdzących komentarzy, ponieważ hejterzy nie śpią, a obraźliwe memy czy kłamliwe posty rozprzestrzeniają się w mgnieniu oka.

Szczególnie niepokojący aspekt cyberprzemocy to efekt zastraszenia. Nawet jeśli w konkretnej sytuacji przemoc nie nastąpiła, to obserwując komentarze kierowane do innych kobiet, masz się bać, siedzieć cicho i stosować autocenzurę. Media społecznościowe, szczególnie te skierowane do kobiet i grup narażonych na dyskryminację i marginalizację społeczną, są dla wielu osób ważnym miejscem, w którym mogą korzystać z prawa do wyrażania własnej opinii. Cyberprzemoc stanowi zagrożenie dla wolności słowa kobiet, odstrasząc niektóre z nich od udzielania się w sieci, zmuszając je do autocenzury treści własnych postów lub nawet całkowitej rezygnacji z korzystania z mediów społecznościowych.

¹ Badanie FRA – Agencja Praw Podstawowych Unii Europejskiej, *Przemoc wobec kobiet*. Raport 2014. https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra-2014-vaw-survey-at-a-glance-oct14_pl.pdf (dostęp: 20.04.2024).

² Ibid.

Tym, co napawa optymizmem w wynikach prezentowanego badania, jest fakt, że większość użytkowniczek Internetu reaguje na dostrzeżoną przemoc i solidarnie broni innych kobiet. Pamiętajmy jednak, że zwykle nie są to reakcje stanowcze i mogące skutkować karą dla sprawców. Najczęściej kończy się na ignorowaniu krzywdzących zachowań lub zablokowaniu hejtera, ostatecznie na zgłoszeniu niewłaściwych treści do administratora. Zgłoszenie sprawy na Policję lub do wyspecjalizowanych podmiotów to sporadyczne przypadki. Kobiety obawiają się długotrwałych, czasochłonnych procedur, ale także żyją w przekonaniu, że ich zgłoszenia będą lekceważone, a działania służb państwa nieadekwatne do ich potrzeb.

Zarówno przemoc domowa, jak i cyberprzemoc są nadal traktowane jako prywatna sprawa, z którą poradzić sobie musi sama zainteresowana. Potrzebujemy w tej sprawie lepszych przepisów prawa i wyższych standardów dla firm dostarczających usługi internetowe. I nie wystarczą przepisy na poziomie krajowym, bo Internet nie jest krajowy. Potrzebujemy dyrektyw i przepisów unijnych chroniących kobiety także w Internecie. Aby w końcu gdzieś były bezpieczne i wolne.

Cyberprzemoc jako forma przemocy wobec kobiet

Komentarz do badania

dr hab. Katarzyna Sękowska-Kozłowska

Przemoc ze względu na płeć, w różnych przejawach, dotyka kobiety we wszystkich społeczeństwach i rejonach świata. Wraz z rozwojem Internetu oraz mediów społecznościowych zyskała ona nowe formy oraz kanał masowego, na nieznaną dotąd skalę, upowszechniania. Niemalże każda internautka, a zwłaszcza kobieta aktywnie zabierająca głos i publikująca różnego rodzaju treści, od polityczki po influencerkę, stała się na co dzień narażona na tzw. seksistowską mowę nienawiści¹ oraz różnego rodzaju nękanie za pomocą środków komunikacji elektronicznej². Korzenie tych naruszeń są jednak takie same jak w przypadku innych, „odwiecznych” form przemocy wobec kobiet, takich jak przemoc seksualna czy przemoc domowa: jest to oparta na patriarchalnych relacjach społecznych pogarda i uprzedzenia wobec kobiet, przyzwolenie na ich dyskryminację oraz różne formy poniżającego traktowania.

Oczywiście cyberprzemoc może dotknąć wszystkich, bez względu na płeć. Badania pokazują jednakże, że to kobiety i dziewczęta są grupą szczególnie narażoną na ten rodzaj przemocy i jej poważne konsekwencje, same zaś przesłanki i formy przemocy związane są z ich płcią i różnią się od doświadczeń mężczyzn³. Prezentowane w niniejszym raporcie badania dotyczące doświadczeń internatek z Polski potwierdzają ten globalny trend. Choć raport nie ogranicza się do przemocy motywowanej płcią, oferując szersze spojrzenie na cyberprzemoc wobec kobiet, jednoznacznie pokazuje, że to właśnie płeć i seksualność kobiet, a nie przykładowo ich poglądy polityczne, stanowią główny przedmiot ataków. Badania te potwierdzają także, że cyberprzemoc w szczególnym stopniu dotyka kobiety aktywnie zabierających głos w Internecie, w tym prowadzące w social mediach działalność społeczną, artystyczną czy polityczną. Doświadczenie przemocy ma więc w tym przypadku szczególne konsekwencje – nie tylko krzywdzi jednostki, ale może też prowadzić do wycofywania się kobiet z uczestniczenia w życiu publicznym, w którym wciąż są grupą wyraźnie niedoreprezentowaną. Raport ten potwierdza wreszcie, że skala cyberprzemocy wobec kobiet w Polsce wpisuje się ogólną, ciemną liczbę incydentów przemocy wobec kobiet w całej Unii Europejskiej. Jak pokazały głośne badania Agencji Praw Podstawowych UE sprzed dekady, co najmniej 1/3 kobiet doświadczyła w swoim życiu jakiegokolwiek formy przemocy ze względu na płeć⁴. Prezentowane

¹ Zob. np. K. Sękowska-Kozłowska, G. Baranowska, A. Gliszczyńska-Grabias, *Sexist Hate Speech and the International Human Rights Law: Towards Legal Recognition of the Phenomenon by the United Nations and the Council of Europe*, *Int J Semiot Law* 35, 2323–2345 (2022). <https://doi.org/10.1007/s11196-022-09884-8> (dostęp: 18.04.2024).

² Zob. szerzej np. *The Palgrave Handbook of Gendered Violence and Technology*, red. A. Powell, A. Flynn, L. Sugiura, Springer International Publishing 2022.

³ Zob. np. *Combating Cyber Violence against Women and Girls*, EIGE 2022, <https://eige.europa.eu/publications-resources/publications/combating-cyber-violence-against-women-and-girls> (dostęp: 18.04.2024).

⁴ *Violence against women: an EU-wide survey. Main results report*, FRA 2014, <https://fra.europa.eu/en/publication/2014/violence-against-women-eu-wide-survey-main-results-report> (dostęp: 18.04.2024).

badania pokazują jeszcze bardziej alarmujące dane – blisko 40% respondentek doświadczyło przemocy w sieci osobiście, natomiast blisko 2/3 miało jakikolwiek kontakt z cyberprzemocą wobec kobiet, w tym jako jej świadkinie.

Wnioski płynące z raportu dowodzą, że przemoc wobec kobiet w sieci jest szeroko rozpowszechnionym zjawiskiem, które wymaga reakcji nie tylko użytkowników i użytkowników Internetu, administratorów platform czy dostawców usług elektronicznych, ale także, a raczej przede wszystkim – państwa. Niski odsetek osób poszukujących ochrony ze strony instytucji publicznych może wskazywać na brak wiedzy lub zaufania do tych podmiotów. Tymczasem w świetle zobowiązań międzynarodowych, takich jak Konwencja ONZ w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet czy Konwencja Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej (tzw. Konwencja Stambulska), państwa-strony, w tym Polska, mają obowiązek zapewnienia odpowiednich ram prawnych i innych środków służących zapobieganiu i ściganiu przemocy wobec kobiet, w tym cyberprzemocy. Jednym z istotnych elementów walki z tym zjawiskiem jest gromadzenie i analiza danych statystycznych oraz prowadzenie wszelkiego rodzaju badań służących jego diagnozowaniu. Raport „Doświadczenie cyberprzemocy wśród kobiet”, prezentujący szczegółowe dane ilościowe z badań przeprowadzonych na ogólnopolskiej próbie badawczej, niewątpliwie wypełnia lukę w obecnym stanie wiedzy i może stanowić dla instytucji publicznych cenne wsparcie w budowaniu skutecznej reakcji na cyberprzemoc wobec kobiet.

Seksizm nasz powszedni: dlaczego walka z cyberprzemocą to walka o prawa człowieka

Komentarz do badania

dr Zuzanna Warso

Atakowanie i obrażanie innych użytkowników i użytkowniczek sieci jest dziś zjawiskiem tak powszechnym, że bywa uznawane za jej integralną część. Agresywne zachowania w środowisku internetowym zostały zaakceptowane do tego stopnia, że jedna z uczestniczek przeprowadzonego przez nas badania porównała próby reagowania i przeciwstawienia się atakom do walki ze złymi warunkami atmosferycznymi. Jeśli uznamy, że przemoc w internecie faktycznie jest jak pogoda, to wszelkie próby przeciwdziałania jej rzeczywiście muszą być skazane na niepowodzenie.

Przekonanie, że agresja jest właściwa naturze internetu, można powiązać z utopijną i niewątpliwie przestarzałą wizją sieci jako ziemi niczyjej; na której nie obowiązują normy społeczne i która rządzi się własnymi prawami. Jednak o ile metafora sieci jako Dzikiego Zachodu może być pociągająca w literaturze, filmie albo komiksie, w rzeczywistości ma ona – podobnie jak prawdziwy Dzikie Zachód – swoją ciemną stronę, której kobiety doświadczają w szczególnie dotkliwy sposób.

Cytowane fragmenty pochodzą z raportu opublikowanego przez Helsińską Fundację Praw Człowieka w 2017 roku. Kiedy wspólnie z Joanną Smętek zdecydowałyśmy się na przeprowadzenie badania, naszym celem było poznanie skali i charakteru agresji, z którą spotykają się kobiety aktywne w sieci.

Mimo upływu siedmiu lat, obraz Internetu i doświadczeń kobiet, jaki maluje się na podstawie analizy wyników badania na temat doświadczenia cyberprzemocy, wciąż jest przygnębiający.

Cyberprzemoc nadal jest zjawiskiem powszechnym – badanie pokazuje, że większość polskich dorosłych internutek miała z nią pośredni lub bezpośredni kontakt i, co za tym idzie, jest na nią narażona. Zdaniem większości Polek cyberprzemoc jest równie groźna co inne formy przemocy oraz jest poważnym problemem. Jednocześnie tylko 1/3 polskich internutek wie, gdzie

szukać pomocy, kiedy napotka w Internecie zachowanie o charakterze przemocowym. Co gorsza, osoby doświadczające przemocy wciąż nie mają wystarczającego zaufania lub wiary w instytucje publiczne, aby tam zwrócić się o pomoc i wsparcie.

Problem przemocy, której kobiety oraz inne marginalizowane grupy społeczne doświadczają w Internecie, na przestrzeni ostatniej dekady trafił na agendy organizacji międzynarodowych, w tym ONZ i Rady Europy. Uwaga tych organizacji oraz rosnąca świadomość problemu wśród ekspertów i ekspertek zajmujących się zarówno prawami kobiet, jak i społecznym oraz prawnym wymiarem technologii nie przyniosły jednak znaczącej poprawy sytuacji.

Przemocy w Internecie można doświadczyć bez względu na płeć. Badanie pokazuje jasno i tym samym potwierdza to, co wynikało z wcześniejszych analiz, że duża część ataków kierowanych pod adresem kobiet ma wyraźnie seksistowski charakter. Przedmiotem najczęstszych przejawów cyberprzemocy – wyzwisk, obelg, poniżania i wyśmiewania – jest fakt bycia kobietą.

Proszę się zatrzymać w tym momencie na chwilę i jeszcze raz przeczytać poprzednie zdanie. Jak głęboko zakorzenione muszą być nierówności płciowe i seksizm, skoro sam fakt bycia kobietą stanowi wystarczającą pożywkę dla atakujących?

Jednym z wniosków płynącym z badania jest to, że aktywność publiczna i podejmowanie dyskusji w Internecie powodują wzrost negatywnych zachowań, których osoby doświadczają w sieci. Wśród kobiet aktywnych w życiu publicznym (np. wolontariuszek, aktywistek społecznych lub politycznych albo artystek) częściej niż wśród pozostałych kobiet pojawiają się emocje, które mogą wpływać na ich decyzje o tymczasowym lub trwałym wycofaniu się z prowadzonej działalności. Nawet jeśli ataki nie przybierają najbardziej drastycznych form, takich jak groźby fizyczne lub nękanie, to wciąż stanowią tłącą się przemoc, która konsekwentnie niszczy fundamenty zarówno osobistego dobrostanu, jak i zdrowej debaty publicznej. W środowiskach, gdzie toleruje się cyberprzemoc, panuje atmosfera strachu i niepewności, która ogranicza możliwość wyrażania siebie. Nawet te „łagodniejsze” formy cyberprzemocy mają zdolność skutecznego tłumienia głosów i perspektyw kobiet w sferze publicznej. Niektóre osoby reagują poprzez wytworzenie „grubej skóry” lub inne mechanizmy obronne, które umożliwiają im zignorowanie ataków. W dłuższej perspektywie żadna z tych postaw nie jest korzystna ani na poziomie osobistym – konieczność tolerowania przemocy zawsze niesie wysoki koszt, ani dla debaty publicznej, gdzie prowadzi do polaryzacji, cynizmu oraz utraty wiary i zaufania do wspólnoty.

Szczególnie niepokojące jest to, że odsetek osób, które bezpośrednio doświadczyły przemocy, jest wyższy wśród kobiet w wieku 18–29 lat. W tej grupie przejawów cyberprzemocy doświadczą ponad połowa osób. Jednocześnie to ta grupa badanych najczęściej, w związku z doświadczeniem cyberprzemocy, deklaruje bezradność, wstyd, lęk i smutek, a także uczucia

rezygnacji, przerażenia i rozpacz. Biorąc pod uwagę, że młodzi ludzie częściej wchodzi w interakcje z tymi samymi osobami zarówno w Internecie, jak i poza nim, należy stwierdzić, że wzajemne powiązanie między światem wirtualnym i rzeczywistym wzmacnia negatywne skutki cyberprzemocy i utrudnia lub wręcz uniemożliwia młodym osobom ucieczkę przed jego skutkami i potęguje wrażenie osamotnienia i osaczenia.

Większość polskich internutek podejmuje działania w związku z zaobserwowaniem agresywnych albo przemocowych zachowań w Internecie. Jednocześnie kroki te najczęściej nie obejmują zwracania się o pomoc do instytucji publicznych. Takie podejście sugeruje brak zaufania do państwa i jego instytucji.

Wnioski z badania są niepokojące i jednocześnie niezwykle wymowne. Są sygnałem, że istnieje potrzeba gruntownego przemyślenia systemu reagowania na cyberprzemoc oraz wsparcia dla osób doświadczających tego zjawiska. Rozwiązanie problemu cyberprzemocy wobec kobiet wymaga kompleksowych ram prawnych uznających i chroniących prawa kobiet w przestrzeni cyfrowej. Należy dostosować polityki, aby nie tylko pociągać sprawców nadużyć w Internecie do odpowiedzialności, ale także zapewnić osobom doświadczającym przemocy odpowiednie wsparcie.

Źródeł cyberprzemocy, której doświadczają kobiety, nie należy szukać we frustracjach pojedynczych internetowych trolli. Przemoc w Internecie krzyżuje się z różnymi formami i przejawami dyskryminacji doświadczanej przez kobiety zarówno w przestrzeni online, jak i offline. Aby skutecznie zwalczać cyberprzemoc, konieczne jest rozpoznanie jej korzeni w kwestiach systemowych, takich jak patriarchy, mizoginia i nierówne stosunki władzy. Te zjawiska normalizują akty przemocy wobec kobiet. Dlatego wszelkie wysiłki mające na celu walkę z cyberprzemocą muszą być częścią większego ruchu dążącego do likwidacji opresyjnych struktur i wspierania równości na wszystkich poziomach społeczeństwa.

Moralnym obowiązkiem społeczeństwa i prawnym obowiązkiem państwa jest podjęcie działań zapewniających ochronę przed krzywdą oraz pełną równość i uczestnictwo zarówno w przestrzeni cyfrowej, jak i fizycznej. Potrzebna jest kompleksowa interwencja, która obejmuje edukację, wsparcie ofiar oraz skuteczne egzekwowanie zasad korzystania z platform internetowych i prawa. Zwalczenia cyberprzemocy wobec kobiet nie należy traktować jako odosobnionego przedsięwzięcia, ale jako element szerszej transformacji niezbędnej do zapewnienia kobietom pełnego korzystania z praw człowieka.

Informacje o badaniu

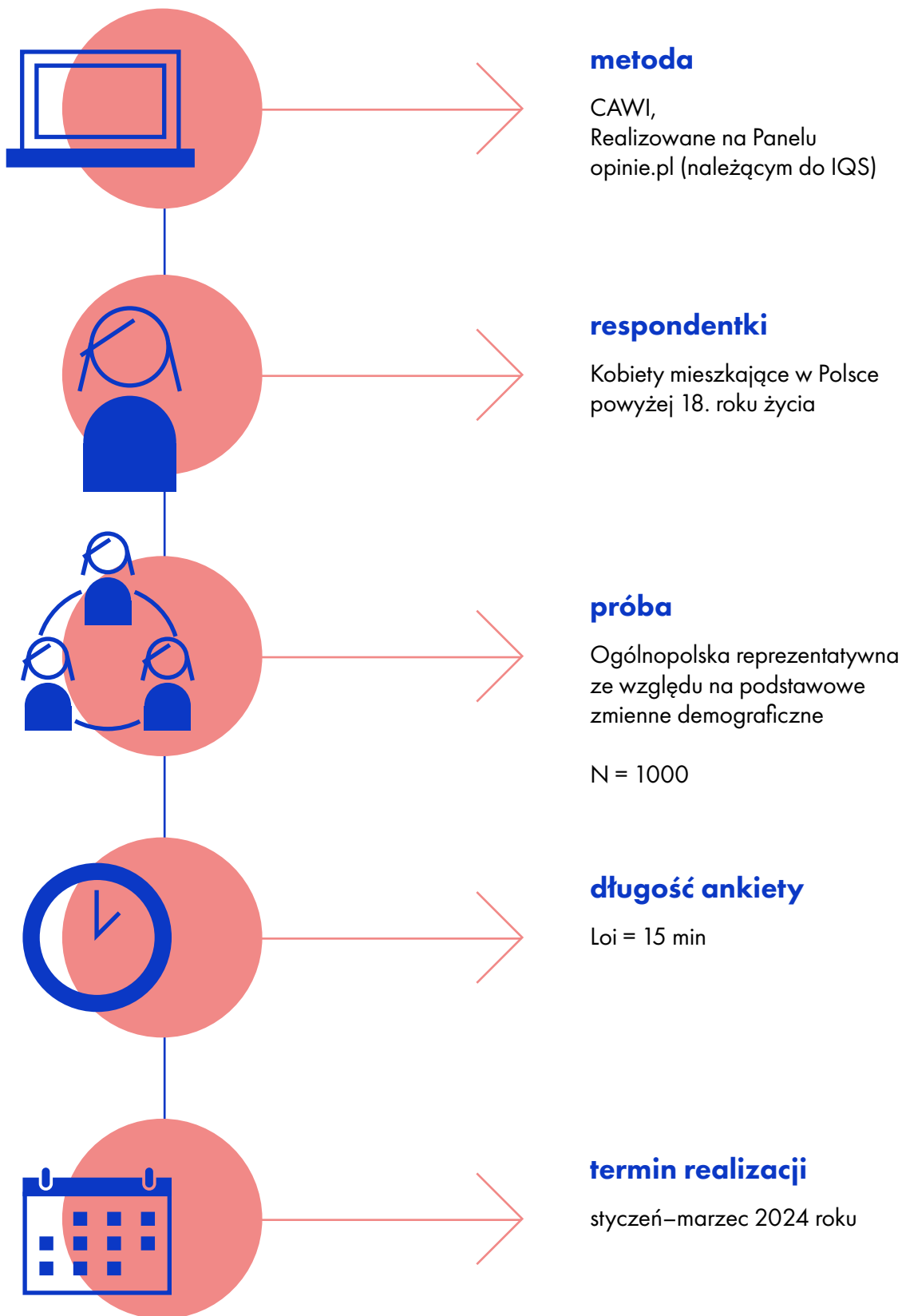
Kontekst i cele badania

Na zlecenie posłanki do Parlamentu Europejskiego dr. Sylwii Spurek, pracownia badawcza IQS zrealizowała badanie na temat doświadczenia cyberprzemocy oraz postaw wobec tego zjawiska wśród dorosłych internetek mieszkających w Polsce.

W celu przeprowadzenia badania przyjęto poniższe cele badawcze:

- Identyfikacja zachowań w Internecie powodujących negatywne konsekwencje w życiu polskich internetek
- Rozpoznanie pośredniego oraz bezpośredniego doświadczenia zachowań przemocowych w Internecie przez kobiety
- Zrozumienie konsekwencji doświadczeń cyberprzemocy przez kobiety
- Poznanie działań podejmowanych w związku z byciem świadkinią lub ofiarą cyberprzemocy
- Identyfikacja postaw użytkowniczek Internetu wobec zjawiska cyberprzemocy
- Rozpoznanie oczekiwanych działań mających na celu skuteczną walkę z cyberprzemocą

Metodologia badania

Wnioski z badania

Wnioski z badania

1

Większość polskich dorosłych internatek (nieco ponad 2/3) miała kontakt z cyberprzemocą – dostrzegając ją w sieci (64%, zob. str. 41), doświadczając jej bezpośrednio (39% , zob. str. 57) lub pośrednio w sytuacjach, w których przemoc ta dotknęła bliskie im kobiety (39%, zob. str. 54).

2

Internautki mieszkające w Polsce nie są obojętne na przemoc w Internecie, z którą spotykają się regularnie. Większość internatek reaguje, gdy zauważa tego typu sytuacje wobec innych kobiet (63%), a prawie wszystkie podejmują działania, gdy osobiście dotknęła je takie zdarzenia (84%, zob. str. 85, 91).

3

Spotykając się z przemocą, internautki najczęściej zgłaszają sprawę do administracji portali (36%) i blokują samodzielnie przemocowych użytkowników(czki) (44%). Decydują się także na zmiany w korzystaniu ze stron www, social mediów i innych miejsc w sieci (np. zmieniając ustawienia prywatności, 29%). Bardzo rzadko zwracają się jednak z prośbą o profesjonalne wsparcie do służb i instytucji, np. do policji (6%), osób udzielających pomocy prawnej (4%) albo wyspecjalizowanych organizacji (6%, zob. str. 92).

4

Internautki oczekują zmiany regulacji prawnych w zakresie zwalczania cyberprzemocy (81%, zob. str. 106). Zdecydowana część internatek mieszkających w Polsce dostrzega bowiem poważne konsekwencje, jakie niesie za sobą cyberprzemoc (78%, zob. str. 105).

Aktywność internatek w sieci

Do pełnego zrozumienia zjawiska przemocy, z którym kobiety spotykają się w Internecie, niezbędna jest wiedza na temat podejmowanych przez nie aktywności w sieci. Na podstawie tych informacji możemy określić, w jaki sposób rodzaj aktywności jest powiązany z pośrednim lub bezpośrednim doświadczaniem cyberprzemocy.

- / **Polskie internautki wykazują się wysoką aktywnością w Internecie**, wykorzystując jego różne funkcje w swoim życiu zarówno prywatnym, jak i zawodowym (zob. str. 31). Internet wykorzystywany jest przez nie przede wszystkim do załatwiania codziennych spraw, czyli zakupów, komunikowania się, finansów oraz pozyskiwania informacji (zob. str. 32).
- / Biorąc pod uwagę częstotliwość wykonywania tych aktywności, trzonem obecności kobiet mieszkających w Polsce w Internecie jest komunikowanie się za pośrednictwem maili lub komunikatorów oraz bierny odbiór treści, czyli zapoznawanie się z informacjami, przeglądanie postów, oglądanie, bez aktywnego komentowania i uczestnictwa w dyskusjach.
- / **Ponad połowa użytkowników aktywnie korzysta z mediów społecznościowych, biorąc udział w dyskusjach, komentując posty lub wpisy** (61%, zob. str. 32). To jednak wyraźnie domena kobiet najmłodszych (73%), a także pracujących (59%), nieposiadających dzieci (64%), aktywnych w przestrzeni publicznej (społecznie, wolontaryjnie, artystycznie itp.) (75%) oraz o poglądach liberalnych (62%, zob. str. 34).

Dostrzeganie cyberprzemocy

- / **Cyberprzemoc jest wyraźnie widoczna w Internecie: dwie na trzy kobiety dostrzegają jej różne formy** (64%, zob. str. 41).
- / **Najczęściej obserwowanymi formami cyberprzemocy jest hejt przyjmujący postać poniżania, wyśmiewania (37%), wyzwisk i obelg (37%) oraz obraźliwych komentarzy (26%, zob. str. 42).** Podobnie często internautki mieszkające w Polsce są świadkiniami negatywnych zachowań, takich jak memy, grafiki, fotomontaże o wulgarnym wydźwięku z wizerunkiem kobiet tworzonych i upublicznianych bez ich zgody i wiedzy (26%), budowanie fałszywych profili w social mediach, mających na celu ośmieszenie ofiar (23%) albo udostępnianie prywatnych informacji dotyczących konkretnych kobiet (19%, zob. str. 42).
- / **Spośród wszystkich określonych w badaniu zachowań przemocowych zachowanie obserwowane regularnie i wielokrotnie przez internautki (o najwyższej częstotliwości) to niepożądane propozycje seksualne (64%, zob. str. 45).** Przedmiotem cyberprzemocy, którą odnotowują internautki mieszkające w Polsce, są różnorodne aspekty tożsamościowe – zależne lub niezależne od człowieka. Świadkinie takich negatywnych zachowań najczęściej deklarują, że ich przedmiotem jest płeć/seksualność kobiet oraz poglądy polityczne.
- / **O szkodliwości i bezwzględności cyberprzemocy świadczy to, że zdecydowana większość kobiet dostrzegających ją w sieci deklaruje, że dotyczy ona różnych cech wrodzonych (tj. waga, wzrost, wielkość ciała kobiety lub jego zmiany dysmorficzne, płeć, orientacja lub tożsamość seksualna), a więc niezależnych od człowieka i woli zmiany** (zob. str. 50).

- Media społecznościowe to główna przestrzeń w Internecie, w której internautki mieszkające w Polsce obserwują cyberprzemoc kierowaną wobec kobiet. Zdecydowanie najczęściej dostrzegają ją na Facebooku (68%, zob. str. 51).

Bezpośrednie doświadczanie cyberprzemocy

- Co trzecia polska internautka ma osobiste doświadczenia z cyberprzemocą (zob. str. 57).

Powtarzalność osobistego doświadczania zachowań przemocowych w Internecie jest znacznie mniejsza niż w przypadku dostrzegania tego typu sytuacji skierowanych do osób trzecich (zob. str. 62).

- Do najczęściej doświadczanych zachowań przemocowych należy hejt (wyzwiska, obelgi, poniżanie, obrażanie itp.) oraz zachowania mające podtekst seksualny (np. otrzymywanie wiadomości lub obscenicznych zdjęć o charakterze seksualnym, składanie niepożądanych propozycji). Z każdym z nich spotkało się po kilkanaście procent pełnoletnich internatek (zob. str. 59).
- Najpoważniejsze sytuacje, tj. groźby śmierci (2%), gwałtu (1%) lub najsicia (2%) są doświadczane przez internautki sporadycznie (zob. str. 59).
- Cyberprzemoc doświadczana przez polskie internautki jest zróżnicowana, dotyczy różnych kwestii. Najczęściej przemoc, której doświadczają, dotyczy tego, że są kobietami – wówczas przedmiotem przemocy jest ich płeć (42%). Rzadziej internautki zgłaszają, że przedmiotem ataków wobec nich jest ich wygląd – waga, wzrost, wielkość ciała lub jego zmiany dymorficzne (29%). (zob. str. 65).
- Internautki mieszkające w Polsce doświadczają negatywnych zachowań dotyczących kwestii związanych z ich seksualnością, tożsamością płciową albo płcią (56%) dwa razy częściej niż w związku z ich poglądami politycznymi lub społecznymi (30%, zob. str. 65).

Konsekwencje doświadczania cyberprzemocy

- Cyberprzemoc wywołuje różne reakcje emocjonalne i ma dużą siłę oddziaływania na ofiary. Najczęściej budzi złość i gniew, dyskomfort, podenerwowanie lub bezradność. Rzadko przemoc skutkuje poczuciem obojętności wobec takich zachowań lub apatią (zob. str. 70).
- Część emocji, tj. gniew lub złość, ze względu na swój charakter, może mobilizować ofiary do działania, w tym do poradzenia sobie z trudnym doświadczeniem. Odczuwanie bezradności, przygnębienia, lęku, obawy lub smutku może natomiast demobilizować i pozostawiać kobiety w stanie niemocy (zob. str. 71).

- / Połowa kobiet, które doświadczyły zachowań przemocowych w Internecie, odpowiedziała, że przemoc miała wpływ na ich życie prywatne. Kilukrotnie rzadziej takie sytuacje oddziaływały na życie zawodowe kobiet oraz na życie szkolne lub studenckie (zob. str. 73).
- / Kobiety, które odczuwają konsekwencje cyberprzemocy w życiu prywatnym, wskazują na wpływ przemocy na ich psychikę. To przede wszystkim pogorszenie się samopoczucia (51%), odczuwanie lęku (49%) oraz utrata pewności siebie wraz z obniżeniem poczucia własnej wartości (45%). Co piąta kobieta na skutek cyberprzemocy doświadczyła depresji (21%), ataków paniki (20%) oraz pogorszenia się stanu zdrowia (20%, zob. str. 74).
- / W przypadku życia zawodowego, szkolnego/studenckiego oraz działalności społecznej/politycznej najczęściej zgłaszane konsekwencje doświadczenia cyberprzemocy dotyczą utraty przyjemności i/lub motywacji do funkcjonowania w tych obszarach (45%, 59%), a także utraty pewności siebie w ich obrębie (43%, 60%, zob. str. 80-82).
- / Skutki oddziaływania przemocy w Internecie na kobiety należą do długotrwałych: u ponad połowy trwają od kilku tygodni do ponad trzech lat (61%, zob. str. 83).

Działania podejmowane w związku z doświadczeniem cyberprzemocy

- / Internautki mieszkające w Polsce nie są obojętne na przemoc w Internecie, z którą spotykają się regularnie. Większość internatek reaguje, gdy zauważyła tego typu sytuację wobec innych kobiet (63%, zob. str. 85), a prawie wszystkie podejmują działania, gdy osobiście dotknęły je takie zdarzenia (84%, zob. str. 91).
- / Spotykając się z przemocą, internautki najczęściej zgłaszają sprawę do administracji portali (36%) i blokują samodzielnie innych użytkowników(czki) (44%). Decydują się także na zmiany w korzystaniu ze stron www, social mediów i innych miejsc w sieci, np. zmieniając ustawienia prywatności (29%, zob. str. 92).
- / Internautki bardzo rzadko zwracają się jednak z prośbą o profesjonalne wsparcie do służb i instytucji, np. do policji (6%) lub wyspecjalizowanych organizacji (6%). Nie szukają też pomocy psychoterapeutycznej ani prawnej (4%, zob. str. 92).
- / Brak decyzji o szukaniu profesjonalnego wsparcia i pomocy z zewnątrz, np. na policji, w wyspecjalizowanej organizacji itp. może świadczyć o braku zaufania do służb, braku wiedzy na temat karalności niektórych zachowań przemocowych w Internecie lub możliwości otrzymania bezpłatnego wsparcia/porady.

- Internautki uważają, że administratorzy(ki) portali powinni brać odpowiedzialność za przemoc na swoich platformach (67%) i efektywnie zwalczać przejawy cyberprzemocy (83%, zob. str. 106).
- Kobiety młodsze (do 35. roku życia), zaangażowane publicznie (społecznie lub politycznie), a także bardziej aktywne w Internecie (m.in. publikujące, komentujące, dyskutujące, korzystające z social mediów) oraz reprezentujące światopogląd liberalny wyrażnie częściej pośrednio (zob. str. 41) i/lub bezpośrednio (zob. str. 57) doświadczają cyberprzemocy i jej konsekwencji (zob. str. 78). Również częściej podejmują działania mające na celu ograniczenie lub wyeliminowanie konsekwencji przemocowych doświadczeń (zob. str. 91).

Postawy i oczekiwane działania związane z cyberprzemocą

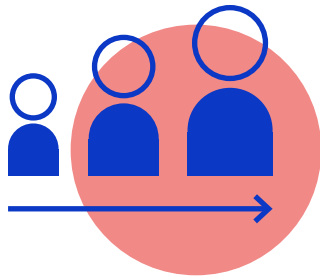
- Polskie internautki w zdecydowanej większości zgadzają się z poglądem, że cyberprzemoc jest równie groźna, co inne formy przemocy (78%) i stanowi obecnie poważny problem (76%). Są także otwarte na zdobycie szerszej wiedzy na temat tego zjawiska – nieco ponad połowa popiera pomysł edukowania w tym zakresie (57%, zob. str. 106).
- Kobiety jednogłośnie popierają stanowisko, że administracja portali powinna zwalczać przemoc na swoich stronach/witrynach albo platformach (83%) i powinna być za to formalnie odpowiedzialna (67%). Ponadto wyrażnie dostrzegają potrzebę edukowania ludzi na temat cyberprzemocy i jej konsekwencji (82%) oraz wprowadzenia regulacji prawnych, które skutecznie chroniłyby ofiary tego zjawiska (81%) i przewidywałyby surowsze kary dla sprawców(czyń) cyberprzemocy (81%, zob. str. 106).

Wyniki badania

Portret internatek

Struktura socjo-demograficzna polskich internatek 18+

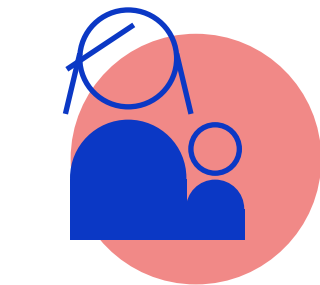
wiek

18–29	19%
30–44	34%
49–59	28%
60+	19%

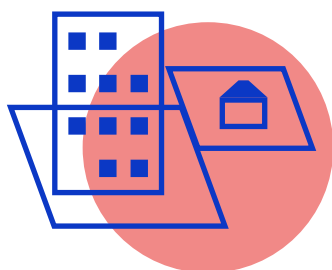
wykształcenie

Niższe	31%
Średnie	37%
Wyższe	32%

posiadane dzieci

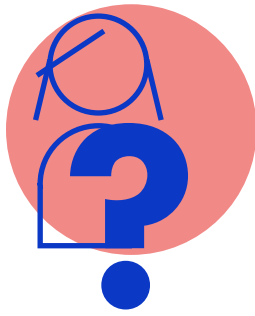
Tak	63%
Nie	37%

wielkość miejscowości

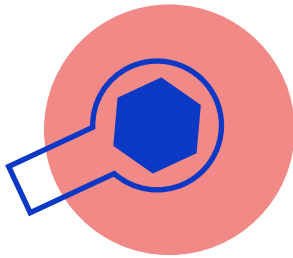
Wieś	39%
M do 100k	33%
M 100–500k	16%
M > 500k	12%

Baza: Polki (użytkowniczki Internetu) 18+, N=1000

sytuacja społeczna

Uczennica, studentka	11%
Pracuje	64%
Emerytka, rencistka	19%
Nie pracuje	18%

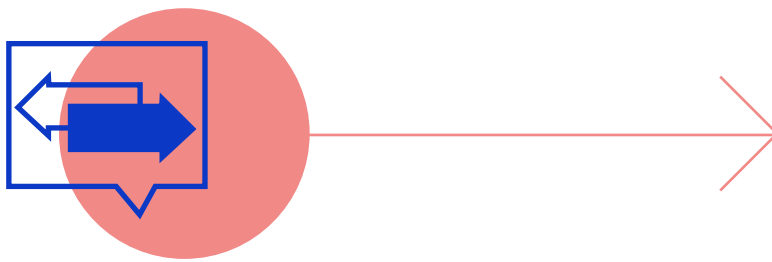
status zawodowy (wśród kobiet pracujących)

Specjalistka, pracownica umysłowa	26%
Pracownica administracyjno-biurowa	21%
Prac. w obszarze usług, sprzedawczyni	14%
Osoba fiz. prowadząca działalność gospod.	8%
Nauczycielka, pracownica naukowa	5%
Kierowniczką niższego lub średniego szczebla	4%
Inna sytuacja	23%

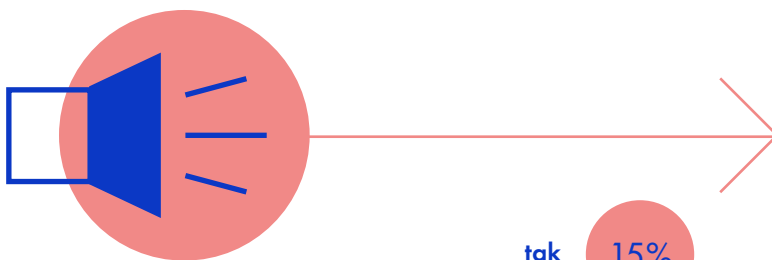
region

Północno-Zachodni /lubuskie, wielkopolskie, zachodniopomorskie/	16%
Północno-Wschodni /kujawsko-pomorskie, podlaskie, pomorskie, warmińsko-mazurskie/	18%
Centralny /mazowieckie, łódzkie/	20%
Śląsk /dolnośląskie, opolskie, śląskie/	22%
Południowo-Wschodni /lubelskie, małopolskie, podkarpackie, świętokrzyskie/	23%

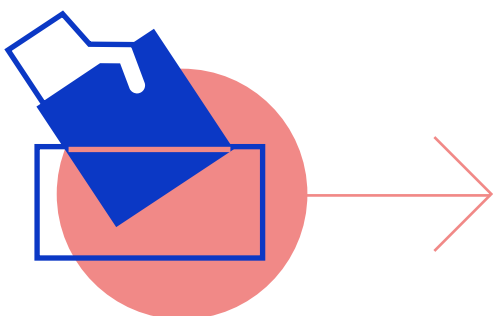
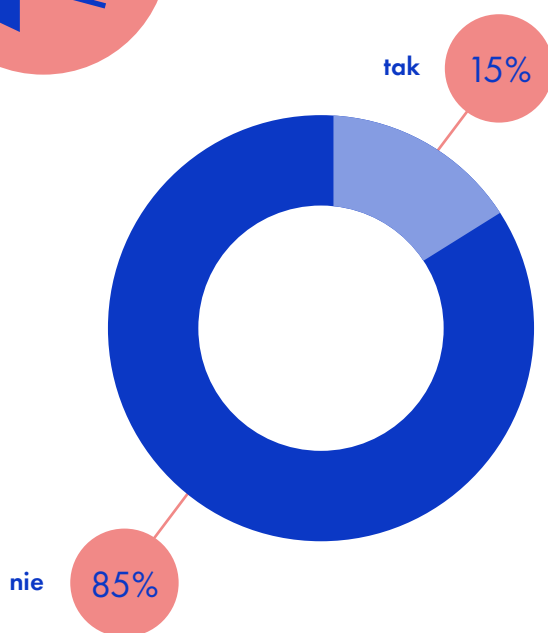
światopogląd

Konserwatywny	20%
Centrowy	44%
Liberalny	35%

aktywność w przestrzeni publicznej

Artystka	5%
Wolontariuszka	7%
Aktywistka społeczna	5%
Influencerka	2%
Aktywistka polityczna	1%
Dziennikarka	1%
Polityczka	0,2%

preferencje wyborcze

Koalicja Obywatelska *	22%
Prawo i Sprawiedliwość	13%
Lewica **	11%
Polska 2050 – Trzecia Droga	8%
Konfederacja	5%
Polskie Stronnictwo Ludowe – Trzecia Droga	3%
Inna partia	2%
Nie wiem	26%
Nie wzięłabym udziału w wyborach	10%

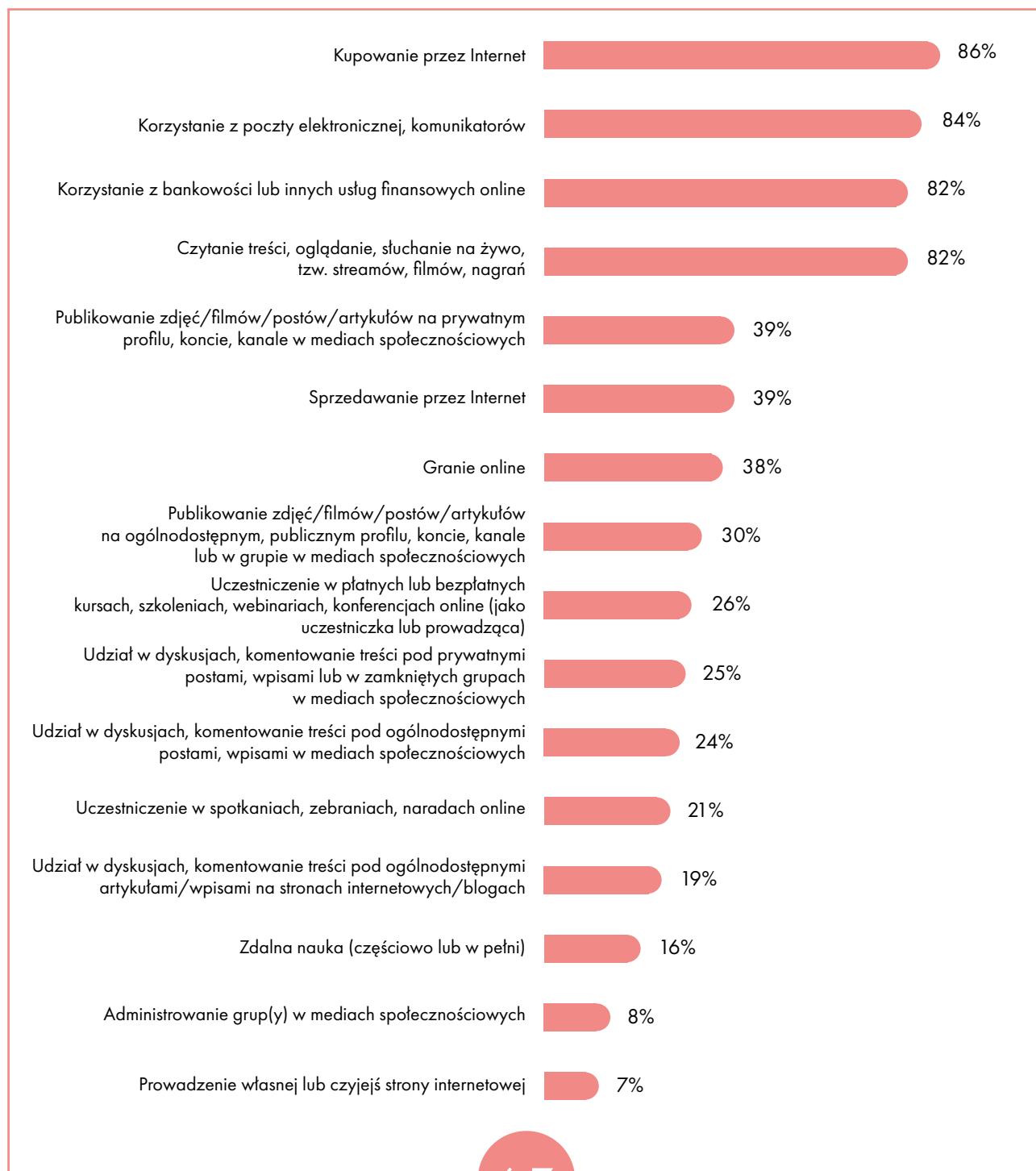
Dla zrozumienia różnic światopoglądowych badanych kobiet w ramach badania przygotowano autorski zestaw problemów społeczno-politycznych w celu zdefiniowania trzech światopoglądów. Przyjęto, że konserwatywny światopogląd oznacza przywiązanie do tradycyjnych wartości i obrony starego porządku, w opozycji do liberalizmu. Pojęcie liberalizmu w badaniu oznacza natomiast liberalny światopogląd na kwestie społeczne jako synonim progresywizmu. Światopogląd centrowy zakłada brak zdecydowanych poglądów oraz szukanie kompromisów.

Miara została utworzona na podstawie ustosunkowania się do sześciu stwierdzeń dotyczących kwestii społeczno-politycznych, w ramach skali 1–5, gdzie 1 oznaczało odpowiedź „Zdecydowanie nie zgadzam się”, a 5 „Zdecydowanie zgadzam się”. Następnie sumowano wartości uzyskane dla każdego stwierdzenia. Przyjęto zatem, że każde stwierdzenie jest tak samo ważne w budowaniu wskaźnika (inaczej: wchodzi do niego z wagą 1). W efekcie każda respondentka uzyskiwała od 6 do 30 punktów. W zależności od łącznej liczby punktów respondentki były klasyfikowane do jednego z trzech rodzajów światopoglądu: konserwatywnego (6–14), centrowego (15–20) oraz liberalnego (21–30).

Rzeczne stwierdzenia, to:

- ／ Jestem feministką.
- ／ Kobiety powinny mieć prawo do aborcji na żądanie do 12. tygodnia.
- ／ Religia nie powinna być nauczana w szkołach.
- ／ Pary tej samej płci powinny mieć prawo do zawierania związków małżeńskich.
- ／ Prawo do adopcji dzieci powinny mieć wszystkie pary – homoseksualne i heteroseksualne.
- ／ Należy usunąć płot z granicy Polski i Białorusi.

Powszechność aktywności w Internecie

6.7

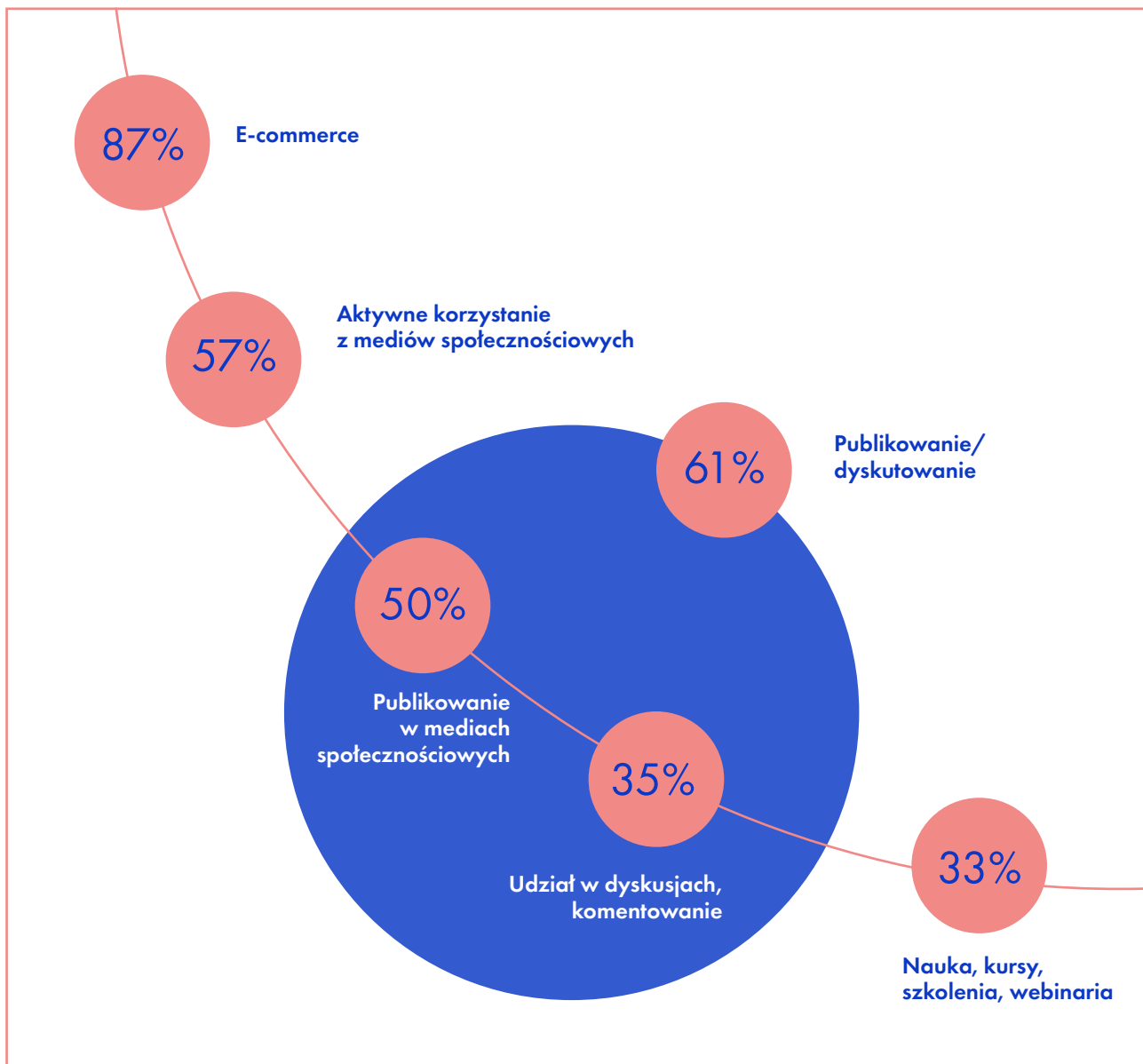
Średnia liczba podejmowanych aktywności

Baza: Polki (użytkownicy Internetu) 18+, N=1000
Q01. Jakiego rodzaju działania (prywatne lub zawodowe) podejmuje Pani w Internecie?

Zawodowe i prywatne aktywności kobiet w Internecie skupiają się wokół czterech głównych czynności – każda wykonywana jest przez zdecydowaną większość internautek. Pozostałe cieszą się wyraźnie mniejszym zainteresowaniem.

Pierwsza grupa czynności dotyczy podstawowych obszarów z życia codziennego, które występują również w sieci, tzn. zakupów, komunikowania się, finansów oraz pozyskiwania informacji. Druga grupa czynności to aktywności występujące tylko w świecie wirtualnym (np. korzystanie z social mediów czy komentowanie artykułów na stronach internetowych).

Bierne korzystanie z Internetu (czytanie, oglądanie, słuchanie) jest bardziej popularne od aktywnego, tj. publikowania przekazów lub komentowania czy dyskusowania z innymi użytkownikami. Aktywne użytkowniczki i tak stanowią jednak większość internautek – aż 61%. To ważna informacja, ponieważ aktywny sposób użytkowania sieci w większym stopniu naraża internautki na przemocowe zachowania ze strony pozostałych użytkowników(czek) sieci.

Baza: Polki (użytkowniczki Internetu) 18+, N=1000
Q01. Jakiego rodzaju działania (prywatne lub zawodowe) podejmuje Pani w Internecie?

Publikowanie i dyskusowanie w Internecie w zależności od cech demograficznych

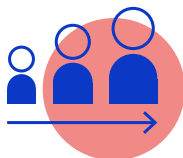
Publikowanie w mediach społecznościowych, udział w dyskusjach lub komentowanie postów/wpisów jest wyraźnie domeną najmłodszych kobiet, a także pracujących, nieposiadających dzieci, aktywnych w przestrzeni publicznej (społecznie, wolontaryjnie, artystycznie itp.) oraz o poglądach liberalnych. A zatem wiek, wykształcenie, aktywność w przestrzeni publicznej oraz światopogląd przekładają się na powszechność wchodzenia w interakcje z innymi użytkownikami Internetu poprzez publikowanie treści w mediach społecznościowych, ich komentowanie oraz branie udziału w dyskusjach.

Publikowanie
w mediach
społecznościowych

50%

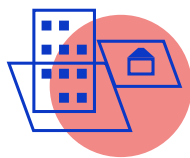
18–29	73% ↑
30–44	58%
45–59	40% ↓
60+	29% ↓

wiek

wielkość miejscowości

Wieś	52%
M do 100k	50%
M 100–500k	46%
M > 500k	54%

wykształcenie

Niższe	47%
Średnie	50%
Wyższe	54%

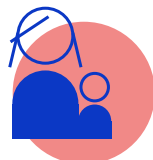
sytuacja społeczna

Uczennica, studentka	76% ↑
Pracuje	59% ↑
Emerytka, rencistka	37% ↓
Nie pracuje	40%

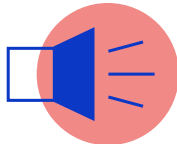
posiadanie dzieci

Tak	46% ↓
Nie	64% ↑

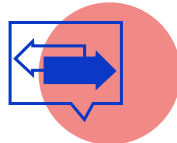
aktywność w przestrzeni publicznej

Tak	75% ↑
Nie	46% ↓

światopogląd*

Konserwatyzm	38% ↓
Centrum	47% ↓
Liberalizm	62% ↑

35%

Udział w dyskusjach/
komentowanie

18–29	35%
30–44	42% ↑
45–59	31%
60+	29%

Wieś	34%
M do 100k	34%
M 100–500k	40%
M > 500k	37%

Niższe	27% ↓
Średnie	34%
Wyższe	45% ↑

Uczennica, studentka	42%
Pracuje	45% ↑
Emerytka, rencistka	26% ↓
Nie pracuje	31%

Tak	35% ↓
Nie	44% ↑

Tak	57% ↑
Nie	31% ↓

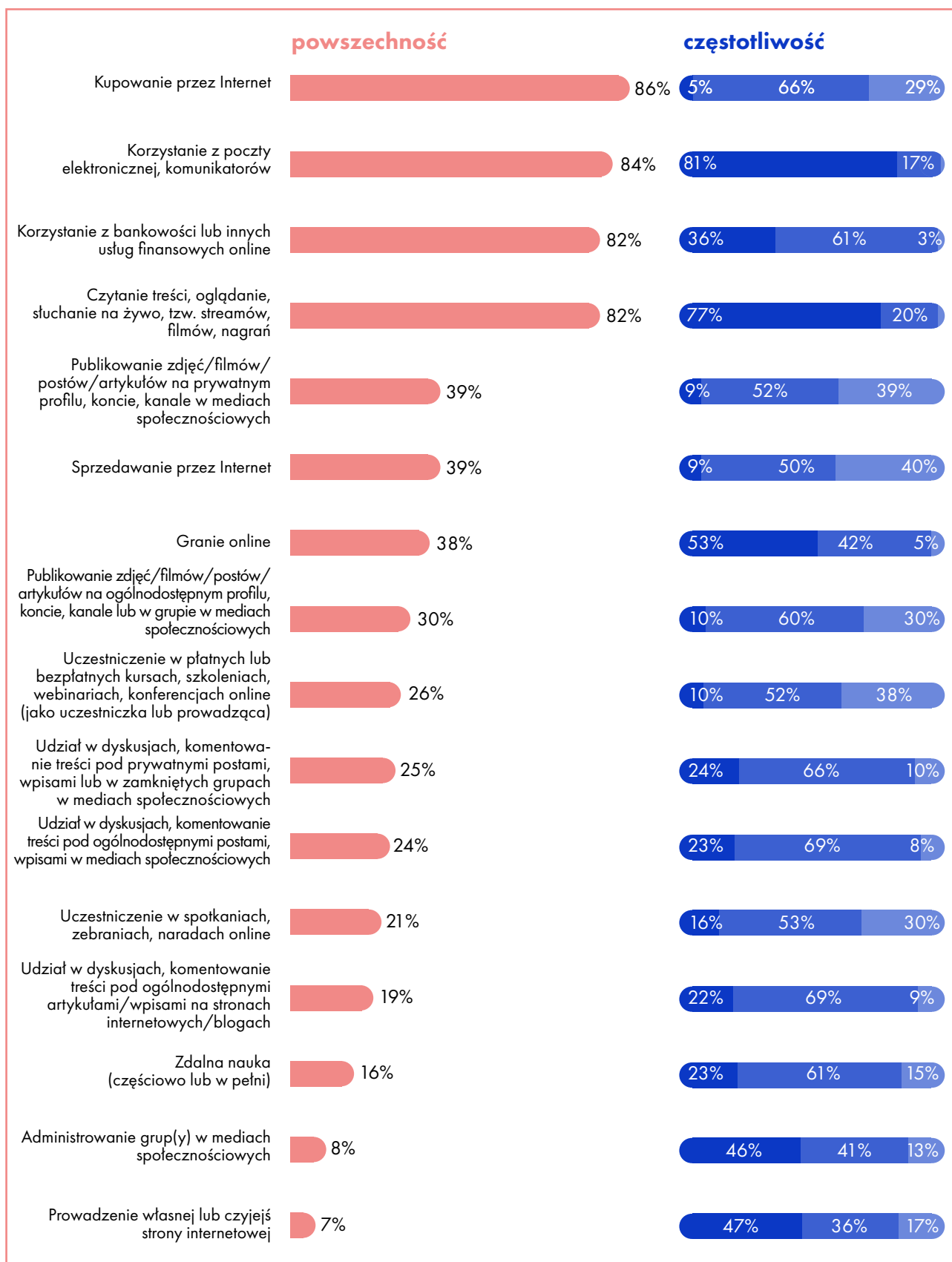
Konserwatyzm	33%
Centrum	32%
Liberalizm	40% ↑

Baza: Polki (użytkownicy Internetu) 18+, N=1000
Q01. Jakiego rodzaju działania (prywatne lub zawodowe) podejmuje Pani w Internecie?

* Wyjaśnienie na stronie 30

↑↓ Wynik istotnie statystycznie wyższy/niższy niż wśród ogółu polskich internautek 18+

Wskaźnik powszechności aktywności w Internecie

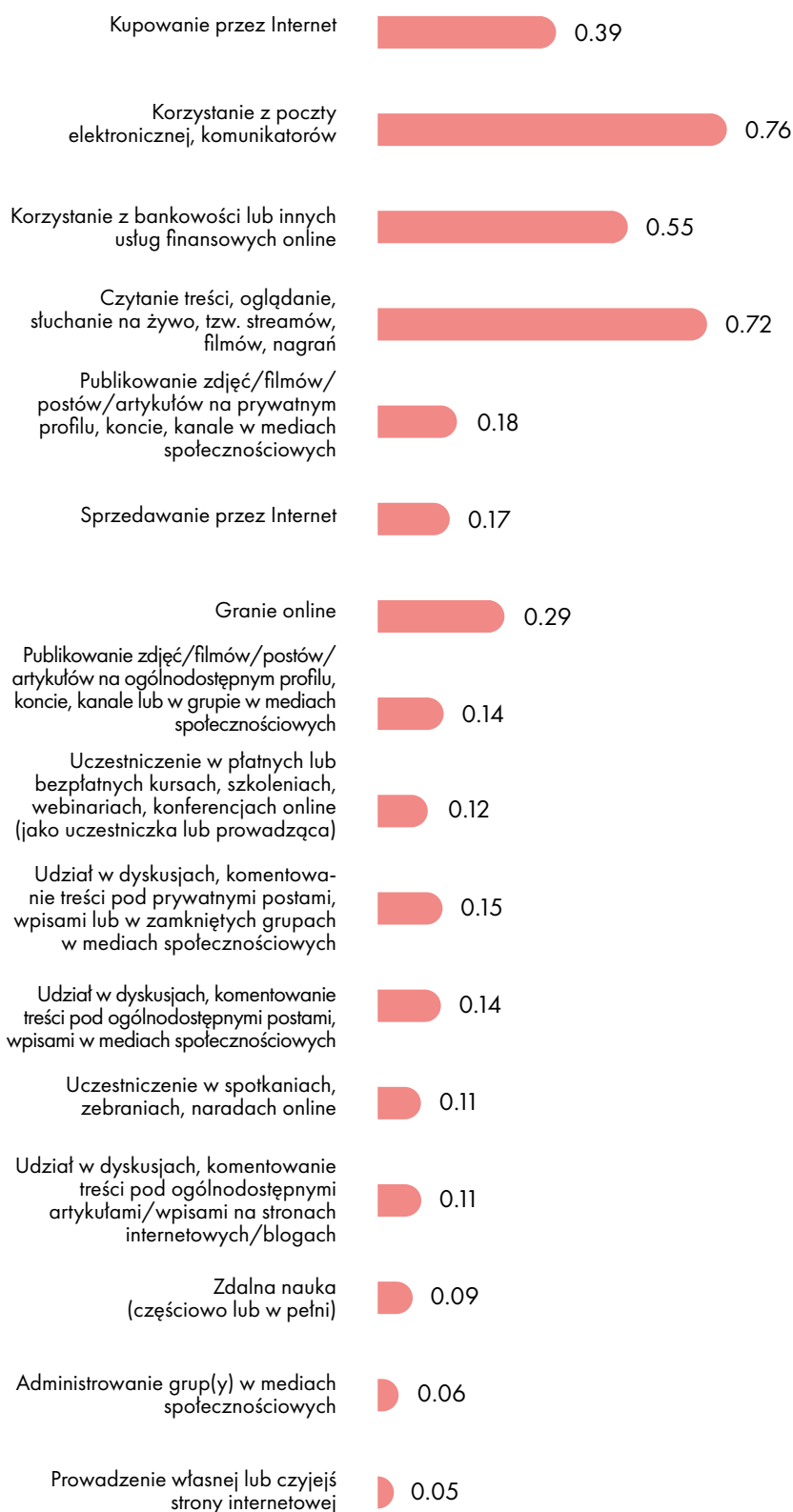
Baza: Q01: Polki (użytkowniczki Internetu) 18+, N=1000 | Q02: Polki (użytkowniczki Internetu) 18+, wykonujące poszczególne rodzaje aktywności, min. N=70

1 Przynajmniej raz dziennie 0.5 Kilka razy w miesiącu 0.25 Raz w miesiącu lub rzadziej

Wskaźnik powszechności danej aktywności w Internecie to wypadkowa: odsetka jej powszechności oraz tego, jak często ta aktywność jest podejmowana w codziennym życiu respondentek. Innymi słowy, jest to powszechność danej aktywności skorygowana o częstotliwość jej wykonywania. Przyjmuje wartości 0–1

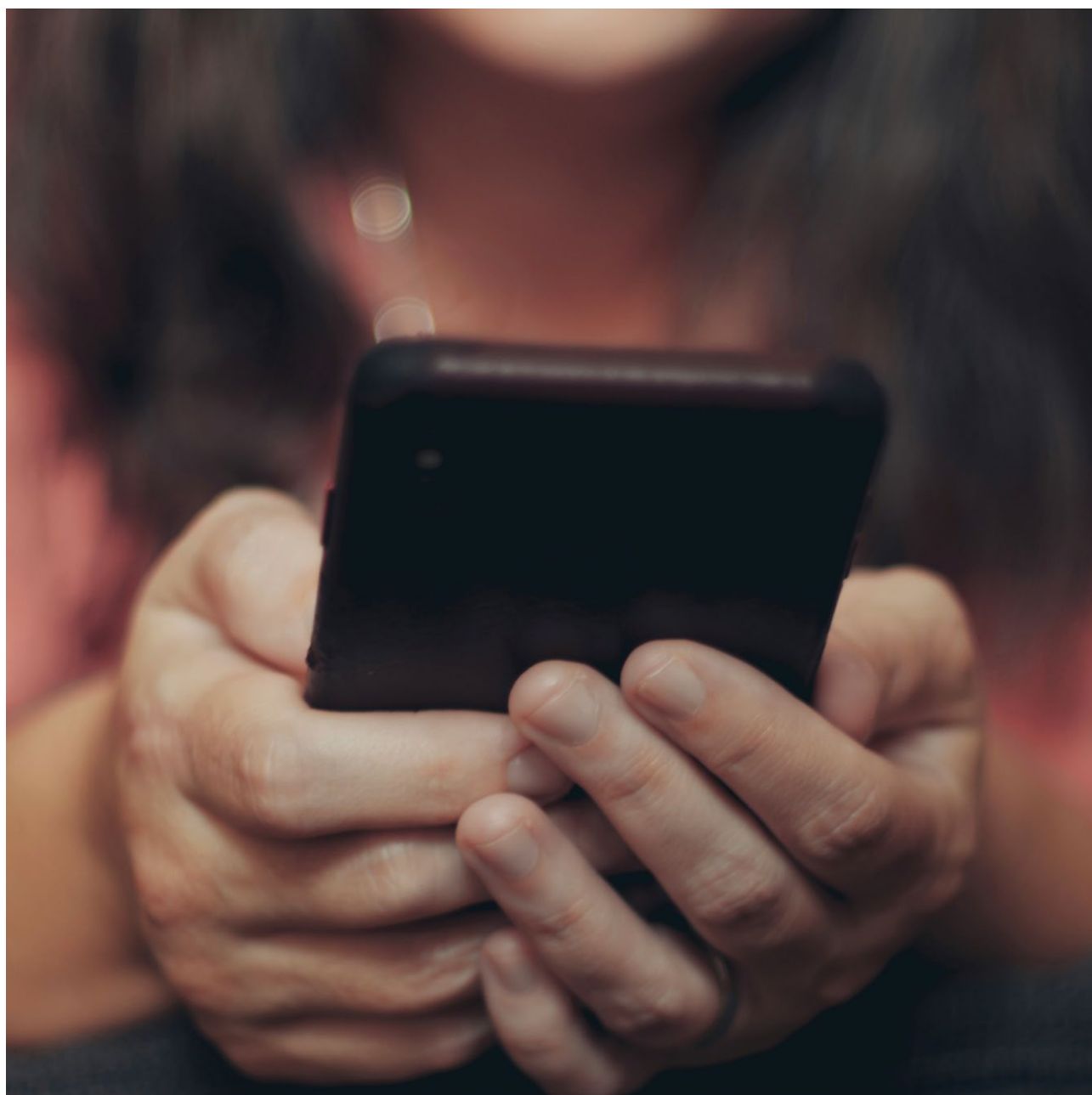

wskaźnik powszechności

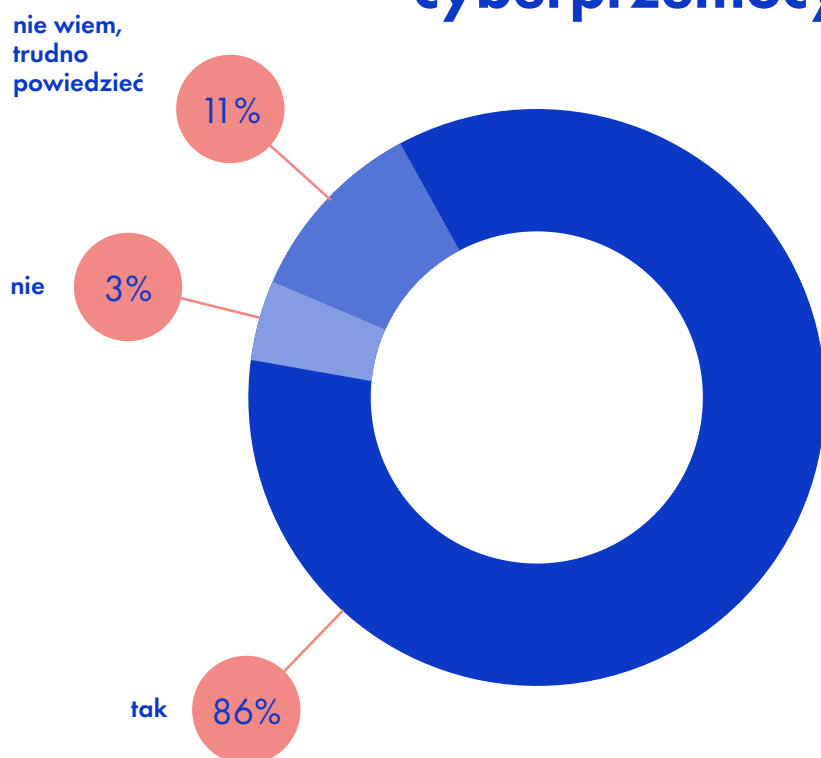

Q01. Jakiego rodzaju działania (prywatne lub zawodowe) podejmuje Pani w Internecie?
 Q02. Proszę zaznaczyć, jak często podejmuje Pani poniższe aktywności (prywatne lub zawodowe).

Znajomość i dostrzeganie zjawiska cyberprzemocy

Świadomość zjawiska cyberprzemocy

wiek

18–29	96% ↑
30–44	89%
45–59	77% ↓
60+	83%

wykształcenie

Niższe	77% ↓
Średnie	87%
Wyższe	92% ↑

aktywność publiczna

Tak	95% ↑
Nie	84% ↓
Artystka	95% ↑
Wolontariuszka	93% ↑
Aktywistka	99% ↑

aktywność w internecie

Publikowanie	93% ↑
Dyskutowanie	94% ↑
Komentowanie	

preferencje wyborcze

Lewica	94% ↑
Trzecia Droga	92% ↑
Konfederacja	92%
Koalicja Obywatelska	85%
Prawo i Sprawiedliwość	84%

↑↓ Wynik istotnie statystycznie wyższy/niższy niż wśród ogółu polskich internatek 18+

Pojęcie cyberprzemocy znane jest przynajmniej ze słyszenia zdecydowanej większości polskich internatek. Dotyczy to praktycznie wszystkich najmłodszych (do 29 r.ż.), kobiet aktywnych publicznie oraz publikujących lub dyskutujących/komentujących w Internecie. Świadomość istnienia cyberprzemocy staje się coraz bardziej powszechna wraz ze wzrostem wykształcenia. Poza tym wyborczynie Lewicy i Polski 2050 wyróżniają się na tle zwolenniczek innych partii najbardziej rozpowszechnioną wśród nich świadomością istnienia zjawiska cyberprzemocy.

Baza: Polki (użytkowniczki Internetu) 18+, N=1000
Q25. Czy słyszała Pani o zjawisku cyberprzemocy?

Rozumienie pojęcia cyberprzemocy – cytaty z wypowiedzi

Poniżej prezentujemy przykładowe odpowiedzi respondentek na pytanie otwarte o rozumienie hasła „cyberprzemoc”. Pytanie zostało zadane pod koniec badania, tak aby nie wpływało na odpowiedzi z zasadniczej części badania dotyczącej obserwowanych i osobiście doświadczanych przejawów cyberprzemocy.

Przemoc przez Internet, może być silniejsza niż przemoc fizyczna, cyberprzemoc wpływa na psychikę.

Seria agresywnych zachowań, celowo i regularnie skierowanych przeciwko bezbronnej osobie.

Ma na celu zranienie psychiczne/emocjonalne, skompromitowanie, uprzykrzenie życia, ośmieszenie.

Cyberprzemoc to dla mnie działanie na szkodę drugiej osoby w Internecie, mające na celu zaszkodzenie jej głównie pod względem psychicznym: nękanie, ośmieszanie, obrażanie.

Dręczenie psychiczne, które potrafi ranić i niszczyć tak, jak agresja fizyczna.

Może przybierać różne formy, bardzo często jest to nawet hejt za sam fakt posiadania innych poglądów na dane kwestie.

Często kończy się załamaniem psychicznym, nawet próbą samobójczą.

Dużo osób uważa się w sieci bezkarnie i anonimowo, a to pozwala im podejmować zabronione czyny w celu wyśmiewania, dokuczania, grożenia.

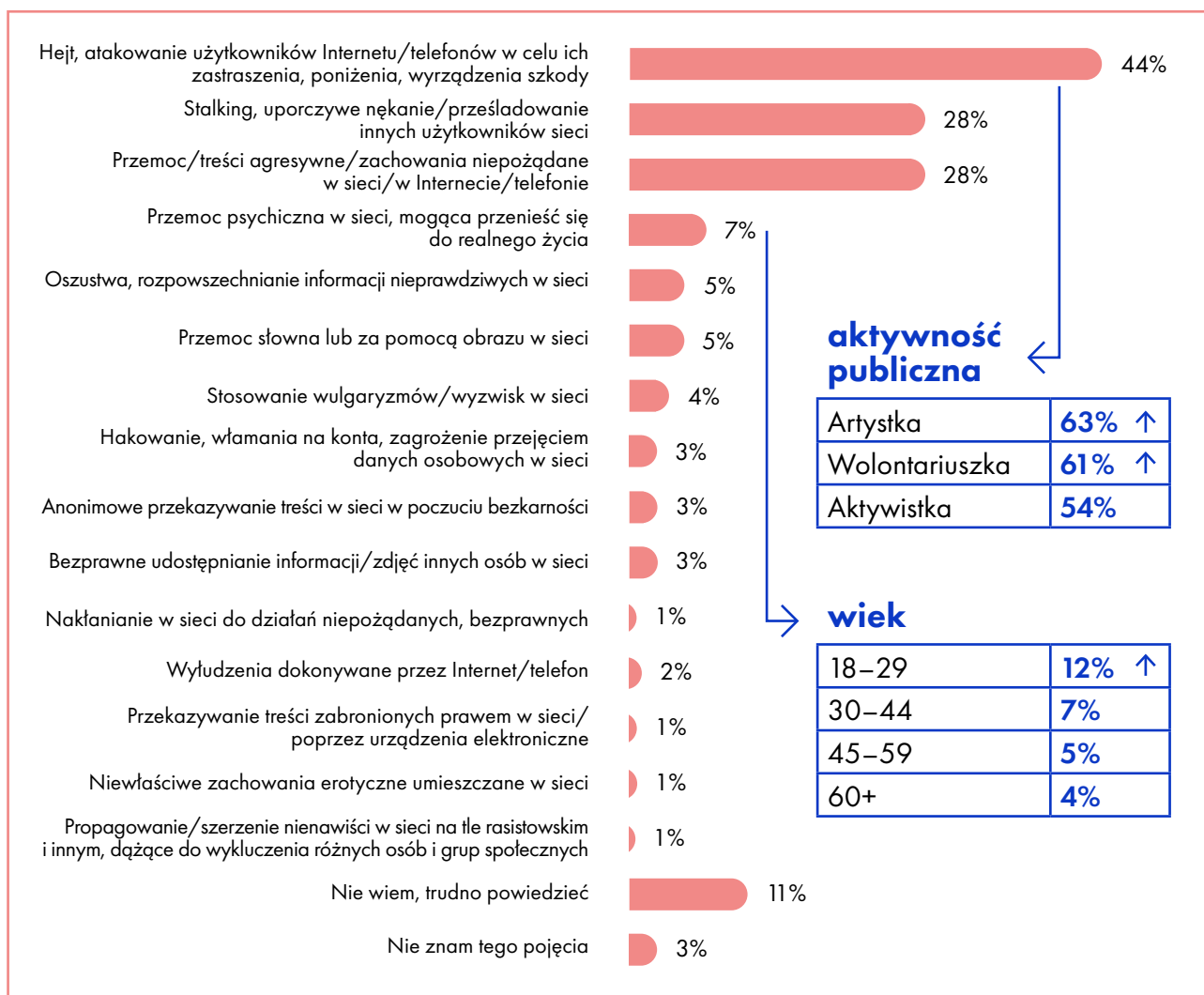
Prześladowanie, wypisywanie negatywnych komentarzy, wrzucanie zdjęć bez zgody (często o charakterze ośmieszającym lub seksualnym) – wszystko celem gnębienia, ośmieszenia innej osoby.

Taka sama przemoc, jak w życiu, takie same smutki, strach i lęk o przyszłość.

Często bagatelizuje się sygnały informujące o możliwości popełnienia przestępstwa przez Internet przez osoby dorosłe, które twierdzą, że w świecie wirtualnym nie da się nikogo skrzywdzić.

Rozumienie pojęcia cyberprzemocy

Zakodowane odpowiedzi na pytanie otwarte o rozumienie przez respondentki hasła „cyberprzemoc”.

↑↓ Wynik istotnie statystycznie wyższy/nniższy niż wśród ogółu polskich internautek 18+

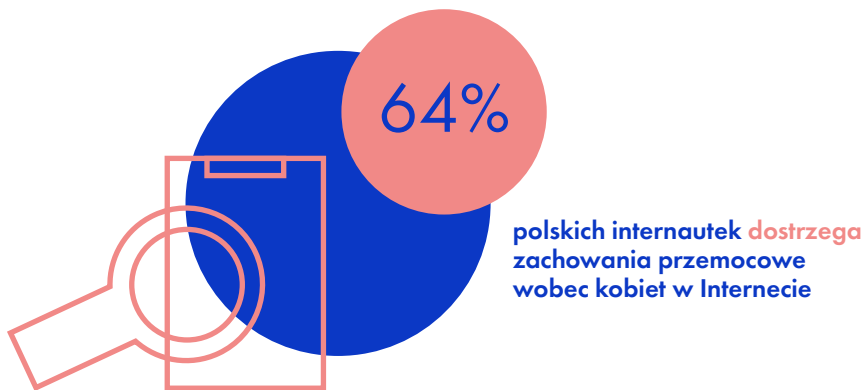
Dla połowy polskich internutek zjawisko cyberprzemocy oznacza hejt i atakowanie użytkowników Internetu w celu ich zastraszenia, poniżenia lub wyrządzenia szkody. Definicję taką częściej przedstawiają artystki oraz wolontariuszki. Poza tym nieco ponad ¼ definiuje cyberprzemoc jako stalking, prześladowanie internutek lub jako zachowania i treści przemocowe/agresywne.

Warto zwrócić uwagę na to, że najmłodsze internautki najczęściej definiują cyberprzemoc jako przemoc psychiczną w sieci, która może przenieść się do realnego życia. Taki pogląd może wiązać się z faktem, że młodzi ludzie zdecydowanie częściej niż starsi funkcjonują wśród tych samych osób w świecie zarówno wirtualnym, jak i realnym. Oznacza to, że są narażeni w większym stopniu na kontynuację ewentualnej przemocy w sieci również poza nią.

Użytkowniczki Internetu sporadycznie mylą pojęcie cyberprzemocy z cyberatakami (hakowanie, włamania na konta, wyłudzenia itp.).

Baza: Polki (użytkowniczki Internetu) 18+, N=1000
Q26. Co dla Pani oznacza hasło „cyberprzemoc”?
Jakie ma Pani skojarzenia z tym hasłem? [pyt. otwarte]

Dostrzeganie cyberprzemocy wobec kobiet

wiek

18–29	90% ↑
30–44	71% ↑
45–59	51% ↓
60+	47% ↓

światopogląd

Konserwatywny	52% ↓
Centrowy	67%
Liberalny	73% ↑

wykształcenie

Niższe	63%
Średnie	63%
Wyższe	67%

aktywność w Internecie

Publikowanie	79% ↑
Dyskusowanie Komentowanie	80% ↑
Korzystanie z social mediów	77% ↑

aktywność publiczna

Tak	83% ↓
Nie	61% ↑
Artystka	83% ↑
Wolontariuszka	83% ↑
Aktywistka	79% ↑

↑↓ Wynik istotnie statystycznie wyższy/nizszy niż wśród ogółu polskich internautek 18+

Zasięg odnotowywania przejawów cyberprzemocy kierowanej w stosunku do kobiet wyraźnie spada wraz ze wzrostem wieku, co może być spowodowane różnymi wzorami korzystania z Internetu (związanymi z intensywnością, miejscami i formami aktywności) przez młodsze i starsze kobiety, ale też większą wrażliwością na niewłaściwe zachowania wśród młodszych internautek. Należy jednak odnotować, że dotyczy on prawie każdej dorosłej kobiety poniżej 30. roku życia.

Podejmowanie dyskusji z innymi użytkownikami Internetu lub komentowanie ich wypowiedzi, a także aktywność publiczna przekładają się na zdecydowany wzrost powszechności dostrzegania negatywnych zachowań w sieci. Mimo to ponad połowa polskich internautek, które nie prowadzą publicznej aktywności, zgłasza, że bywa świadkiniami przejawów cyberprzemocy.

Baza: Polki (użytkowniczki Internetu) 18+, N=1000
Q03. Czy, a jeśli tak, to które z poniższych zachowań wobec kobiet lub zjawisk dotyczących kobiet zdarza się Pani obserwować na portalach internetowych, w mediach społecznościowych/ komunikatorach?

Dostrzegane przejawy cyberprzemocy wobec kobiet

3.3

Średnia liczba obserwowanych przejawów cyberprzemocy

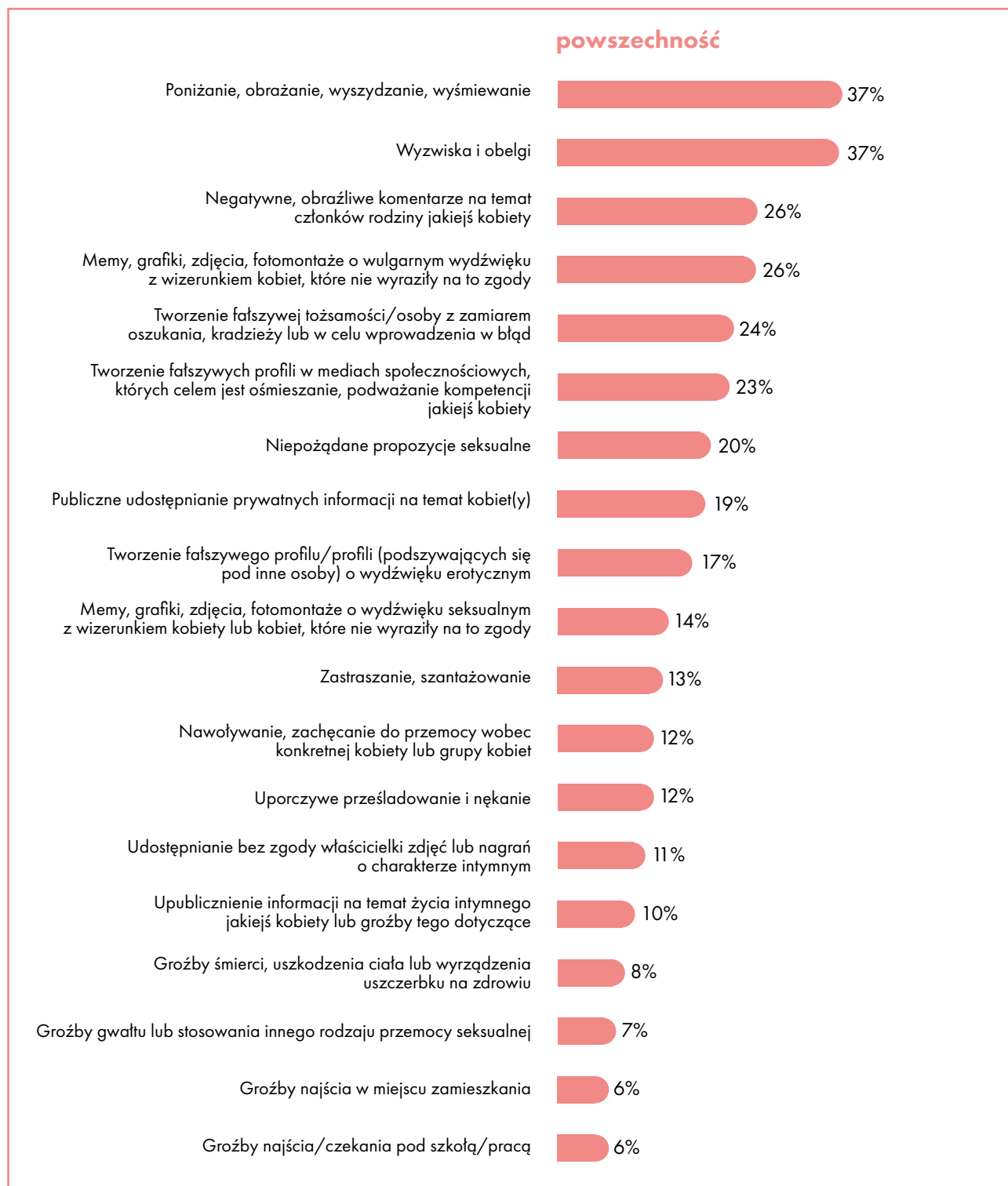
Baza: Polki (użytkowniczki Internetu) 18+, N=1000

Q03. Czy, a jeśli tak, to które z poniższych zachowań wobec kobiet lub zjawisk dotyczących kobiet zdarza się Pani obserwować na portalach internetowych, w mediach społecznościowych/komunikatorach?

Hejt pod postacią poniżania, obrażania lub wyśmiewania oraz wyzwiska i obelgi to najczęściej dostrzegane przez internautki mieszkające w Polsce przemocowe zjawiska w Internecie kierowane pod adresem innych kobiet. Co trzecia internautka miała okazję widzieć lub słyszeć takie zachowania. Nieco mniej, bo ok. 1/4 internatek miała styczność z takimi przejawami cyberprzemocy, jak tworzenie fałszywych profili kobiet w mediach społecznościowych oraz memów lub grafiki o wulgarnym wydźwięku. Ich celem poza ośmieszeniem czy dokuczeniem ofierze jest stworzenie fałszywego przekazu o dużym zasięgu. Zachowania wobec kobiet o charakterze karalnym, tj. groźby śmierci, gwałtu lub najścia, stalking albo nawoływanie do przemocy wobec konkretnych kobiet zauważane są najrzadziej, lecz nadal odsetek ten należy uznać za wysoki, ponieważ dotyczy ponad 5% z nich dla pojedynczych przejawów cyberprzemocy.

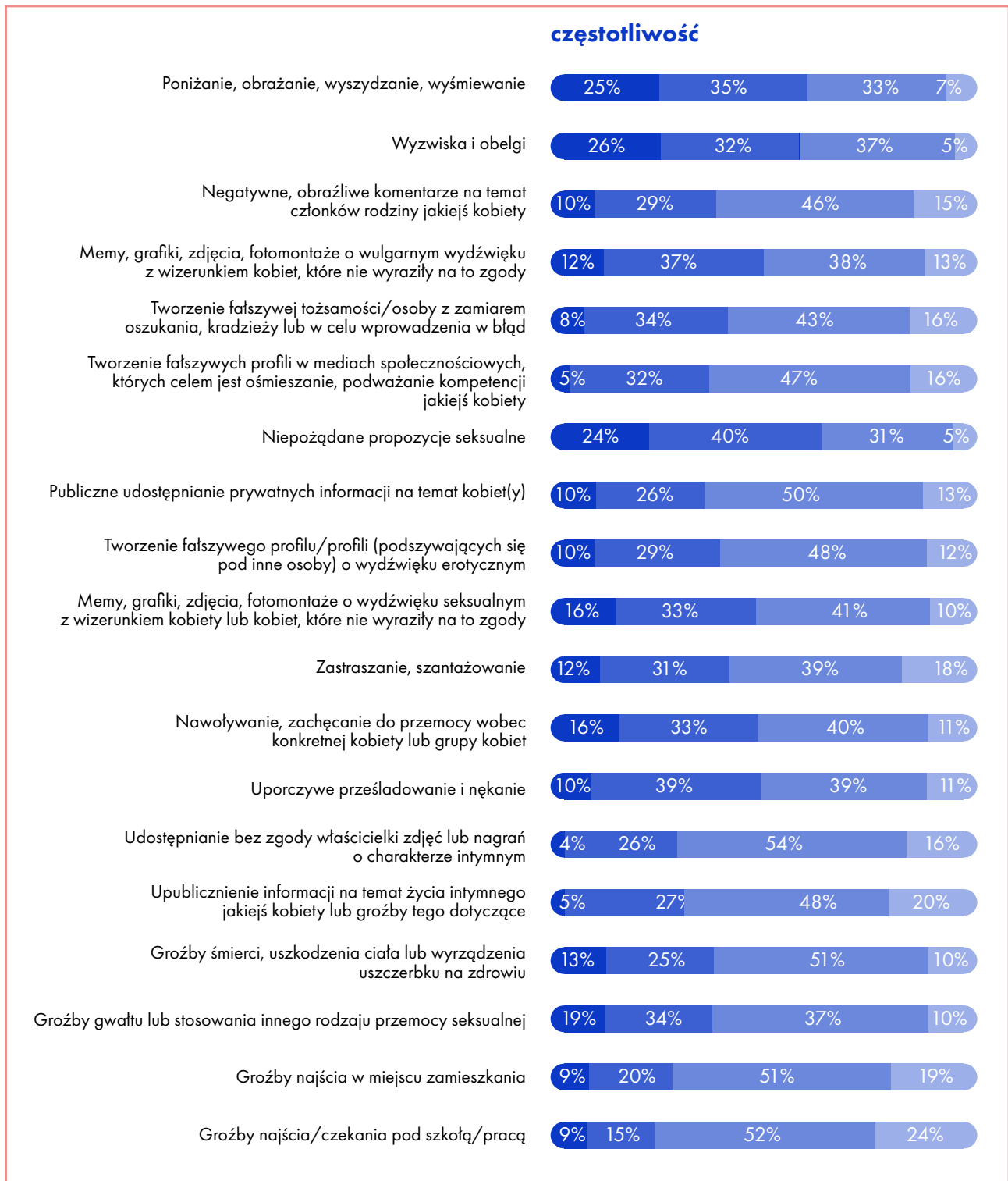
Wskaźnik powszechności dostrzeganych przejawów cyberprzemocy

Baza: Q03: Polki (użytkownicy Internetu) 18+, N=1000 | Q04: użytkownicy Internetu, Polki 18+ obserwujące poszczególne przejawy cyberprzemocy, min. N=63

Q03. Czy, a jeśli tak, to które z poniższych zachowań wobec kobiet lub zjawisk dotyczących kobiet zdarza się Pani obserwować na portalach internetowych, w mediach społecznościowych/ komunikatorach?

Q04. Jak często miała Pani okazję obserwować poniższe zachowania skierowane do innych kobiet?

1 Regularnie je obserwuje 0.75 Wielokrotnie 0.5 Kilka razy 0.1 To było jednorazowe zdarzenie

Baza: Q03: Polki (użytkowniczki Internetu) 18+, N=1000 | Q04: użytkowniczki Internetu, Polki 18+ obserwujące poszczególne przejawy cyberprzemocy, min. N=63

Q03. Czy, a jeśli tak, to które z poniższych zachowań wobec kobiet lub zjawisk dotyczących kobiet zdarza się Pani obserwować na portalach internetowych, w mediach społecznościowych/ komunikatorach?

Q04. Jak często miała Pani okazję obserwować poniższe zachowania skierowane do innych kobiet?

Wskaźnik powszechności (0–1) dostrzeżanego przejawu cyberprzemocy to wypadkowa: odsetka jego powszechności oraz tego, jak często ten przejaw jest zauważany przez internautki w ich codziennym życiu.

Baza: Q03: Polki (użytkowniczki Internetu) 18+, N=1000 | Q04: użytkowniczki Internetu, Polki 18+ obserwujące poszczególne przejawy cyberprzemocy, min. N=63

Q03. Czy, a jeśli tak, to które z poniższych zachowań wobec kobiet lub zjawisk dotyczących kobiet zdarza się Pani obserwować na portalach internetowych, w mediach społecznościowych/ komunikatorach?

Q04. Jak często miała Pani okazję obserwować poniższe zachowania skierowane do innych kobiet?

Zdecydowana większość przejawów cyberprzemocy wobec kobiet była dostrzegana przez dorosłe internautki do kilku razy. Najczęściej wielokrotnie lub regularnie dostrzegane są oba typy zachowań hejterskich – poniżanie, obrażanie i wyśmiewanie oraz wyzwiska i obelgi. Z największą częstotliwością internautki zauważają składanie niepożądanych propozycji seksualnych. Wśród tych, które widziały takie sytuacje, 2/3 zgłasza, że dostrzega je wielokrotnie lub nawet regularnie.

Wysoka częstotliwość odnotowywania hejtu w postaci poniżania, obrażania, wyśmiewania lub wyzwisk i obelg kierowanych pod adresem kobiet w Internecie wraz z ich największą powszechnością (= odsetkiem wskazań) powodują, że ten przejaw cyberprzemocy jest najbardziej obecny i rozpowszechniony. Oznacza to, że hejt stanowi największą część przemocowych zachowań kierowanych w Internecie wobec Polek.

Q03. Czy, a jeśli tak, to które z poniższych zachowań wobec kobiet lub zjawisk dotyczących kobiet zdarza się Pani obserwować na portalach internetowych, w mediach społecznościowych/ komunikatorach?
Q04. Jak często miała Pani okazję obserwować poniższe zachowania skierowane do innych kobiet?

Obserwowana przemoc seksualna wobec kobiet w Internecie

Niektóre rodzaje cyberprzestępczości nie są neutralne pod względem płci. Cyberprzemoc, w szczególności przemoc seksualna w Internecie, jest skierowana głównie przeciwko kobietom i dziewczętom. Większość raportów pokazuje, że kobiety narażone są na przemoc seksualną w Internecie, w tym na molestowanie seksualne, trzy razy bardziej niż mężczyźni*.

Częstość dostrzeżenia przemocy seksualnej w Internecie jest bardzo wyraźnie powiązana z wiekiem kobiet, ich aktywnością internetową, aktywnością publiczną oraz światopoglądem. Dostrzega ją 63% kobiet w przedziale wiekowym 18–29, w porównaniu z 23% kobiet w wieku 45–59 i 18% kobiet 60+. 56% kobiet aktywnych publicznie w stosunku do 30% nieaktywnych obserwuje przemoc seksualną w Internecie. Co ciekawe, obserwuje ją 45% kobiet o poglądzie liberalnym w porównaniu z 25% kobiet o konserwatywnym światopoglądzie i 29% kobiet o poglądach centrowych.

Przejawy przemocy seksualnej wobec kobiet w Internecie	
Poniżanie, obrażanie, wyszydzanie, wyśmiewanie	
Wyzwiska i obelgi	
Niepożądane propozycje seksualne	20%
Tworzenie fałszywego profilu/profilu (podsywających się pod inne osoby) o wydźwięku erotycznym	17%
Memy, grafiki, zdjęcia, fotomontaże o wydźwięku seksualnym z wizerunkiem kobiety lub kobiet, które nie wyraziły na to zgody	14%
Zastraszanie, szantażowanie	
Uporczywe prześladowanie i nękanie	
Udostępnianie bez zgody właścicielki zdjęć lub nagrań o charakterze intymnym	11%
Upublicznienie informacji nt. życia intymnego jakiejś kobiety lub groźby tego dotyczące	10%
Groźby gwałtu lub stosowania innego rodzaju przemocy seksualnej	7%

łącznie

34%

Niektóre z obserwowanych przejawów cyberprzemocy zostały zaklasyfikowane do zachowań z zakresu przemocy seksualnej na podstawie ich merytorycznej treści. Wartości w drugiej kolumnie tabeli wskazują łączny odsetek respondentek, które dostrzegły dowolny przejaw przemocy seksualnej.

* Źródło: A. Powell, A. Flynn, S. Hinds, *Technology-facilitated abuse: National survey of Australian adults' experiences (Research report, 12/2022)*, ANROWS 2022. E.A. Vogels, *The State of Online Harassment*, Pew Research Center 2021, <https://www.pewresearch.org/internet/2021/01/13/the-state-of-online-harassment/> (dostęp: 18.04.2024).

Baza: Polki (użytkowniczki Internetu) 18+, N=1000

Q03. Czy, a jeśli tak, to które z poniższych zachowań wobec kobiet lub zjawisk dotyczących kobiet zdarza się Pani obserwować na portalach internetowych, w mediach społecznościowych/komunikatorach?

Badanie wykazało, że 34% obserwowanych przejawów cyberprzemocy wobec kobiet to przemoc seksualna. Należy mieć jednak na uwadze, że w tę liczbę nie wliczono *uporczywego prześladowania i nękania, zastraszania i szantażowania oraz wyzwisk i obelg, poniżania, obrażania, wyszydzania, wyśmiewania*, czyli dwóch przejawów najczęściej zauważanych w Internecie. Ze względu na ich wielorakie konteksty, nie tylko kontekst seksualny, nie zostały wliczone w łączną liczbę. Ponadto badanie nie objęło takich zachowań, jak wymuszanie czynności seksualnych w Internecie bez zgody kobiety, które stanowi w polskim prawie przestępstwo. Dlatego przemoc seksualna wobec kobiet w Internecie może być znacznie wyższa.

Przedmiot dostrzeganych przejawów cyberprzemocy

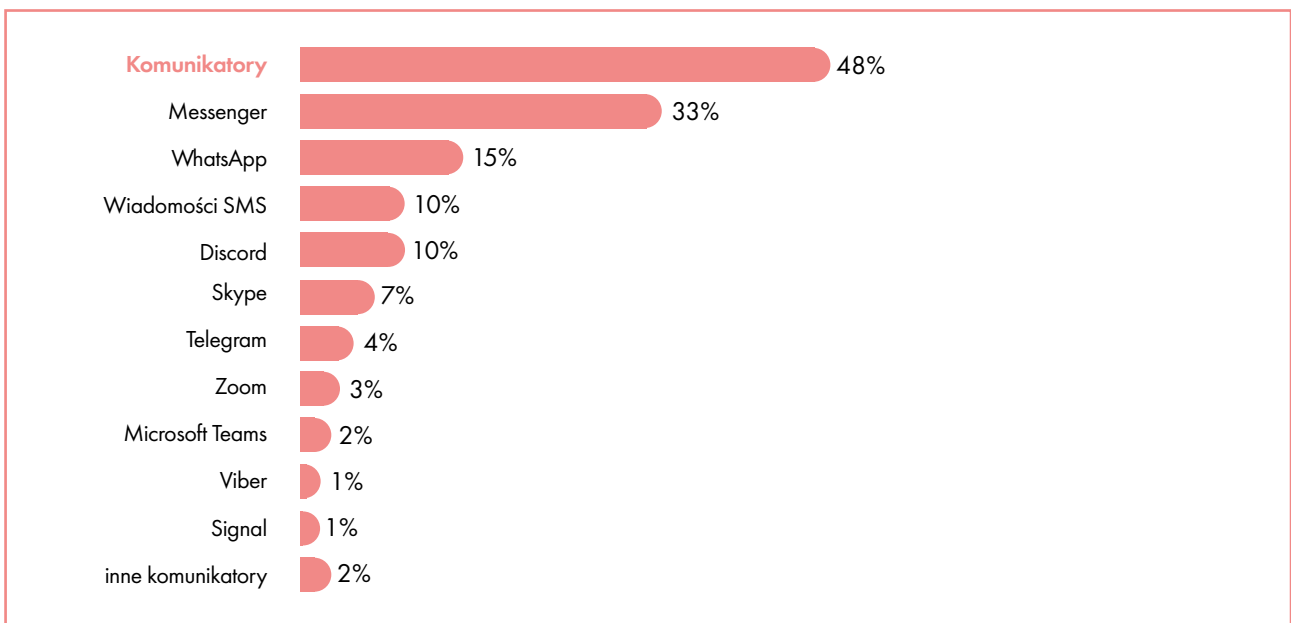
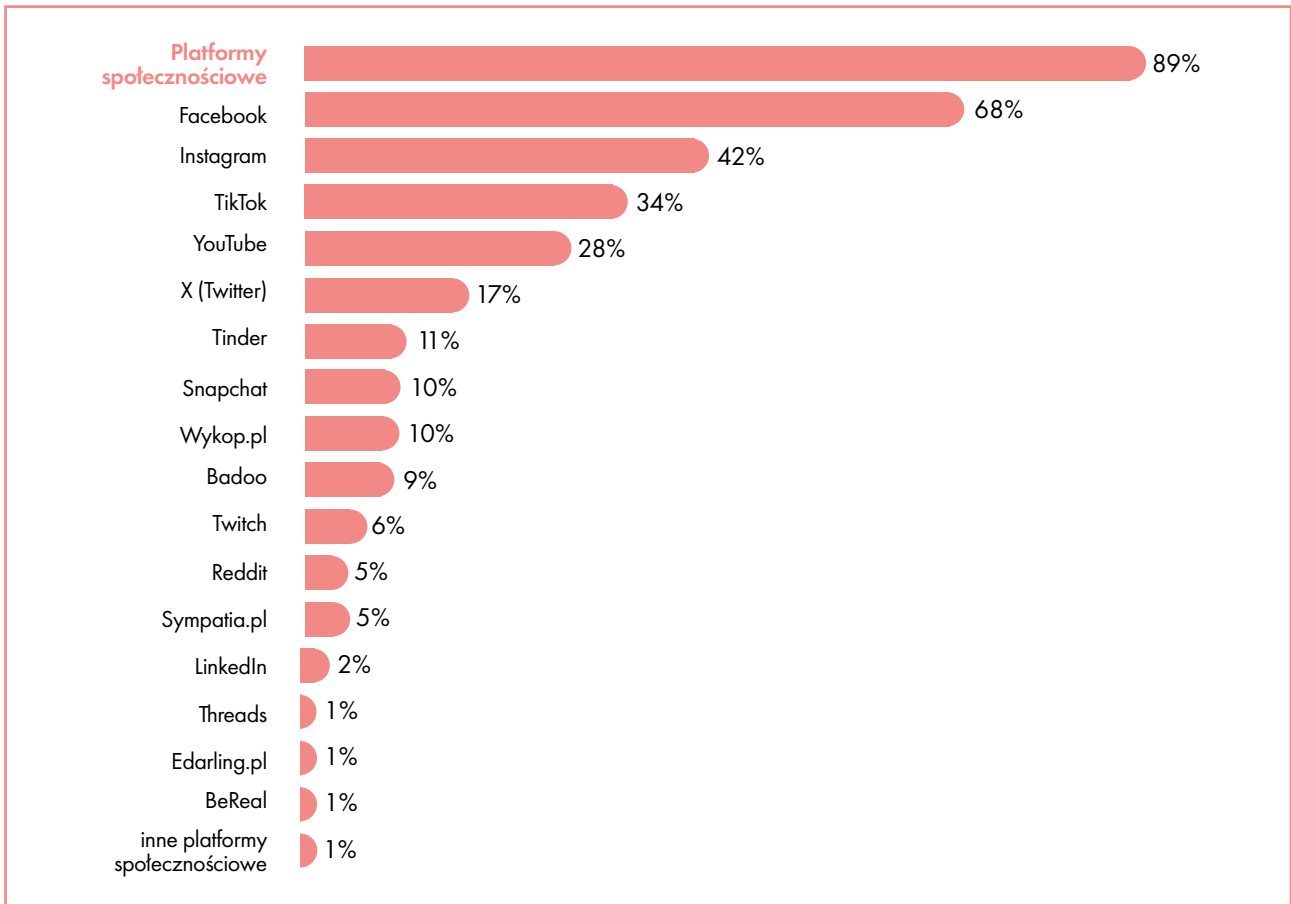
5.7

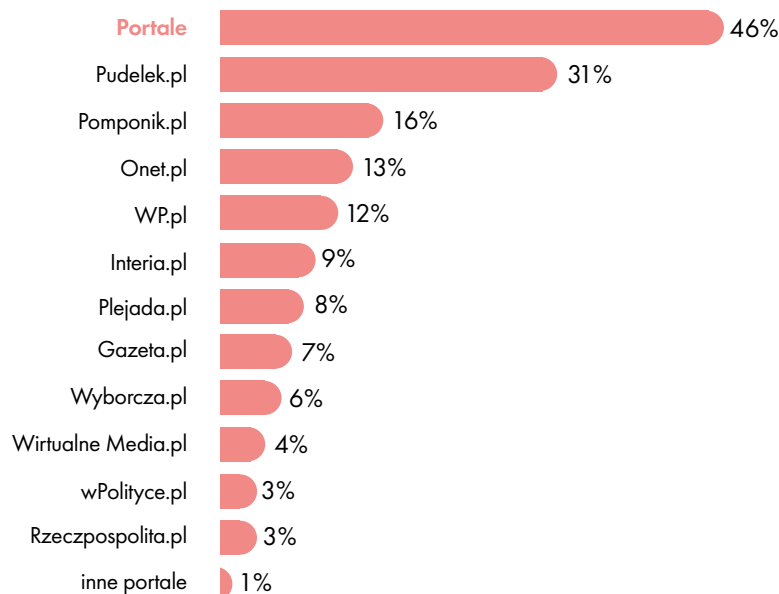
Średnia liczba wskazywanych przejawów cyberprzemocy

Przedmiotem cyberprzemocy, którą zauważają internautki mieszkające w Polsce, są różnorodne aspekty tożsamościowe – zależne lub niezależne od człowieka. Przeciętnie świadkini przemocy dostrzega blisko sześć różnych aspektów przemocowych zachowań. Ponad połowa badanych deklaruje, że przedmiotem ataków jest waga, wzrost, wielkość ciała bądź zmiany dysmorficzne kobiet. Trochę rzadziej jest to bycie kobietą, jej orientacja seksualna, ale również poglądy (polityczne, ekologiczne, społeczne). Co ciekawe, pomimo że w mediach coraz częściej pojawiają się doniesienia o narastaniu postaw antyukraińskich, to kwestie związane z krajem pochodzenia, podobnie jak dotyczące mniejszości narodowych, etnicznych lub koloru skóry, znacznie rzadziej są wskazywane w kontekście niewłaściwych zachowań w sieci kierowanych wobec kobiet.

Jeśli spojrzeć ogólnie na obszary, których dotyczy cyberprzemoc w sieci wobec kobiet, to przede wszystkim jest to wygląd, płeć/seksualność oraz poglądy polityczne.

Miejsca dostrzegania cyberprzemocy wobec kobiet

Platformy społecznościowe to przestrzeń w Internecie, gdzie prawie wszystkim kobietom, które obserwują przejawy cyberprzemocy, zdarzyło się spotkać z niewłaściwymi zachowaniami kierowanymi wobec innych kobiet. Zdecydowanie rzadziej takie sytuacje mają miejsce na portalach, pomimo że jako kategoria strony cieszą się większym zasięgiem niż social media. Wśród mediów społecznościowych Facebook jest platformą, na której internautki mieszkające w Polsce (niezależnie od wieku) najczęściej natykają się jako obserwatorki na przejawy cyberprzemocy. Około 2 razy rzadziej zauważają je na Instagramie, Tik Toku czy YouTube'ie. Rzadko na stronach randkowych. Jest to jednak efektem ich stosunkowo niskiej popularności w porównaniu do wiodących platform. Poza Facebookiem wyraźnie widać, że negatywne zachowania użytkowników są zdecydowanie częściej dostrzegane przez młodsze kobiety, aktywne publicznie, aktywnie korzystające z Internetu, w tym z mediów społecznościowych, jak też posiadające liberalne poglądy. Wśród portali miejscem, gdzie internautki najczęściej obserwują przemoc, jest Pudelek.

Wyjaśnienie: Badanie sprawdziło doświadczenia przemocowe wobec nie użytkowniczek poszczególnych platform, ale wszystkich internatek, które zgłosiły zaobserwowanie przemocy w Internecie. Oznacza to, że najwyższy wynik Facebooka może być po części spowodowany jego wysoką popularnością i liczbą użytkowniczek, w porównaniu do np. Snapchata, który ma znacznie mniejszą liczbę użytkowniczek*.

Baza: Polki (użytkowniczki Internetu) 18+, będące świadkiniami cyberprzemocy, N=605
 Q05. Gdzie spotkała się Pani z którymkolwiek ze wskazanych wcześniej zachowań? [respondentki dostawały pełną listę odpowiedzi niezależnie od korzystania, czy znajomości platformy/komunikatora/portalu. Mogły nie zaznaczyć żadnej nazwy.]

*Źródło: Empemedia, *Social Media w Polsce 2021 – raport*, <https://empemedia.pl/social-media-w-polsce-2023-raport-digital-poland/> (dostęp: 18.04.2024).

Obserwowanie cyberprzemocy w social mediach

Top 10	Ogółem	Wiek				Aktywność publiczna		Aktywność w Internecie			Światopogląd		
		18-29	30-44	45-59	60+	Tak	Nie	Publikowanie	Dyskutowanie, komentowanie	Korzystanie z social mediów	Konserwatywny	Centrowy	Liberalny
Platformy społecznościowe	89%	99% ↑	89%	85%	74% ↓	95% ↑	87% ↓	94% ↑	91%	92% ↑	84%	89%	91%
Facebook	68%	67%	69%	71%	65%	77% ↑	66% ↓	76% ↑	75% ↑	74% ↑	62%	65%	74% ↑
Instagram	42%	81% ↑	38%	19% ↓	9% ↓	54% ↑	39% ↓	49% ↑	42%	48%	32% ↓	39%	49% ↑
TikTok	34%	61% ↑	32%	19% ↓	7% ↓	39%	33%	39% ↑	35%	37% ↑	29%	35%	35%
YouTube	28%	47% ↑	25%	20% ↓	10% ↓	33%	27%	32% ↑	28% ↑	31% ↑	22%	25%	34% ↑
X (Twitter)	17%	38% ↑	11% ↓	7% ↓	6% ↓	21%	16%	20% ↑	21% ↑	20% ↑	9% ↓	9% ↓	29%
Tinder	11%	18% ↑	13%	6% ↓	1% ↓	19% ↑	9% ↓	14% ↑	12%	13% ↑	4% ↓	11%	14% ↑
Snapchat	10%	27% ↑	2% ↓	7% ↓	1% ↓	16% ↑	9% ↓	11%	7% ↓	11%	4% ↓	11%	12%
Wykop.pl	10%	18% ↑	10%	5% ↓	0% ↓	12%	9%	12% ↑	14% ↑	12% ↑	5%	7% ↓	16% ↑
Badoo	9%	12%	9%	10%	4%	16% ↑	8% ↓	13% ↑	12% ↑	12% ↑	10%	10%	8%
Twitch	6%	18% ↑	3% ↓	0,4% ↓	1% ↓	13% ↑	4% ↓	8% ↑	10% ↑	8% ↑	3%	3% ↓	11% ↑

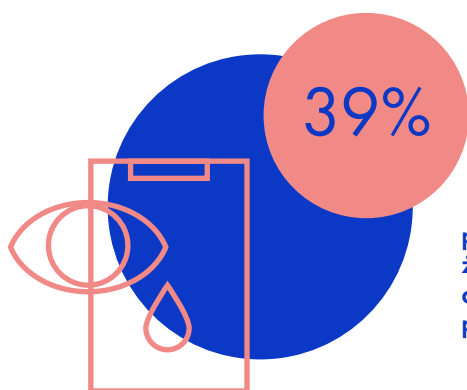
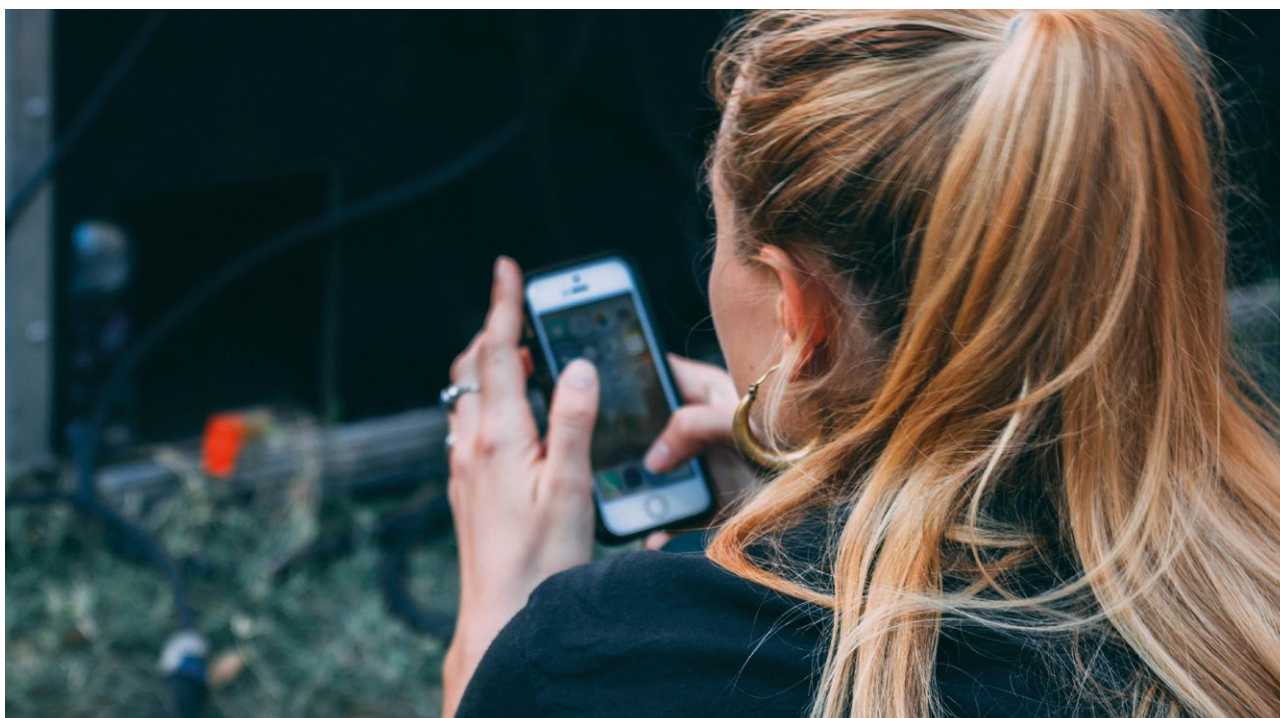
↑↓ Wynik istotnie statystycznie wyższy/nizszy niż wśród ogółu polskich internautek 18+ będących świadkiniami cyberprzemocy

Najczęściej wskazywaną platformą, na której kobiety mieszkające w Polsce obserwują przemoc, jest Facebook. W grupie wiekowej 18–29 to jednak Instagram wskazywany jest częściej. Bierze się to z trendów – młode kobiety coraz rzadziej korzystają z Facebooka i przenoszą swoją aktywność na Instagram, gdzie ogółem, według badania, obserwowana przemoc jest o 25 punktów procentowych rzadziej obserwowana.

Według statystyk z 2021 roku co piąte konto na Instagramie w Polsce należy do kobiety w wieku 18–24 lat*.

Źródło: Empemedia, Social Media w Polsce 2021 – raport, <https://empemedia.pl/social-media-w-polsce-2023-raport-digital-poland/> (dostęp: 18.04.2024).
Baza: Polki (użytkowniczki Internetu) 18+, N=1000, będące świadkiniami cyberprzemocy, N=605 Q05. Gdzie spotkała się Pani z którymkolwiek ze wskazanych wcześniej zachowań?

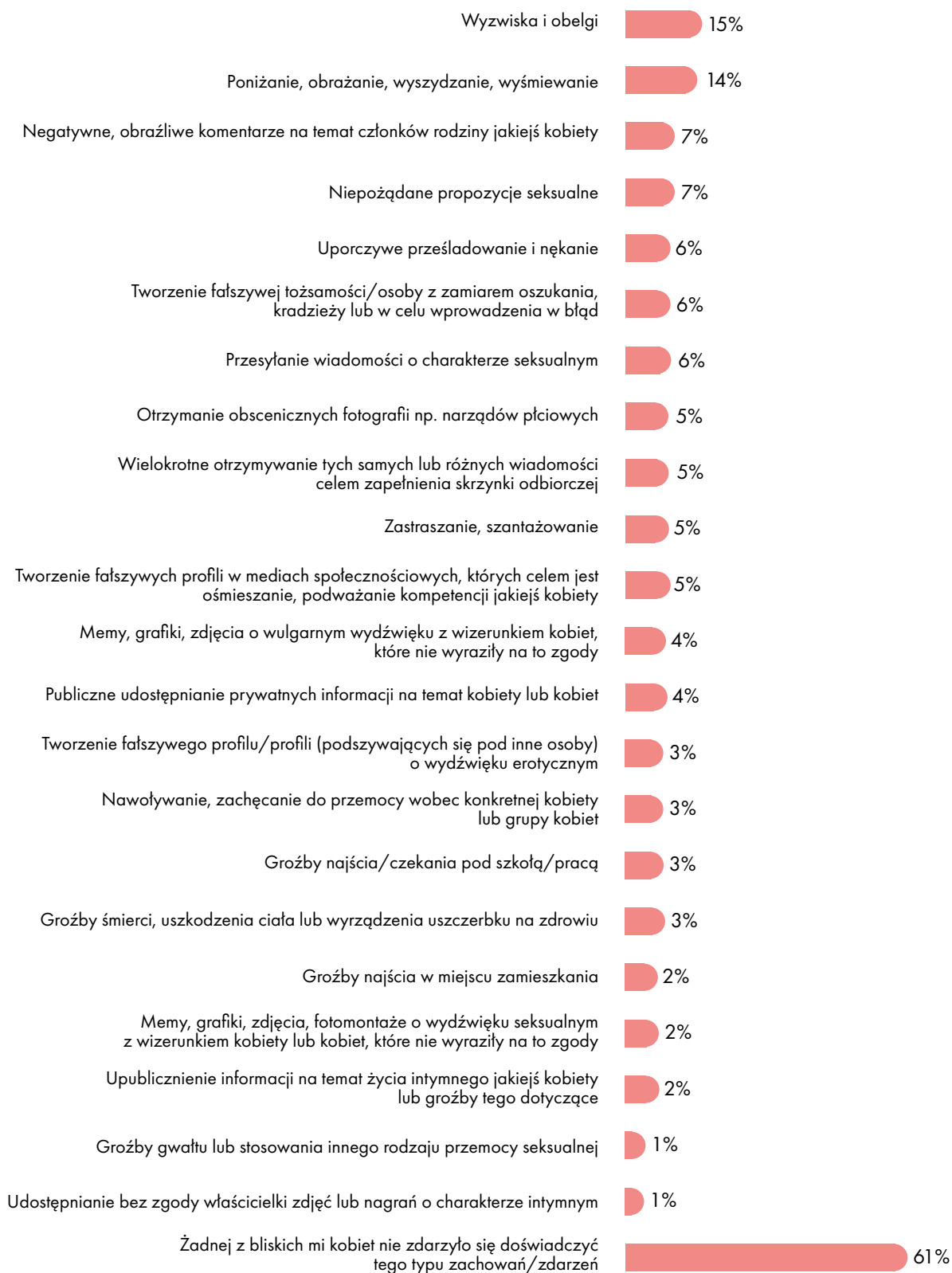
Doświadczanie cyberprzemocy przez bliską kobietę

polskich internatek deklaruje, że **bliska im kobieta** doświadczyła zachowań przemocowych w Internecie

Internautki w wieku 18–29 lat, kobiety aktywne publicznie i wykazujące się wysoką aktywnością w Internecie ok. 2–3 razy częściej niż ogół użytkowniczek sieci zgłaszają, że bliskie im kobiety doświadczają przejawów cyberprzemocy, w tym zachowań hejterskich oraz o zabarwieniu seksualnym (np. niepożądanych propozycji, wiadomości, fotografii itd.).

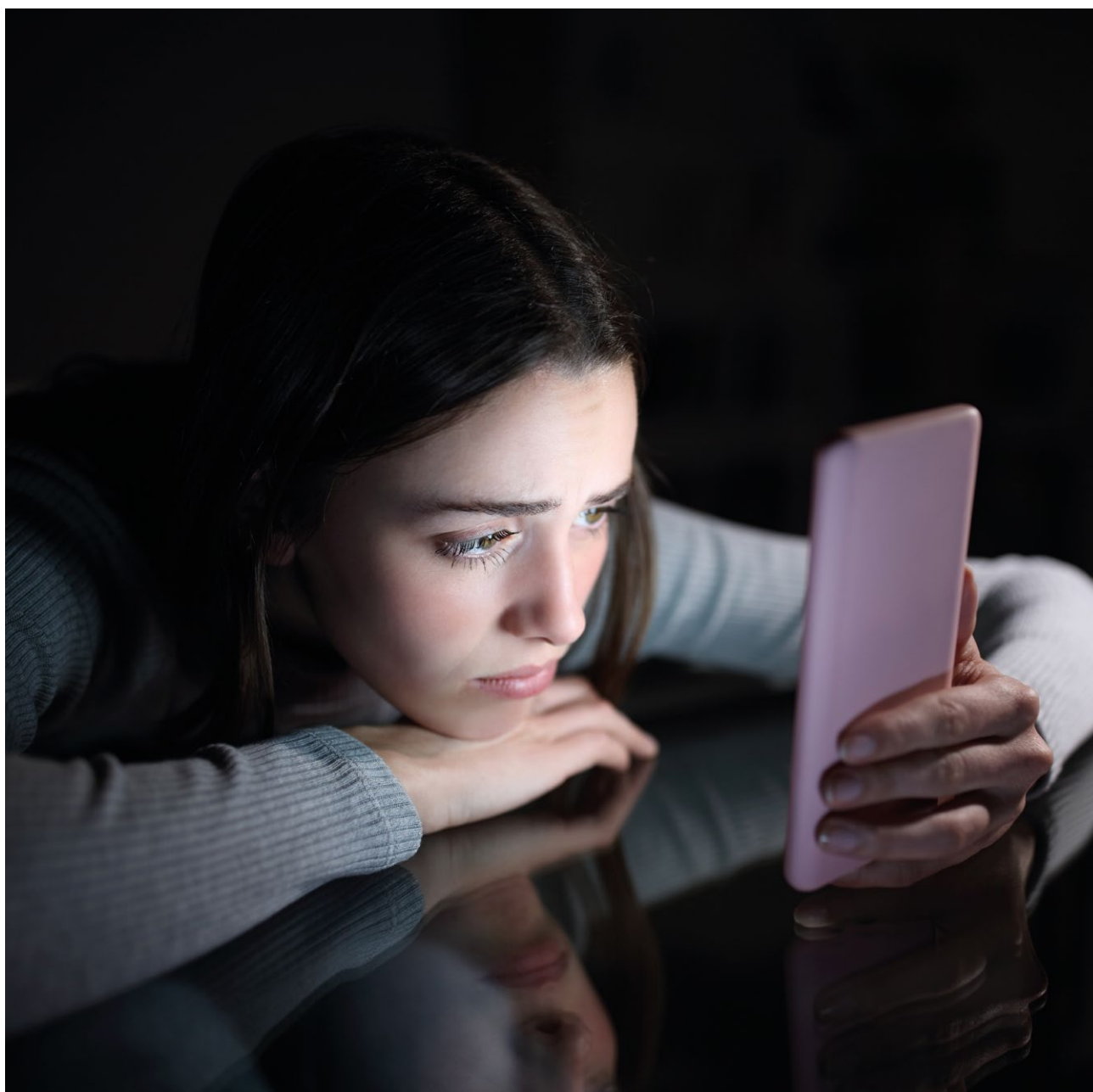
Baza: użytkownicy Internetu, Polki 18+, N=1000
Q09. Czy, a jeśli tak, to których z poniższych zachowań lub zjawisk zdarzyło się doświadczyć bliskiej Pani kobiecie (siostrze, matce, partnerce, przyjaciółce etc.) na portalach internetowych, w mediach społecznościowych/komunikatorach?

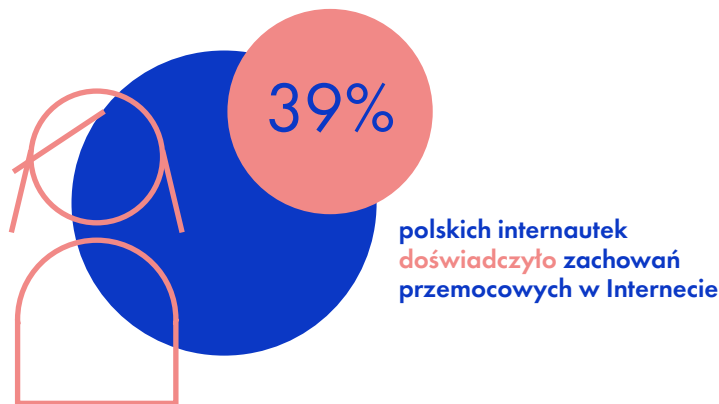
1.1

Średnia liczba przejawów cyberprzemocy doświadczanych przez bliską kobietę

Bezpośrednie doświadczenie cyberprzemocy

Osobiste doświadczanie cyberprzemocy przez kobiety

wiek

18–29	56% ↑
30–44	43%
45–59	29% ↓
60+	30% ↓

światopogląd

Konserwatywny	33% ↓
Centrowy	37%
Liberalny	45% ↑

wykształcenie

Niższe	40%
Średnie	39%
Wyższe	39%

aktywność w Internecie

Publikowanie	51% ↑
Dyskutowanie, komentowanie	53% ↑
Korzystanie z social mediów	50% ↑

aktywność publiczna

Tak	56% ↑
Nie	36% ↓
Artystka	51% ↑
Wolontariuszka	55% ↑
Aktywistka	60% ↑

↑↓ Wynik istotnie statystycznie wyższy/ niższy niż wśród ogółu polskich internatek 18+

Trochę więcej niż co trzecia polska internautka ma osobiste doświadczenia z cyberprzemocą. Odsetek ten spada wraz ze wzrostem wieku, co najpewniej jest spowodowane różnymi wzorami korzystania z Internetu (związanymi z intensywnością, miejscami i formami aktywności) przez młodsze i starsze kobiety, ale prawdopodobnie większą świadomością przemocowych zachowań wśród młodszych internatek.

Aktywne korzystanie z Internetu i aktywność publiczna przekładają się na zdecydowany wzrost powszechności osobistego doświadczania przemocowych zachowań w sieci. Co ciekawe, częstotliwość osobistego doświadczania cyberprzemocy nie zależy od wykształcenia.

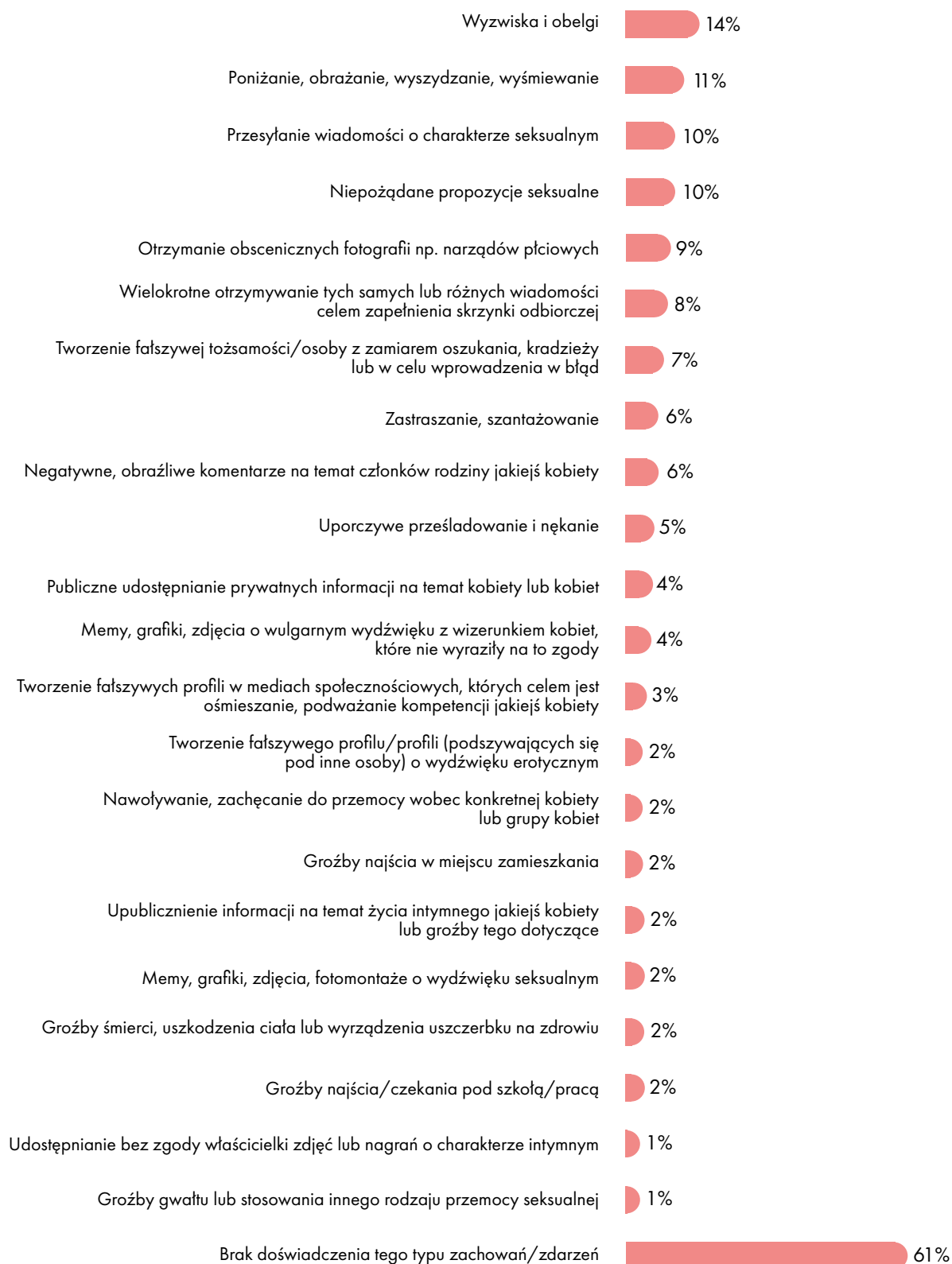
Baza: Polki (użytkowniczki Internetu) 18+, N=1000

Q11. Czy, a jeśli tak, to których z poniższych zachowań lub zjawisk zdarza się Pani doświadczyć osobiście na portalach internetowych, w mediach społecznościowych, lub w komunikatorach?

Podobnie jak w przypadku obserwowanych przejawów cyberprzemocy kierowanych w stronę kobiet, a także doświadczania ich przez bliskie kobiety, osobiste doświadczenia kobiet mieszkających w Polsce, które korzystają z Internetu również obejmują całe spektrum przemocowych sytuacji.

Do najczęstszych należą różnego rodzaju zachowania hejterskie (wyzwiska, obelgi, poniżanie, obrażanie itp.) oraz zachowania mające podtekst seksualny (otrzymywanie wiadomości lub obscenicznych zdjęć o charakterze seksualnym, składanie niepożądanych propozycji).

1.1

Średnia liczba doświadczanych przejawów cyberprzemocy

Baza: Polki (użytkowniczki Internetu) 18+, N=1000

Q11. Czy, a jeśli tak, to których z poniższych zachowań lub zjawisk zdarza się Pani doświadczyć osobiście na portalach internetowych, w mediach społecznościowych, lub w komunikatorach?

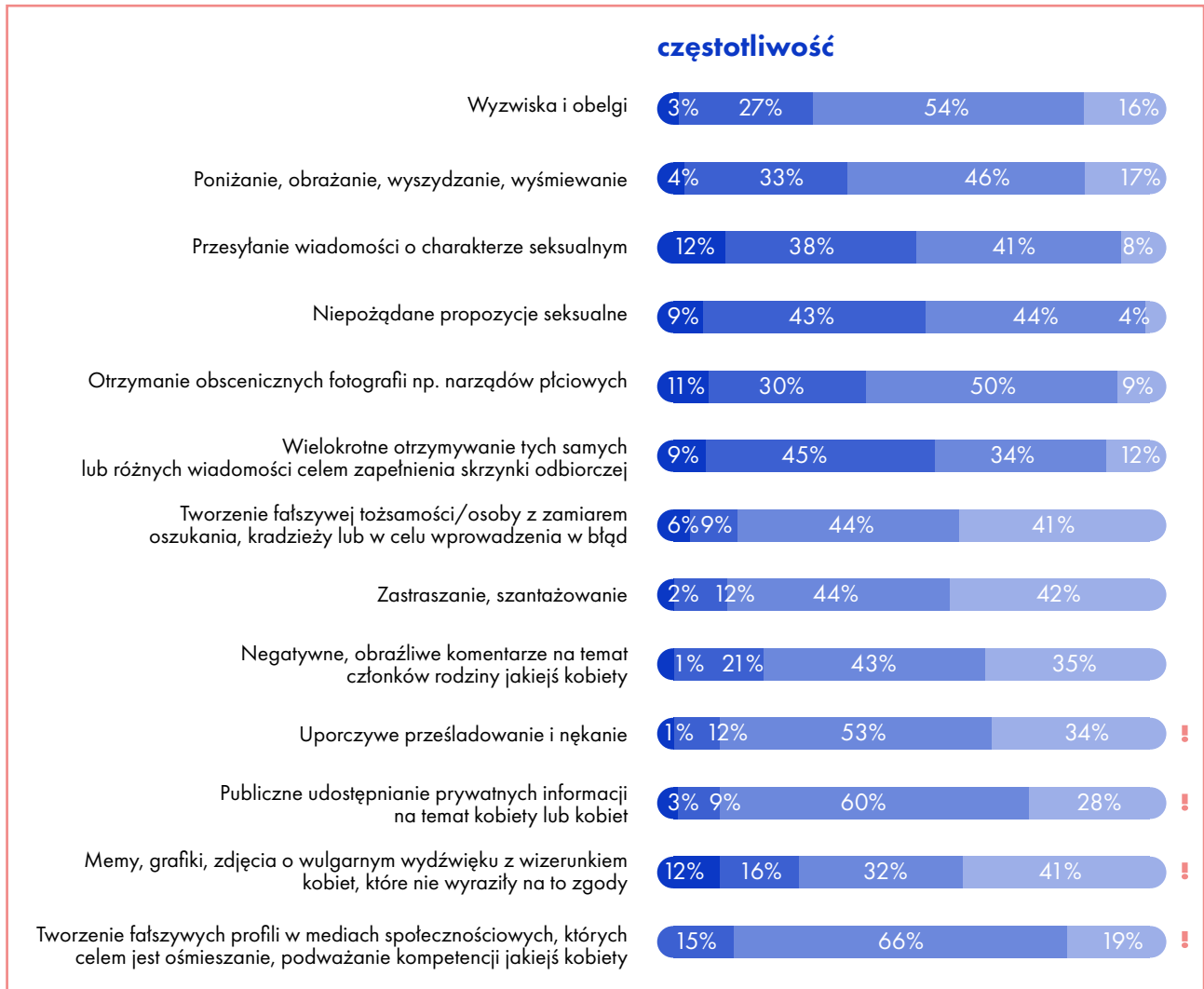
Wskaźnik powszechności doświadczanych przejawów cyberprzemocy

Baza: Q03: Polki (użytkowniczki Internetu) 18+, N=1000 | Q04: użytkowniczki Internetu, Polki 18+ obserwujące poszczególne przejawy cyberprzemocy, min. N=63

Q03. Czy, a jeśli tak, to które z poniższych zachowań wobec kobiet lub zjawisk dotyczących kobiet zdarza się Pani obserwować na portalach internetowych, w mediach społecznościowych/ komunikatorach?

Q04. Jak często miała Pani okazję obserwować poniższe zachowania skierowane do innych kobiet?

1 Regularnie doświadczam 0.75 Wielokrotnie 0.5 Kilka razy 0.1 To było jednorazowe zdarzenie

! Niska podstawa procentowania (N=30-40) – wyniki należy traktować z ostrożnością. Brak rozkładu częstotliwości wynika z jego zbyt niskiej podstawy procentowania (N<29).

Baza: Q03: Polki (użytkowniczki Internetu) 18+, N=1000 | Q04: użytkowniczki Internetu, Polki 18+ obserwujące poszczególne przejawy cyberprzemocy, min. N=63

Q03. Czy, a jeśli tak, to które z poniższych zachowań wobec kobiet lub zjawisk dotyczących kobiet zdarza się Pani obserwować na portalach internetowych, w mediach społecznościowych/ komunikatorach?

Q04. Jak często miała Pani okazję obserwować poniższe zachowania skierowane do innych kobiet?

Wskaźnik powszechności (0–1) obserwowanego przejawu cyberprzemocy to wypadkowa: odsetka jego powszechności oraz tego, jak często ten przejaw jest obserwowany przez internautki w ich codziennym życiu.

Intensywność natykania się na negatywne zachowania w sieci kierowane bezpośrednio wobec polskich użytkowniczek Internetu jest znacznie mniejsza niż obserwowane przez nie tego typu sytuacje. Doświadczenia kobiet w tym zakresie są najczęściej wielokrotne, zdecydowanie rzadziej regularne.

W efekcie wskaźniki popularności poszczególnych przejawów cyberprzemocy są bardzo niskie, a jednocześnie większość osiąga zbliżone wartości.

Baza: Q03: Polki (użytkowniczki Internetu) 18+, N=1000 | Q04: użytkowniczki Internetu, Polki 18+ obserwujące poszczególne przejawy cyberprzemocy, min. N=63
 Q03. Czy, a jeśli tak, to które z poniższych zachowań wobec kobiet lub zjawisk dotyczących kobiet zdarza się Pani obserwować na portalach internetowych, w mediach społecznościowych/ komunikatorach?
 Q04. Jak często miała Pani okazję obserwować poniższe zachowania skierowane do innych kobiet?

Doświadczana przemoc seksualna w Internecie

Niektóre rodzaje cyberprzestępczości nie są neutralne pod względem płci. Cyberprzemoc, w szczególności przemoc seksualna w Internecie, jest skierowana głównie przeciwko kobietom i dziewczętom. Większość raportów pokazuje, że kobiety narażone są na przemoc seksualną w Internecie, w tym na molestowanie seksualne, trzy razy bardziej niż mężczyźni*.

Badanie wykazało, że 18% doświadczanych przez kobiety przejawów cyberprzemocy to przemoc seksualna. Należy mieć jednak na uwadze, że w tę liczbę nie wliczono uporczywego prześladowania i nękania, zastraszania i szantażowania oraz wyzwisk i obleg, poniżania, obrażania, wyszydzania, w śmiewania, czyli dwóch przejawów cyberprzemocy najczęściej doświadczanych w Internecie. Ze względu na ich wielorakie konteksty, nie tylko kontekst seksualny, nie zostały wliczone w *stricte* przemoc seksualną. Ponadto badanie nie objęło takich zachowań, jak wymuszanie czynności seksualnych w Internecie bez zgody kobiety, które stanowi w polskim prawie przestępstwo. Dlatego przemoc seksualna wobec kobiet w Internecie może być znacznie wyższa.

Przejawy doświadczanej przemocy seksualnej przez kobiety w Internecie	
Wyzwiska i obelgi	
Poniżanie, obrażanie, wyszydzanie, wyśmiewanie	
Przesyłanie wiadomości o charakterze seksualnym	10%
Niepożądane propozycje seksualne	10%
Otrzymanie obscenicznych fotografii np. narządów płciowych	9%
Zastraszanie, szantażowanie	
Uporczywe prześladowanie i nękanie	
Tworzenie fałszywego profilu/profilu (podszycających się pod inne osoby) o wydźwięku erotycznym	2%
Upublicznienie informacji na temat życia intymnego jakiejś kobiety lub groźby tego dotyczące	2%
Memy, grafiki, zdjęcia, fotomontaże o wydźwięku seksualnym	2%
Udostępnianie bez zgody właścicielki zdjęć lub nagrań o charakterze intymnym	1%
Groźby gwałtu lub stosowania innego rodzaju przemocy seksualnej	1%

Łącznie

18%

Niektóre z doświadczanych przejawów cyberprzemocy zostały zaklasyfikowane do zachowań z zakresu przemocy seksualnej na podstawie ich merytorycznej treści. Wartości w drugiej kolumnie tabeli wskazują na łączny odsetek respondentek, które doświadczyły dowolnego przejawu przemocy seksualnej.

* Źródło: A. Powell, A. Flynn, S. Hindes, *Technology-facilitated abuse: National survey of Australian adults' experiences (Research report, 12/2022)*, ANROWS 2022. E.A. Vogels, *The State of Online Harassment*, Pew Research Center 2021, <https://www.pewresearch.org/internet/2021/01/13/the-state-of-online-harassment/> (dostęp: 18.04.2024).

Baza: Polki (użytkowniczki Internetu) 18+, N=1000
Q11. Czy, a jeśli tak, to których z poniższych zachowań lub zjawisk zdarza się Pani doświadczyć osobiście na portalach internetowych, w mediach społecznościowych lub w komunikatorach?

Częstość doświadczania przemocy seksualnej w Internecie jest bardzo wyraźnie powiązana z wiekiem kobiet, ich aktywnością internetową, aktywnością publiczną oraz światopoglądem. Doświadczą jej 35% kobiet w przedziale wiekowym 18–29, w porównaniu z 11% kobiet w wieku 45–59 i 60+. 29% kobiet aktywnych publicznie w stosunku do 16% nieaktywnych doświadczą przemocy seksualnej w Internecie. Co ciekawe, doświadczą jej 24% kobiet o poglądzie liberalnym w porównaniu z 14% kobiet o konserwatywnym światopoglądzie i 14% kobiet o poglądach centrowych.

Przedmiot doświadczanych przejawów cyberprzemocy

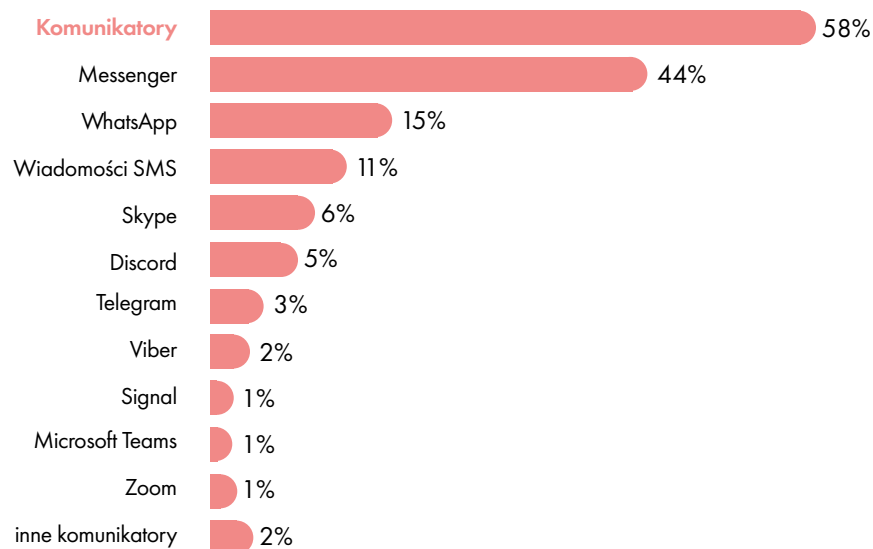
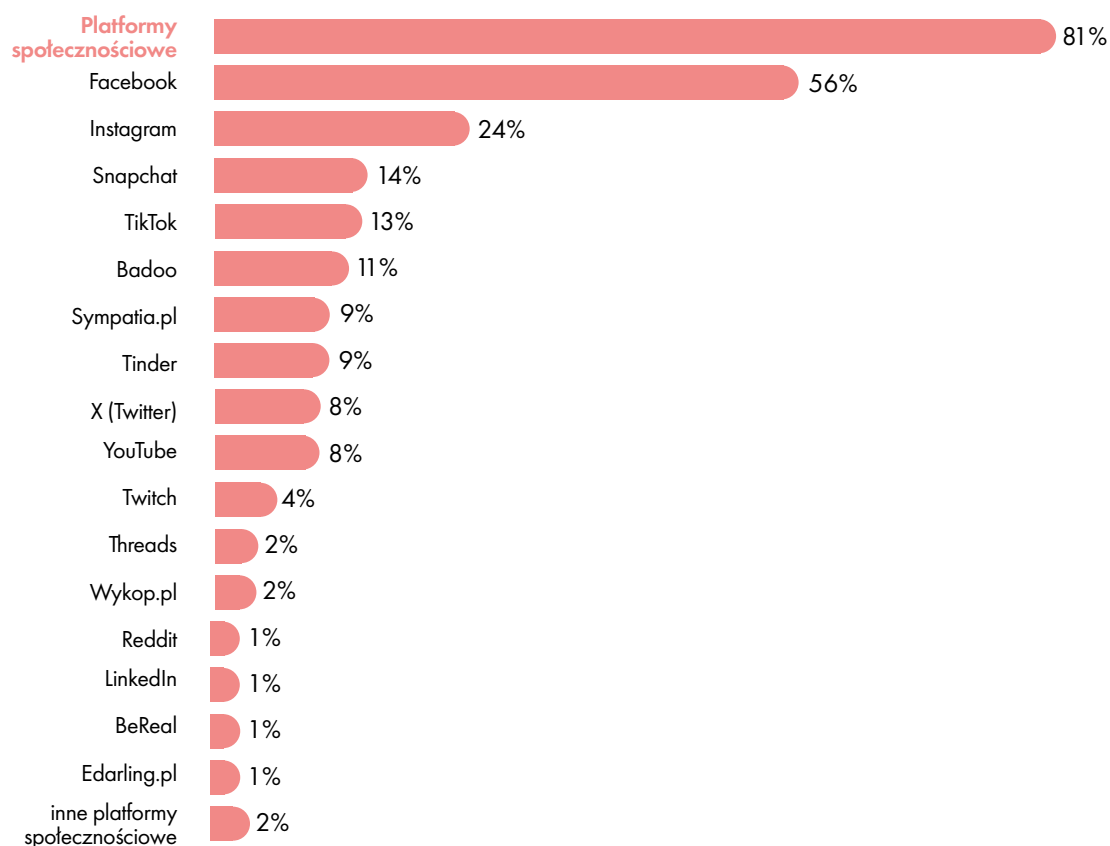

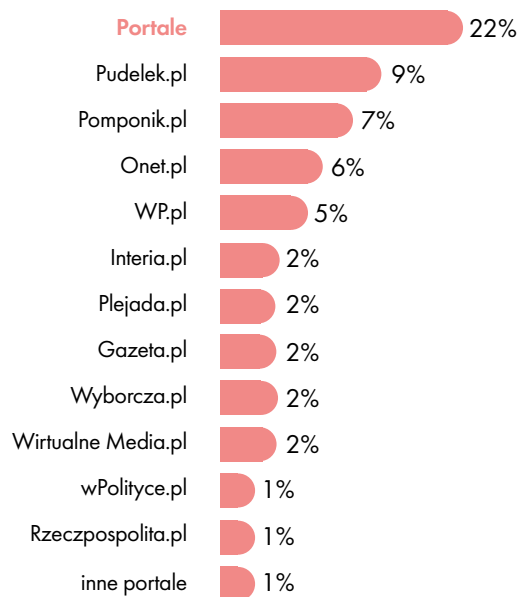
2.0

Średnia liczba wskazywanych przejawów cyberprzemocy

Tematyka cyberprzemocy, której doświadczają polskie internautki, jest różnorodna, choć nie zróżnicowana – jak ma to miejsce w przypadku dostrzegania negatywnych zachowań w sieci. Średnio internautki wskazują dwa różne aspekty (przedmioty) cyberprzemocy. Wyraźnie najczęściej przemoc skierowana wobec nich dotyczy tego, że są kobietami, czyli ich płci. Rzadziej internautki zgłaszają, że przedmiotem ataków wobec nich jest ich wygląd (waga, wzrost, wielkość ciała lub zmiany dysmorficzne). Jeszcze rzadziej zwracają uwagę na przemoc skierowaną wobec nich ze względu na ich poglądy (na tematy polityczne, ekologiczne, społeczne) oraz wiek. Uwagę zwraca wysoki odsetek wskazań „Trudno powiedzieć”, który w zestawieniu z ponad dwukrotnie niższym odsetkiem takich samych odpowiedzi w przypadku obserwowanych przejawów cyberprzemocy oznacza brak chęci podzielenia się charakterem własnych doświadczeń z zakresu negatywnych zachowań w Internecie, wypieraniem ich lub brakiem zrozumienia/uświadomienia sobie przedmiotu przemocy.

Miejsca doświadczania cyberprzemocy wobec kobiet

Platformy społecznościowe to przestrzeń w Internecie, gdzie zdecydowanej większości kobiet, które doświadczają przejawów cyberprzemocy, zdarzyło się spotkać z niewłaściwymi zachowaniami kierowanymi wobec nich samych. Zdecydowanie rzadziej takie sytuacje mają miejsce na komunikatorach, a najrzadziej na portalach, pomimo że jako kategoria stron cieszą się większym zasięgiem niż social media.

Wśród mediów społecznościowych Facebook jest platformą, na której wyraźnie najczęściej internautki mieszkające w Polsce (niezależnie od wieku – vide nast. str.) spotykają się z przejawami cyberprzemocy kierowanymi pod ich adresem. Około dwa razy rzadziej zdarza się to na Instagramie, jeszcze rzadziej na Tik Toku czy Snapchacie. W porównaniu do obserwacji internautek dotyczących cyberprzemocy wysoką pozycję zajmuje Snapchat użytkowany głównie przez najmłodsze użytkowniczki Internetu, a także portal randkowy Badoo.

➔ **Wyjaśnienie:** Badanie sprawdziło doświadczenia przemocowe wobec nie użytkowniczek poszczególnych platform, ale wszystkich internatek, które zgłosiły zaobserwowanie przemocy w Internecie. Oznacza to, że najwyższy wynik Facebooka może być po części spowodowany jego wysoką popularnością i liczbą użytkowniczek, w porównaniu do np. Snapchata, który ma znacznie mniejszą liczbę użytkowniczek*.

Baza: Polki (użytkowniczki Internetu) 18+, które osobiście doświadczyły cyberprzemocy, N=346
 Q13. Gdzie spotkała się Pani osobiście z którymkolwiek ze wskazanych wcześniej zachowań?
 * Źródło: Empemedia, Social Media w Polsce 2021 – raport, <https://empemedia.pl/social-media-w-polsce-2023-raport-digital-poland/> (dostęp: 18.04.2024).

Doświadczanie cyberprzemocy w social mediach

Top 10	Ogółem	Wiek				Aktywność publiczna		Aktywność w Internecie			Światopogląd		
		18-29	30-44	45-59	60+	Tak	Nie	Publikowanie	Dyskutowanie, komentowanie	Korzystanie z social mediów	Konserwatywny	Centrowy	Liberalny
Platformy społecznościowe	81%	88% ↑	83%	78%	66% ↓	88%	83%	87% ↑	86% ↑	85% ↑	80%	78%	85%
Facebook	56%	50%	58%	60%	59%	65% ↑	53% ↓	61% ↑	66% ↑	60% ↑	53%	60%	54%
Instagram	24%	50% ↑	22%	9% ↓	2% ↓	33% ↑	21% ↓	30% ↑	24%	29% ↑	15%	22%	29% ↑
Snapchat	14%	37% ↑	4% ↓	8%	1% ↓	21% ↑	11% ↓	14%	14%	14%	1% ↓	13%	19% ↑
TikTok	13%	15%	18%	10%	3% ↓	19% ↑	11% ↓	13%	15%	14%	13%	18% ↑	9% ↓
Badoo	11%	17% ↑	10%	14%	1%	14%	10%	14% ↑	13%	13% ↑	9%	14%	10%
Sympatia.pl	9%	6% ↑	11%	8%	9% ↓	12%	8%	9%	10%	10%	10%	13% ↑	4% ↓
Tinder	9%	16% ↑	10%	1% ↓	1%	10%	8%	10%	9%	9%	4%	9%	10%
X (Twitter)	8%	20% ↑	5%	2% ↓	2%	17% ↑	6% ↓	11% ↑	12% ↑	10% ↑	6%	2% ↓	16% ↑
YouTube	8%	8%	10%	10%	1%	14% ↑	6% ↓	8%	10%	8%	8%	10%	7%
Twitch	4%	9% ↑	4%	0%	0%	7% ↑	3% ↓	5%	6%	5%	1%	1% ↓	8% ↑

↑↓ Wynik istotnie statystycznie wyższy/ niższy niż wśród ogółu polskich internautek 18+, które osobiście doświadczyły cyberprzemocy

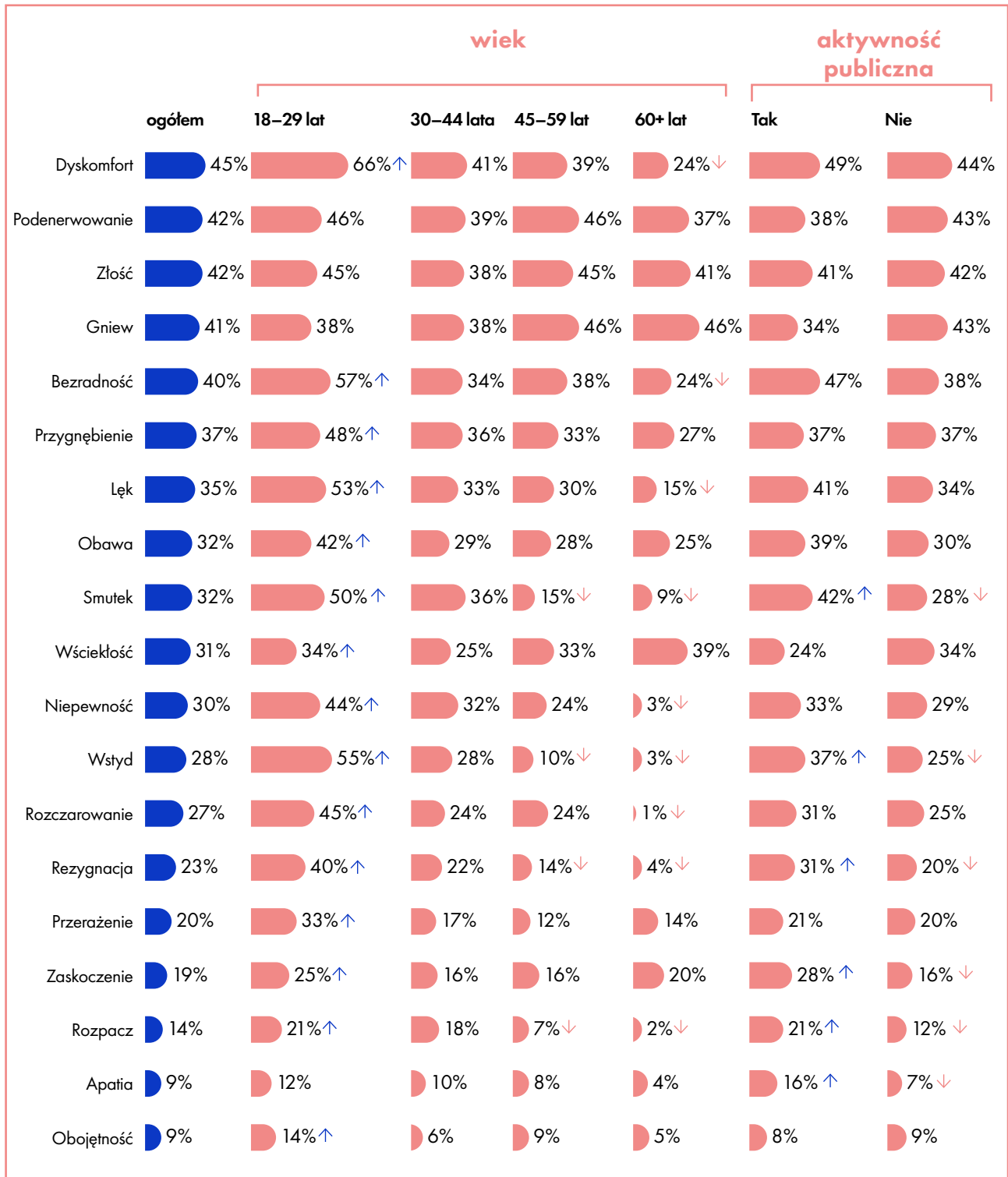
Poza danymi dotyczącymi Facebooka widać wyraźnie, że negatywne zachowania użytkowników(czek) są zdecydowanie częściej doświadczane przez młodsze kobiety. Z kolei aktywność publiczna i wysoka aktywność internetowa oznaczają częstsze doświadczanie cyberprzemocy przez internautki na Facebooku, Instagramie, Snapchacie, X i YouTube'ie.

Baza: Polki (użytkowniczki Internetu) 18+, które osobiście doświadczyły cyberprzemocy, N=346
Q13. Gdzie spotkała się Pani osobiście z którymkolwiek ze wskazanych wcześniej zachowań?

Konsekwencje doświadczania przejawów cyberprzemocy

Emocje/uczucia towarzyszące doświadczaniu przejawów cyberprzemocy

↑↓ Wynik istotnie statystycznie wyższy/ niższy niż wśród ogółu polskich internautek 18+, które osobiście doświadczyły cyberprzemocy

Baza: Polki (użytkowniczki Internetu) 18+, które osobiście doświadczyły cyberprzemocy, N=346
Q21. Jakie emocje/uczucia towarzyszyły Pani na skutek doświadczenia tego typu zachowań w Internecie?

Dyskomfort, a nieco rzadziej podenerwowanie oraz złość i gniew, to emocje wskazywane przez blisko połowę internetek doświadczających cyberprzemocy. Jednocześnie są one najczęściej wymieniane spośród wszystkich emocji ujętych w badaniu. Natomiast do najrzadziej wspomnianych należą apatia oraz obojętność (każda poniżej 10%).

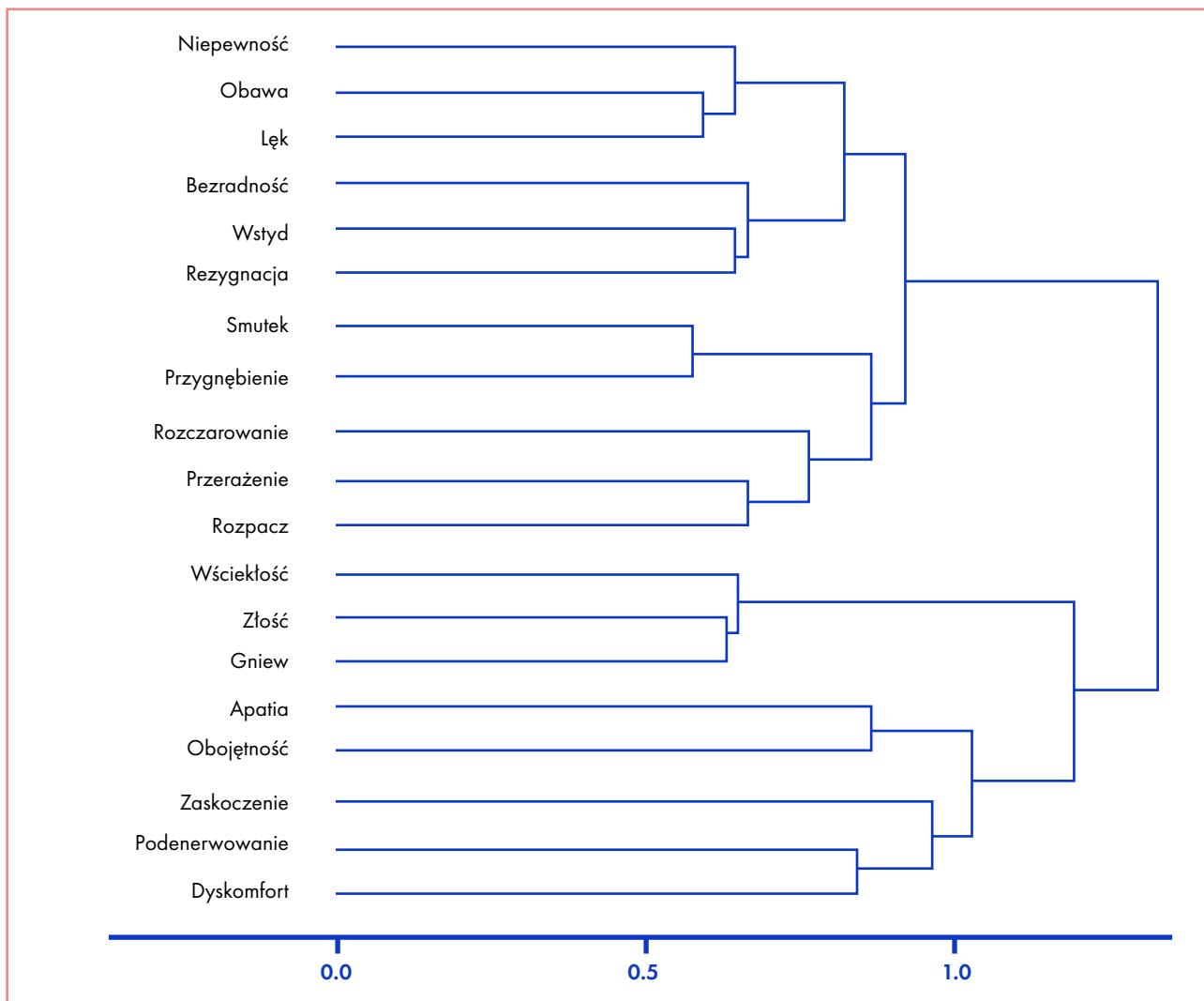
Cyberprzemoc wywołuje różne reakcje emocjonalne i ma dużą siłę oddziaływania na ofiary. Najczęściej budzi złość i gniew, dyskomfort, podenerwowanie lub bezradność. **Rzadko przemoc skutkuje poczuciem obojętności wobec takich zachowań lub apatią.** Część emocji, tj. gniew albo złość, ze względu na swój charakter może mobilizować ofiary do działania, w tym do poradzenia sobie z trudnym doświadczeniem. **Odczuwanie bezradności, przygnębienia, lęku, obawy lub smutku może natomiast demobilizować i pozostawiać kobiety w stanie niemocy – takie emocje towarzyszyły 3/4 ofiar.**

Analiza emocji wywoływanych przez doświadczanie cyberprzemocy ze względu na wiek internetek wyraźnie wskazuje, że wraz ze wzrostem ich wieku znacząco maleje częstotliwość deklarowania przeżywanych odczuć z tym związanych. Może to być efektem większego dystansowania się osób starszych do świata wirtualnego. Młodsze internетки często postrzegają swoje życie w sieci jako co najmniej tak samo istotne co życie poza nią.

Warto też zwrócić uwagę, że wśród najmłodszych kobiet doświadczających cyberprzemocy do najczęściej towarzyszących im emocji poza dyskomfortem należą bezradność, wstyd, lęk i smutek, zgłaszane przez nieco ponad połowę z nich. Ponadto najmłodsze kobiety, które osobiście zetknęły się z cyberprzemocą, deklarują, że w związku z przemocą doświadczyły uczuć rezygnacji, przerażenia oraz rozpacz – te emocje były wskazywane sporadycznie przez starsze grupy wiekowe. Te uczucia i emocje niestety nie napędzają do działania, a wręcz przeciwnie – blokują, demobilizują i pozostawiają w stanie niemocy. Pogłębia to destrukcyjne konsekwencje cyberprzemocy, a także stwarza warunki do istnienia zjawiska i jego negatywnego oddziaływania na użytkowniczki Internetu.

Istotne jest to, że wśród kobiet aktywnych w życiu publicznym (np. wolontariuszek, aktywistek społecznych lub politycznych lub artystek) częściej niż wśród pozostałych internetek mieszkających w Polsce pojawiają się emocje takie jak smutek, wstyd, rezygnacja, rozpacz czy apatia, które jako demobilizujące mogą wpływać na ich decyzje o zawieszeniu, a nawet wycofaniu się z prowadzonej działalności.

Współwystępowanie emocji towarzyszących doświadczaniu przejawów cyberprzemocy

Dendrogram będący wynikiem hierarchicznej analizy skupień

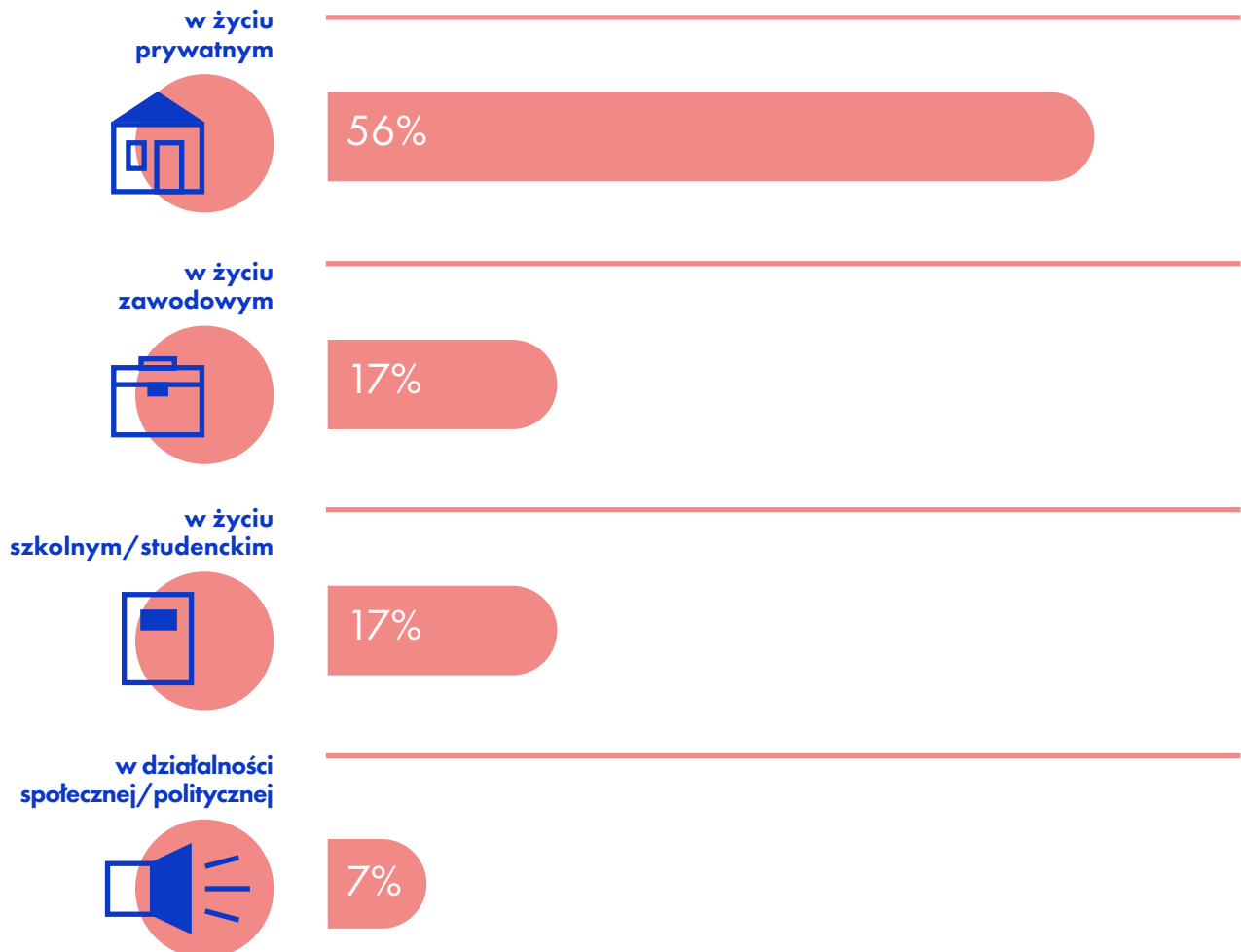
Emocje towarzyszące osobistemu doświadczaniu cyberprzemocy, które zgłaszają jej ofiary, współwystępują w typowych dla siebie połączeniach. I tak odczuciu smutku często towarzyszy przygnębienie, a trochę rzadziej rozczarowanie, przerażenie i rozpacz. Wraz z nimi stosunkowo często pojawia się inny zestaw: niepewność, obawa, lęk, bezradność, wstyd i rezygnacja. Każda z tych emocji raczej wywołuje bierność, a gdy pojawiają się wspólnie – ich mroźne działanie wobec ofiary przybiera na sile.

Podobnie jest z omawianymi wcześniej wściekłością, gniewem i złością – one również często współwystępują. Dzięki temu ich siła napędowa stanowi większy bodziec do motywowania ofiary do podejmowania działań mających na celu ograniczenie lub eliminację doświadczeń w Internecie związanych z negatywnymi zachowaniami innych internautów.

Baza: Polki (użytkownicy Internetu) 18+, które osobiście doświadczyły cyberprzemocy, N=346
Q21. Jakie emocje/uczucia towarzyszyły Pani na skutek doświadczenia tego typu zachowań w Internecie?

Obszary wpływu doświadczanych przejawów cyberprzemocy

Konsekwencje osobistego doświadczenia przejawów cyberprzemocy

Wszystkie formy cyberprzemocy doświadczanej przez internautki mają w największym stopniu negatywny wpływ na ich życie prywatne. Około połowa kobiet, które miały do czynienia z poszczególnymi przejawami cyberprzemocy, zgłasza, że w ich wyniku poniosły konsekwencje związane z codziennym funkcjonowaniem. Kilkukrotnie rzadziej takie sytuacje oddziaływały na życie zawodowe kobiet mieszkających w Polsce (najczęściej w sytuacji tworzenia fałszywych profili w mediach społecznościowych, których celem było ośmieszenie lub podważenie kompetencji respondentki) oraz na życie szkolne lub studenckie (najczęściej jako efekt uporczywego prześladowania i nękania).

Baza: Polki (użytkowniczki Internetu) 18+, które osobiście doświadczyły cyberprzemocy, N=346
Q15. Czy odczuła Pani negatywne konsekwencje poniższych zachowań? Jeśli tak, w których obszarach?

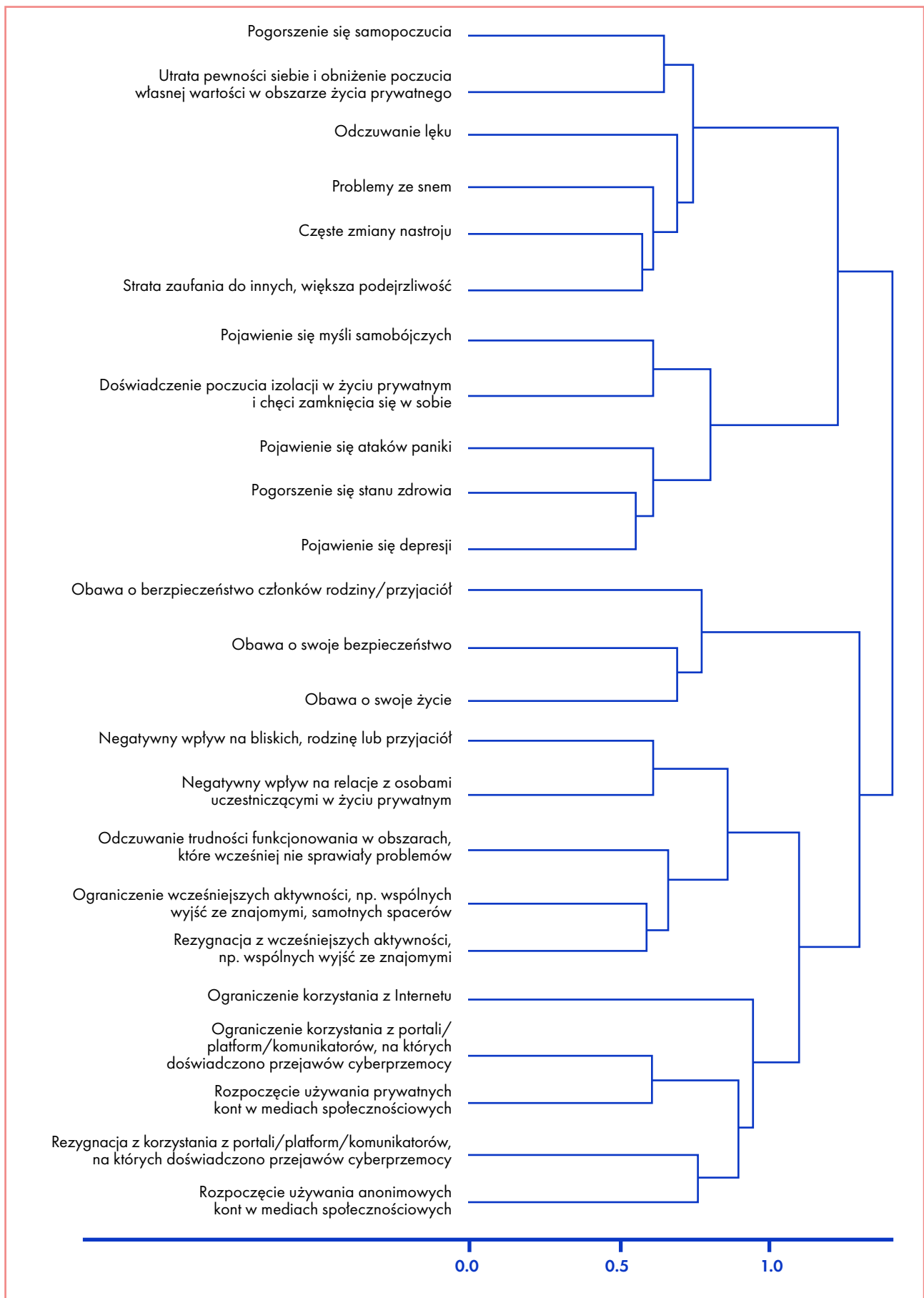
Wpływ doświadczania cyberprzemocy na życie prywatne

5.8

Średnia liczba wskazywanych konsekwencji doświadczania cyberprzemocy

Baza: Polki (użytkownicy Internetu) 18+, które osobiście doświadczyły cyberprzemocy i poniosły jej konsekwencje w życiu prywatnym, N=193 Q16. Proszę wskazać te konsekwencje w Pani życiu prywatnym, które miały miejsce w wyniku negatywnych doświadczeń w Internecie.

Dendrogram będący wynikiem hierarchicznej analizy skupień

Baza: Polki (użytkownicy Internetu) 18+, które osobiście doświadczyły cyberprzemocy i poniosły jej konsekwencje w życiu prywatnym, N=193 Q16. Proszę wskazać te konsekwencje w Pani życiu prywatnym, które miały miejsce w wyniku negatywnych doświadczeń w Internecie.

Konsekwencje doświadczania cyberprzemocy można pogrupować w te, które współwystępują ze sobą częściej niż w innych układach. I tak konsekwencje psychiczne, tj. pogorszenie samopoczucia, utrata pewności siebie wraz z obniżeniem poczucia własnej wartości, jak również częste zmiany nastroju, utrata zaufania, problemy ze snem i odczuwanie lęku – stanowią grupę najczęściej współwystępujących skutków doświadczania negatywnych zachowań w Internecie. Poważniejsze kwestie, tj. myśli samobójcze, ataki paniki lub depresja – to druga grupa często współwystępujących następstw cyberprzemocy, z którą zetknęły się internautki.

Zmiany w korzystaniu z Internetu (np. ograniczenie w korzystaniu z niego albo rozpoczęcie używania kont anonimowych lub prywatnych) to kolejna grupa często współwystępujących konsekwencji, jednak trochę rzadziej niż w przypadku skutków psychicznych.

Konsekwencje doświadczania cyberprzemocy w życiu prywatnym

	Ogółem	Konsekwencje psychiczne	Konsekwencje społeczne	Konsekwencje wirtualne
Pogorszenie się samopoczucia	51%	51%		
Odczuwanie lęku	49%	49%		
Utrata pewności siebie i obniżenie poczucia własnej wartości w obszarze życia prywatnego	45%	45%		
Strata zaufania do innych, większa podejrzliwość	44%		44%	
Częste zmiany nastroju	37%	37%		
Problemy ze snem	34%	34%		
Ograniczenie korzystania z portali/platform/komunikatorów, na których doświadczono przejawów cyberprzemocy	30%			30%
Rozpoczęcie używania prywatnych kont w mediach społecznościowych	23%			23%
Negatywny wpływ na relacje z osobami uczestniczącymi w życiu prywatnym	22%		22%	
Doświadczanie poczucia izolacji w życiu prywatnym i chęci zamknięcia się w sobie	22%	22%	22%	
Pojawienie się depresji	21%	21%		
Pogorszenie się stanu zdrowia	20%	20%		
Pojawienie się ataków paniki	20%	20%		
Obawa o swoje bezpieczeństwo	19%	19%		
Odczuwanie trudności w funkcjonowaniu w obszarach, które wcześniej nie sprawiały problemów	19%		19%	
Negatywny wpływ na bliskich, rodzinę lub przyjaciół	16%		16%	
Ograniczenie wcześniejszych aktywności, np. wspólnych wyjść ze znajomymi, samotnych spacerów	16%		16%	
Rezygnacja z wcześniejszych aktywności, np. wspólnych wyjść ze znajomymi	16%		16%	
Ograniczenie korzystania z Internetu	15%			15%
Obawa o swoje życie	14%	14%		
Obawa o bezpieczeństwo członków rodziny/przyjaciół	14%	14%		
Pojawienie się myśli samobójczych	13%	13%		
Rezygnacja z korzystania z portali/platform/komunikatorów, na których doświadczono przejawów cyberprzemocy	12%			12%
Rozpoczęcie używania anonimowych kont w mediach społecznościowych	11%			11%

łącznie

81%

56%

48%

Baza: Polki (użytkownicy Internetu) 18+, które osobiście doświadczyły cyberprzemocy i poniosły jej konsekwencje w życiu prywatnym, N=193 Q16. Proszę wskazać te konsekwencje w Pani życiu prywatnym, które miały miejsce w wyniku negatywnych doświadczeń w Internecie.

Konsekwencje doświadczania cyberprzemocy w życiu prywatnym ze względu na wybrane cechy

Konsekwencje psychiczne

81%

Konsekwencje społeczne

56%

Konsekwencje wirtualne

48%

aktywność w Internecie

kontekst	psych.	społ.	wirt.
Publikowanie	85% ↑	61% ↑	45%
Dyskutowanie, komentowanie	82%	63% ↑	53%
Korzystanie z social mediów	84% ↑	60% ↑	47%

wiek

kontekst	psych.	społ.	wirt.
18–29	95% ↑	77% ↑	54%
30–44	84%	51%	43%
45–59	71%	50%	30% ↓
60+	–		

aktywność publiczna

kontekst	psych.	społ.	wirt.
tak (n=44)	89%	67%	50%
nie	78%	53%	48%
Artystka	–		
Wolontariuszka	–		
Aktywistka	–		

światopogląd

kontekst	psych.	społ.	wirt.
Konserwatywny	85%	72% ↑	55%
Centrowy	75%	43% ↓	42%
Liberalny	84%	63%	52%

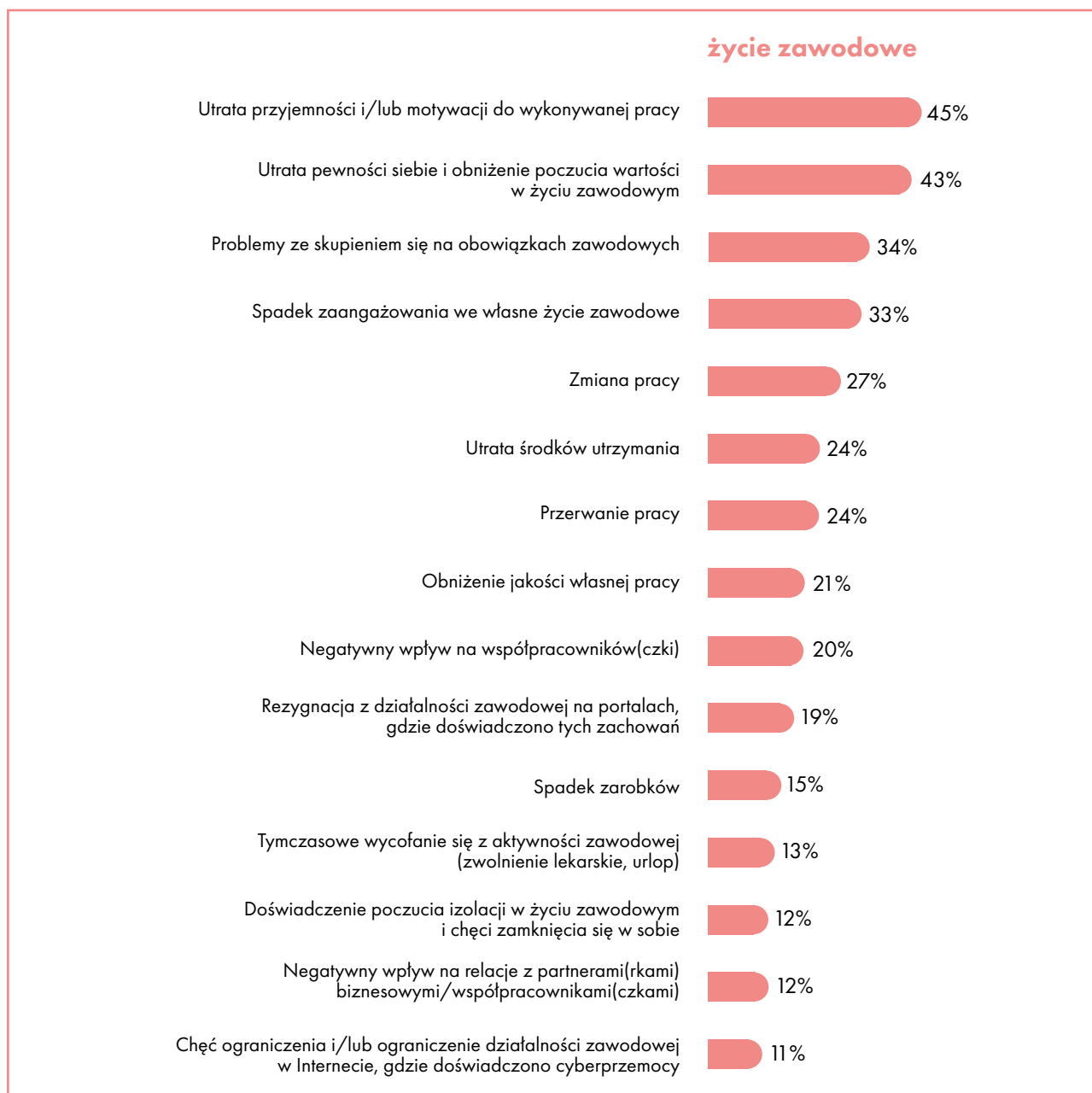
↑↓ Wynik istotnie statystycznie wyższy/niższy niż wśród ogółu polskich internautek 18+, które osobiście doświadczyły cyberprzemocy i poniosły jej konsekwencje w życiu prywatnym

*Uwaga! Wyniki dla n<45 obarczone są dużym błędem statystycznym. Należy interpretować je jako orientacyjne. Brak wartości wyniku ze zbyt niskiej podstawy procentowania (N<29).

Baza: Polki (użytkowniczki Internetu) 18+, które osobiście doświadczyły cyberprzemocy i poniosły jej konsekwencje w życiu prywatnym, N=193
Q16. Proszę wskazać te konsekwencje w Pani życiu prywatnym, które miały miejsce w wyniku negatywnych doświadczeń w Internecie.

Ofiary cyberprzemocy, które odczuły jej skutki w życiu prywatnym, w zdecydowanej większości deklarują, że zmagają się z psychicznymi konsekwencjami tej przemocy (w tym głównie pogorszeniem samopoczucia, odczuwaniem lęku, utratą pewności siebie). Rzadziej konsekwencje stykania się z przemocowymi zachowaniami w Internecie skutkują konsekwencjami społecznymi, a najrzadziej, choć nadal na wysokim poziomie (ok. 50%), dotyczą wzorów zachowania w Internecie (ograniczenie korzystania z portali, kont, gdzie kobieta doświadczyła cyberprzemocy, rozpoczęcie używania kont prywatnych lub anonimowych). Powszechność odczuwania tego typu konsekwencji spada wraz ze wzrostem wieku oraz jest wyższa wśród kobiet aktywnie korzystających z sieci.

Konsekwencje doświadczania cyberprzemocy poza życiem prywatnym

43% respondentek odczuwających konsekwencje cyberprzemocy w swoim życiu zawodowym odpowiedziało, że straciło w tym obszarze motywację i poczucie pewności siebie. 27% zdecydowało się na zmianę pracy, 24% przerwało pracę, a 24% utraciło środki utrzymania. **Cyberprzemoc może zatem skutkować pogarszającą się sytuacją zawodową i materialną kobiet, zwiększając ryzyko ubóstwa. Może także pogłębiać nierówności płciowe na rynku pracy i powiększać różnice w zamożności kobiet i mężczyzn.**

Baza: Polki (użytkownicy Internetu) 18+, które osobiście doświadczyły cyberprzemocy i poniosły jej konsekwencje w życiu szkolnym/studenckim, N=58 | działalność społecznej /politycznej, N=23
 Q 17. Proszę wskazać te konsekwencje w Pani życiu zawodowym, które miały miejsce w wyniku negatywnych doświadczeń w Internecie.

życie szkolne/studenckie

Niezależnie od obszaru życia (poza prywatnym) najczęściej zgłaszane konsekwencje doświadczenia cyberprzemocy dotyczą utraty przyjemności i/lub motywacji do funkcjonowania w tych obszarach, a także utraty pewności siebie w ich obrębie.

To często prowadzi do całkowitego wycofania się z dotychczasowego sposobu i stylu życia. Dodatkowo tylko trochę rzadziej deklarowane problemy ze skupieniem się wzmacniają destrukcyjne oddziaływanie cyberprzemocy na kobiety, które jej osobiście doświadczyły.

Badanie wykazało, że aż 13% kobiet odczuwających konsekwencje cyberprzemocy w obszarze swojej edukacji zrezygnowało z kształcenia się. 25% kobiet zdobywających edukację zdecydowało się zrobić przerwę w uczęszczaniu na zajęcia na uczelni/w szkole. **Cyberprzemoc może mieć**

Q18. Proszę wskazać te konsekwencje w Pani życiu szkolnym / studenckim, które miały miejsce w wyniku negatywnych doświadczeń w Internecie.

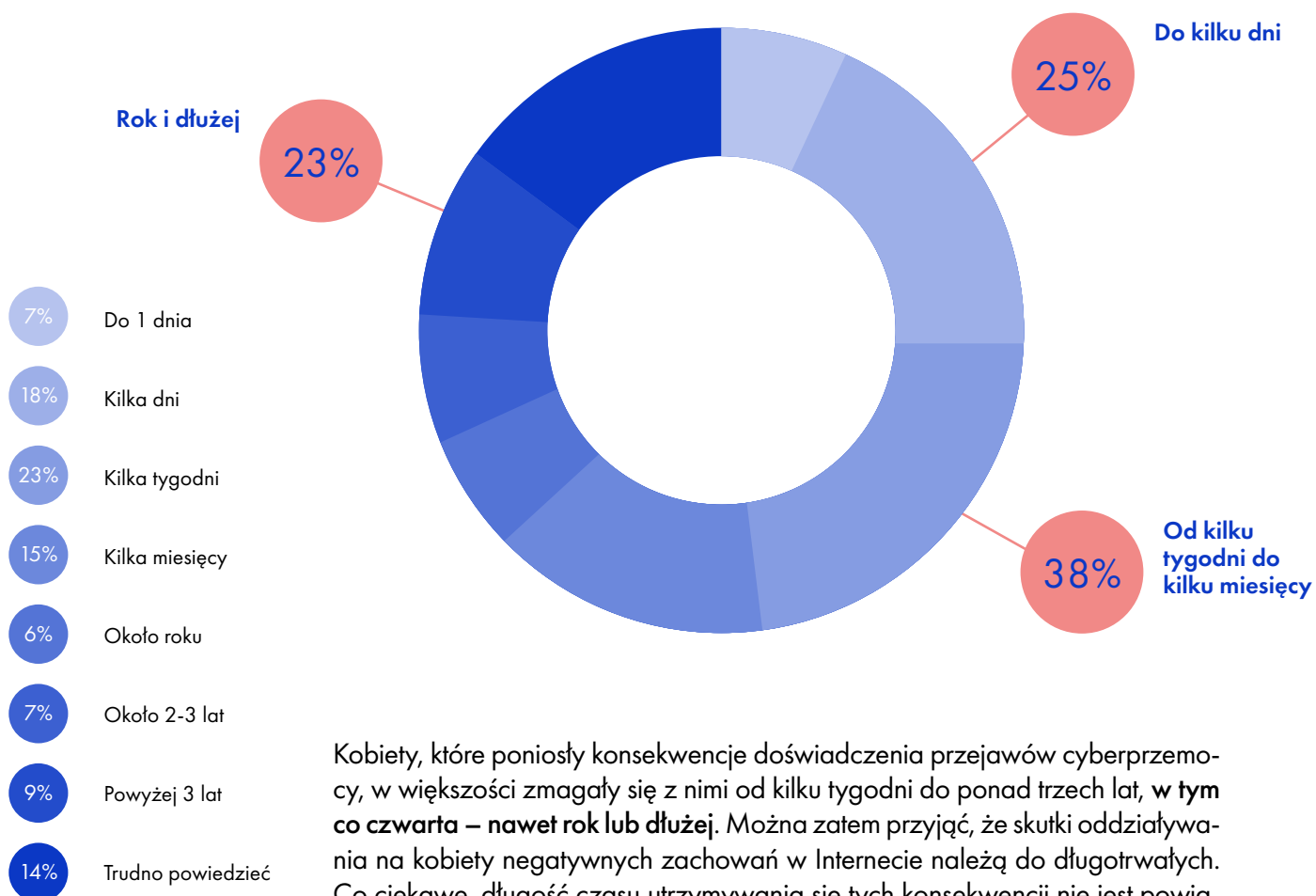
wobec tego wpływ na zdobywanie wykształcenia, rozwój osobisty, a tym samym pogłębiać nierówności płciowe w obszarze edukacji, wpływać na różnice w rozwoju kariery zawodowej, a także na zamożność.

Badanie wykazało także, że 3 na 10 aktywistek, polityczek i aktywnych społecznie/politycznie kobiet wycofuje się, gdy doświadczą cyberprzemocy w obszarze swojej działalności społecznej/politycznej. 25% wycofuje się natomiast tymczasowo. **Oznacza to, że cyberprzemoc może wpływać na jakość naszej demokracji, partycypację kobiet w życiu społecznym i politycznym oraz pogłębianie się nierówności.**

Warto spojrzeć także na skutki społeczne/relacyjne w obszarach poza życiem prywatnym. W obszarze działalności społecznej i politycznej aż 19% ofiar cyberprzemocy dostrzegło negatywny wpływ własnych doświadczeń na relacje ze swoimi współpracowni(cz)kami. W obszarze studenckim i szkolnym negatywny wpływ na relacje z rówieśnikami i nauczyciel(k)ami doświadczyło 37% ofiar, a w przypadku życia zawodowego – 20% kobiet pogorszyły się relacje ze współpracowni(cz)kami.

Q 19. Proszę wskazać te konsekwencje w Pani działalności społecznej/politycznej, które miały miejsce w wyniku negatywnych doświadczeń w Internecie. Bardzo niska podstawa procentowania (N<30) – wyniki należy traktować z dużą ostrożnością.

Długość czasu utrzymywania się konsekwencji doświadczania cyberprzemocy

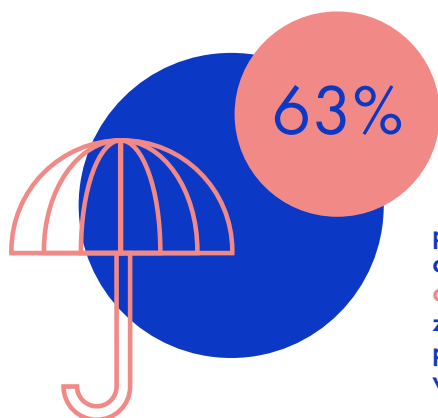
Kobiety, które poniosły konsekwencje doświadczania przejawów cyberprzemocy, w większości zmagają się z nimi od kilku tygodni do ponad trzech lat, **w tym co czwarta – nawet rok lub dłużej**. Można zatem przyjąć, że skutki oddziaływania na kobiety negatywnych zachowań w Internecie należą do długotrwałych. Co ciekawe, długość czasu utrzymywania się tych konsekwencji nie jest powiązana z wiekiem, wykształceniem ani rodzajem aktywności w sieci.

Baza: Polki (użytkowniczki Internetu) 18+, które osobiście doświadczyły cyberprzemocy i poniosły jej konsekwencje w dowolnym obszarze życia, N=229
Q 20. Ile czasu trwały najdłużej utrzymujące się konsekwencje negatywnych zachowań w Internecie, z którymi miała Pani do czynienia w dowolnym obszarze swojego życia?

Działania podejmowane w związku z cyberprzemocą

Podejmowanie działań w związku z byciem świadkinią cyberprzemocy

polskich internutek deklaruje, że **podjęło działania** w związku z zaobserwowaniem przemocowych zachowań w Internecie

wiek

18–29	66%
30–44	62%
45–59	58%
60+	67%

światopogląd

Konserwatywny	53% ↓
Centrowy	60%
Liberalny	70% ↑

wykształcenie

Niższe	66%
Średnie	65%
Wyższe	59%

aktywność w Internecie

Publikowanie	69% ↑
Dyskusowanie, komentowanie	71% ↑
Korzystanie z social mediów	68% ↑

aktywność publiczna

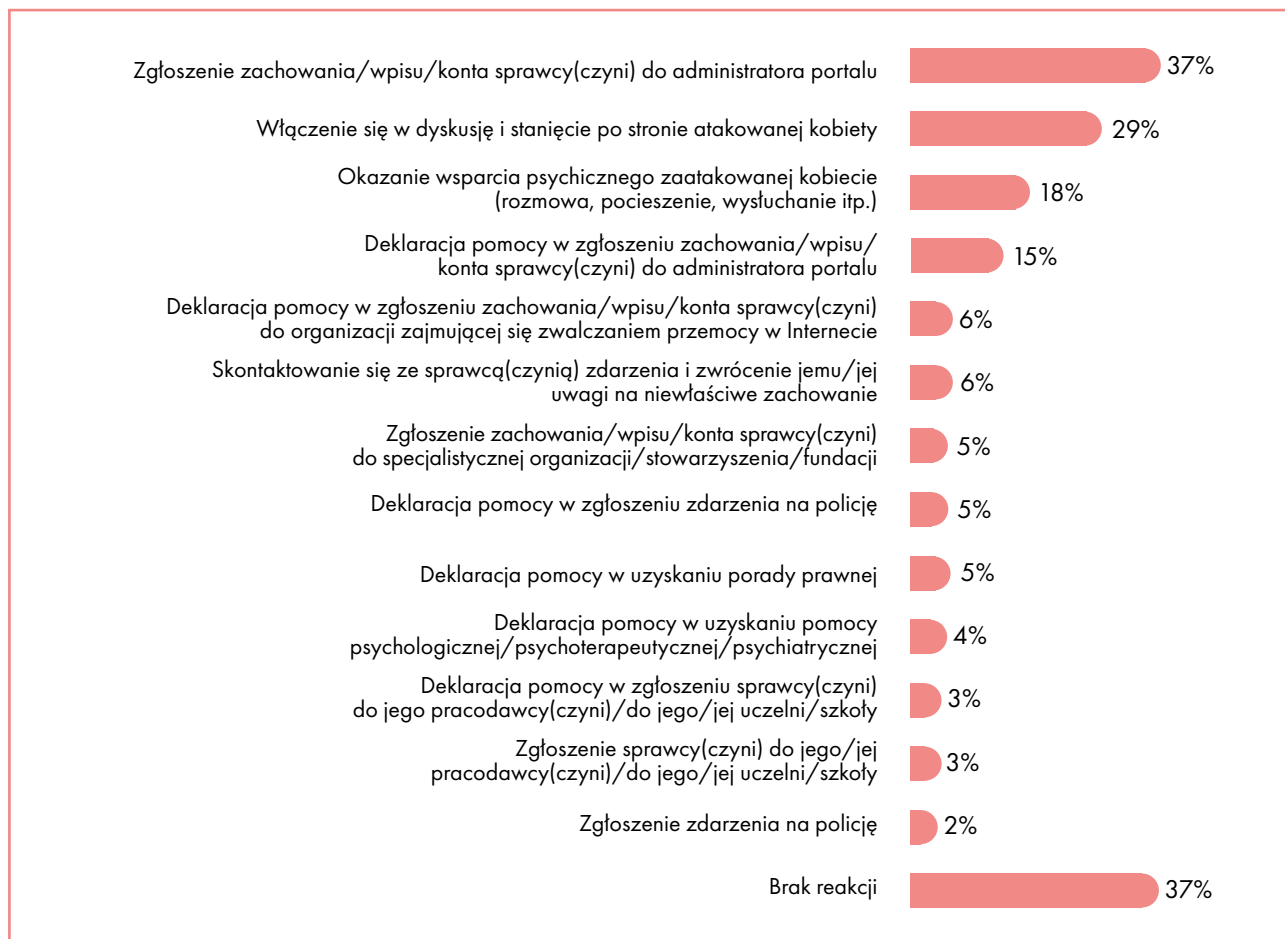
Tak	82% ↑
Nie	58% ↓
Wolontariuszka	90% ↑
Aktywistka	83% ↑
Artystka	73%

↑↓ Wynik istotnie statystycznie wyższy/ niższy niż wśród ogółu polskich internutek 18+ będących świadkiniami cyberprzemocy

Większość (blisko 2/3) świadkiń cyberprzemocy kierowanej wobec kobiet podejmuje w związku z nią działania pomocowe, stając po stronie ofiar, bądź próby przerwania negatywnej sytuacji, którą mają okazję obserwować. Jest to szczególnie charakterystyczne dla kobiet będących aktywnymi publicznie – niemal każda wolontariuszka ma za sobą takie doświadczenia. Podobnie zdecydowana większość aktywistek i artystek. Internautki aktywnie korzystające z sieci również cechują się silną tendencją do interweniowania, gdy obserwują negatywne zachowania w Internecie skierowane wobec innych kobiet (nieco ponad 2/3 z nich deklaruje takie działania). Poza tym kobiety o liberalnych poglądach wyraźnie częściej niż te o światopoglądzie konserwatywnym reagują, gdy są świadkiniami zachowań lub zdarzeń w Internecie mających charakter przemocowy. Może to świadczyć o większej świadomości zjawiska.

Baza: Polki (użytkowniczki Internetu) 18+, będące świadkiniami cyberprzemocy, N=605
Q07. Czy, a jeśli tak, to jakie działania podejmowała Pani w związku z byciem świadkinią wskazanych wcześniej zachowań?

Podejmowanie działań w związku z byciem świadkinią cyberprzemocy

Internautki unikają nadania podjętej przez siebie reakcji formalnego charakteru – zgłoszenie sprawy na policję, do miejsca pracy czy nauki sprawcy(czyni) lub do organizacji zajmującej się zwalczaniem przemocy w Internecie należą do sytuacji rzadkich lub wręcz sporadycznych. Najczęstszą formą działania jest zgłaszanie przemocy do administracji portali przez co trzecią świadkinię. Co istotne, niemała część (ok. 1/3) kobiet nie unika jednak bezpośredniego zaangażowania w sprawę i włącza się w dyskusję lub dziejącą się sytuację o charakterze przemocowym, stając po stronie ofiary. Nieco rzadziej internautki okazują wsparcie psychiczne zaatakowanej kobiecie poprzez rozmowę, pocieszenie czy wysłuchanie jej.

Powyższe zachowania częściej podejmowane są przez młodsze niż starsze kobiety, choć zależność ta nie jest bardzo wyrazista. Poza tym osoby aktywne publicznie (szczególnie aktywistki i wolontariuszki) oraz kobiety intensywnie korzystające z Internetu częściej niż ogół angażują się w tego typu działania. Podobnie jak internautki mieszkające w Polsce o liberalnych poglądach zdecydowanie częściej niż reprezentujące światopogląd centrowy lub konserwatywny nie pozostają obojętne wobec obserwowanych przejawów cyberprzemocy.

Baza: Polki (użytkowniczki Internetu) 18+, będące świadkiniami cyberprzemocy, N=605 Q07. Czy, a jeśli tak, to jakie działania podejmowała Pani w związku z byciem świadkinią wskazanych wcześniej zachowań?

Klasyfikacja działań ze względu na ich specyfikę

	Ogółem	Deklaracja pomocy	Zgłoszenie sprawy	Bezpośrednie zaangażowanie
Zgłoszenie zachowania/wpisu/konta sprawcy(czyni) do administratora portalu	37%		37%	
Włączenie się w dyskusję i staniecie po stronie atakowanej kobiety	29%			29%
Okazanie wsparcia psychicznego zaatakowanej kobiecie (rozmowa, pocieszenie, wysłuchanie itp.)	18%			29%
Deklaracja pomocy w zgłoszeniu zachowania/wpisu/konta sprawcy(czyni) do administratora portalu	15%	15%		
Deklaracja pomocy w zgłoszeniu zachowania/wpisu/konta sprawcy(czyni) do organizacji zajmującej się zwalczaniem przemocy w Internecie	6%	6%		
Skontaktowanie się ze sprawcą(czynią) zdarzenia i zwrócenie jemu(jej) uwagi na niewłaściwe zachowanie	6%			6%
Zgłoszenie zachowania/wpisu/konta sprawcy(czyni) do specjalistycznej organizacji/stowarzyszenia/fundacji	5%		5%	
Deklaracja pomocy w zgłoszeniu zdarzenia na policję	5%	5%		
Deklaracja pomocy w uzyskaniu porady prawnej	5%	5%		
Deklaracja pomocy w uzyskaniu pomocy psychologicznej/psychoterapeutycznej /psychiatrycznej	4%	4%		
Deklaracja pomocy w zgłoszeniu sprawcy(czyni) do jego(jej) pracodawcy(czyni)/do jego/jej uczelni/szkoły	3%	3%		
Zgłoszenie sprawcy(czyni) do jego(jej) pracodawcy(czyni)/do jego/jej uczelni/szkoły	3%		3%	
Zgłoszenie zdarzenie na policję	2%		2%	

łącznie

63%

25%

43%

40%

Baza: Polki (użytkowniczki Internetu) 18+, będące świadkiniami cyberprzemocy, N=605

Q07. Czy, a jeśli tak, to jakie działania podejmowała Pani w związku z byciem świadkinią wskazanych wcześniej zachowań?

aktywność w Internecie

kontekst	dekl.	zgło.	zaan.
Publikowanie	27%	50% ↑	45% ↑
Dyskutowanie, komentowanie	30% ↑	50% ↑	49% ↑
Korzystanie z social mediów	27% ↑	49% ↑	44% ↑

aktywność publiczna

kontekst	dekl.	zgło.	zaan.
Tak	44% ↑	62% ↑	59% ↑
Nie	20% ↓	38% ↓	35% ↓
Aktywistka	46% ↑	60% ↑	70% ↑
Wolontariuszka	43% ↑	68% ↑	64% ↑
Artystka	34%	59%	42%

wiek

kontekst	dekl.	zgło.	zaan.
18–29	32% ↑	51% ↑	45%
30–44	24%	44%	36%
45–59	21%	37%	37%
60+	16%	34%	43%

światopogląd

kontekst	dekl.	zgło.	zaan.
Konserwatywny	19%	33% ↓	33%
Centrowy	24%	35% ↓	40%
Liberalny	27%	55% ↑	42%

↑↓ Wynik istotnie statystycznie wyższy/nniższy niż wśród ogółu polskich internautek 18+ będących świadkiniami cyberprzemocy

Baza: Polki (użytkowniczki Internetu) 18+, będące świadkiniami cyberprzemocy, N=605
Q07. Czy, a jeśli tak, to jakie działania podejmowała Pani w związku z byciem świadkinią wskazanych wcześniej zachowań?

Przyczyny braku reakcji na obserwowane przejawy cyberprzemocy

Internautki mieszkające w Polsce będące świadkiniami cyberprzemocy, które nie podjęły w związku z tym żadnej reakcji, najczęściej sytuację tę tłumaczą brakiem wiedzy, jak mogą/powinny w tej sytuacji zareagować. Stosunkowo często pojawiają się wśród nich głosy wskazujące na pewnego rodzaju zobojętnienie na tego typu zdarzenia (o czym może świadczyć wybieranie odpowiedzi dotyczącej zbyt dużej liczby zachowań przemocowych w sieci, żeby móc na nie reagować, czy pogodzenie się z faktem, że aktywność w Internecie wiąże się z negatywnymi zachowaniami). Jeśli przyjąć, że osoby udzielające odpowiedzi ucieczkowej: „Nie wiem, trudno powiedzieć” w rzeczywistości raczej nie przykładają dużej wagi do obserwowanych przez siebie negatywnych zachowań innych osób w Internecie, to można postawić hipotezę o dość rozpowszechnionej wśród kobiet niereagujących na cyberprzemoc postawie bierności lub wręcz obojętności.

Nie należy jednak zapominać, że są również internautki, które kierują się lękiem przed reagowaniem.

Zwraca także uwagę najwyższy odsetek odpowiedzi wskazujących na brak umiejętności reagowania oraz deklaracji o ignorowaniu tego typu sytuacji przez kobiety najmłodsze oraz grające online. A zatem te, które należą do najczęściej dostrzegających przejawy cyberprzemocy.

		Wiek				Aktywność w Internecie		
		18-29	30-44	45-59	60+	Publikowanie	Dyskutowanie, omentowanie	Granie online
Brak reakcji	37%	34%	38%	42%	33%	31% ↓	29% ↓	37%
Przyczyny braku reakcji								
Nie wiem, jak mogę pomóc	32%	48% ↑	26%	23%	(n<30)	32%	28%	40% ↑
Takich zachowań jest zbyt dużo, żeby reagować, zaczęłam je ignorować	22%	33% ↑	18%	8%		25%	22%	29% ↑
Sama nie chcę stać się/boję się, że stanę się przedmiotem ataku	19%	30% ↑	10%	23%		23%	26% ↑	28% ↑
Boję się reagować w takich sytuacjach	15%	23%	11%	22%		22% ↑	20%	23% ↑
Aktywność w Internecie wiąże się z negatywnymi zachowaniami	15%	18%	15%	11%		17%	15%	15%
W Internecie takie zachowania są na porządku dziennym, nie są niczym nadzwyczajnym	12%	18%	9%	11%		15%	12%	17% ↑
Kiedyś stanęłam w obronie i stałam się przedmiotem ataku	10%	15%	9%	7%		14% ↑	23% ↑	12%
Liczyłam, że zrobi to ktoś inny	8%	12%	7%	9%		11%	11%	12%
Uważam, że nikt się na serio nie przejmuje takimi zachowaniami	5%	2%	7%	3%		5%	4%	5%
Mamy wolność słowa, każdy ma prawo wypowiadać to, co myśli	3%	3%	1%	8% ↑		4%	4%	6%
To nie jest moja sprawa, nie ja zostałam zaatakowana	1%	2%	2%	0%		2%	2%	2%
Zaatakowana jest z reguły sama sobie winna	1%	0%	3% ↑	0%		0%	3%	3%
Uważam, że nie trzeba reagować w takich sytuacjach	1%	0%	2%	0%		1%	0%	2%
Nie wiem, trudno powiedzieć	27%	16% ↓	32%	35%	27%	24%	20% ↓	

↑↓ Wynik istotnie statystycznie wyższy/nniższy niż wśród ogółu polskich internutek 18+ będących świadkiniami cyberprzemocy, które nie podjęły w związku z tym żadnych działań

Podjęcie działań w związku z osobistym doświadczeniem cyberprzemocy

wiek

18–29	88%
30–44	82%
45–59	76%
60+	90%

światopogląd

Konserwatywny	78%
Centrowy	84%
Liberalny	86%

wykształcenie

Niższe	87%
Średnie	85%
Wyższe	80%

aktywność w Internecie

Publikowanie	86%
Dyskutowanie, komentowanie	87%
Korzystanie z social mediów	85%

aktywność publiczna

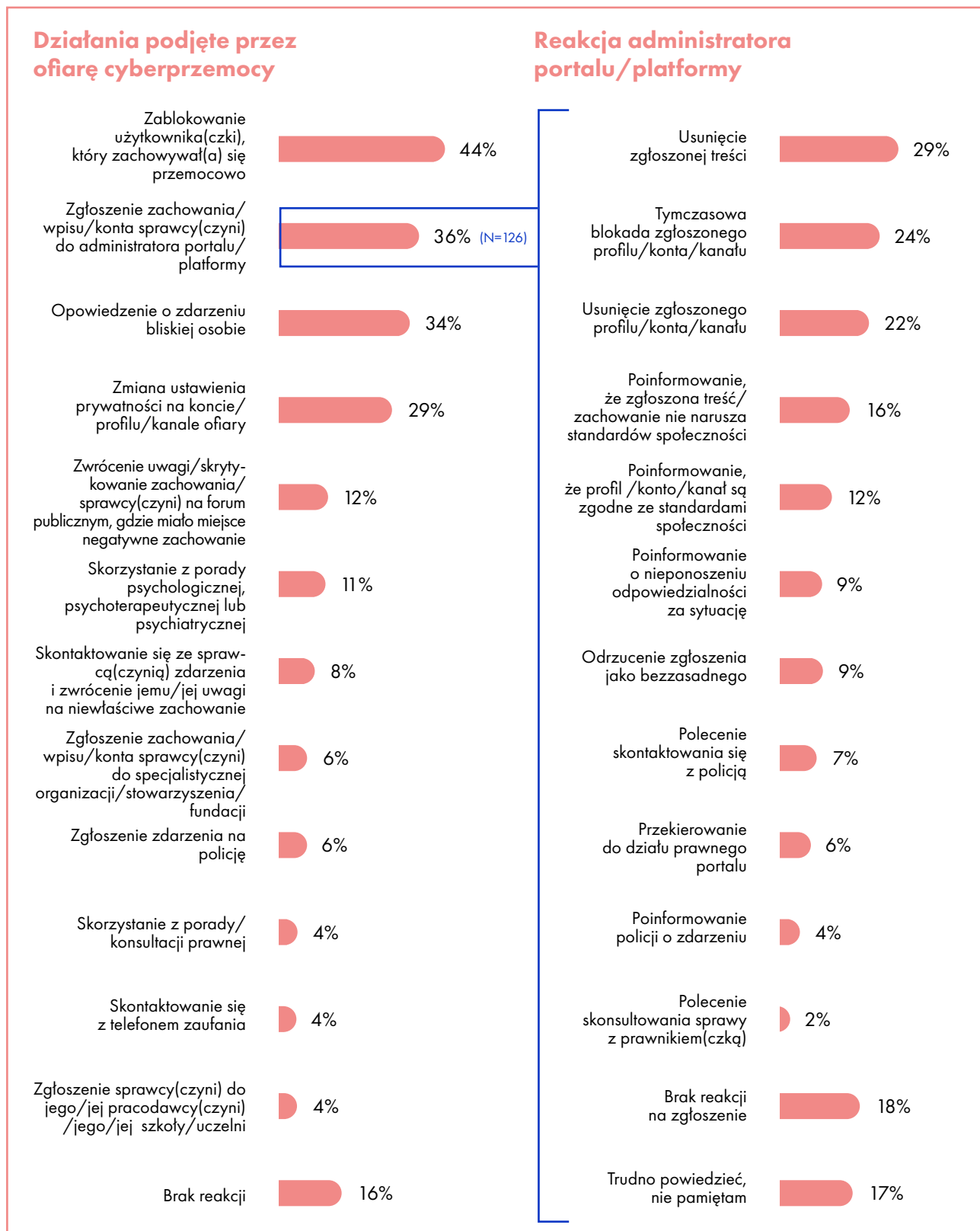
Tak	95% ↑
Nie	80% ↓
Artystka	98% ↑
Wolontariuszka	96% ↑
Aktywistka	96%

↑↓ Wynik istotnie statystycznie wyższy/ niższy niż wśród ogółu polskich internautek 18+, które osobiście doświadczyły cyberprzemocy

Zdecydowana większość kobiet, które bezpośrednio doświadczyły przejawów cyberprzemocy, podjęła w związku z tym pewne działania. To wyraźnie więcej niż w przypadku bycia świadkinią tego typu zdarzeń. Pokazuje to, że internautki mieszkające w Polsce nie są całkowicie bezradne w obliczu przemocy, która spotyka je w świecie wirtualnym. Jest to szczególnie widoczne wśród kobiet aktywnych społecznie, z których niemal wszystkie nie pozostawiły bez reakcji osobistych doświadczeń związanych z negatywnymi zachowaniami innych użytkowników Internetu.

Baza: Polki (użytkowniczki Internetu) 18+, które osobiście doświadczyły cyberprzemocy, N=346
Q22. Czy, a jeśli tak, to jakie działania podejmowała Pani w związku z doświadczeniem wskazanych wcześniej zachowań?

Działania w związku z doświadczeniem przejawów cyberprzemocy

Baza: Polki (użytkownicy Internetu) 18+, które osobiście doświadczyły cyberprzemocy, N=346 | Q23: Polki (użytkownicy Internetu) 18+, które osobiście doświadczyły cyberprzemocy i zgłosiły ją do administratora.

Internautki mieszkające w Polsce poszkodowane w sytuacjach stanowiących przejawy cyberprzemocy w zdecydowanej większości nie pozostawiają sprawy bez reakcji, ale też nie podejmują formalnych kroków polegających na zgłoszeniu się z prośbą o pomoc np. do organizacji wyspecjalizowanych w zwalczaniu przemocy w Internecie, na policji lub do osób oferujących pomoc prawną. Najczęściej kobiety (blisko połowa respondentek) wybierają samodzielne działania polegające na zablokowaniu sprawcy negatywnego zdarzenia w mediach społecznościowych lub zmianie ustawienia prywatności własnego konta/profilu. Co trzecia zgłasza sprawę do administratora(ki) portalu/platformy/grupy, podobna część korzysta ze wsparcia psychicznego bliskiej osoby.

Tylko 29% internatek zaznaczyło, że w przypadku doświadczenia cyberprzemocy zgłoszona treść została usunięta przez administratora, a 22% internatek, które doświadczyły przemocy, dostało informację o usunięciu konta osoby stosującej przemoc w Internecie.

Alarmująca jest mnogość negatywnych reakcji bagatelizujących przemoc, które jasno pokazują, że portale i platformy nie chcą i nie biorą odpowiedzialności za cyberprzemoc. 16% ofiar szukających pomocy zostało poinformowanych o tym, że zgłoszona treść/zachowanie nie narusza standardów społeczności. 12%, że profil jest zgodny ze standardami społeczności. 18% nie otrzymało reakcji na zgłoszenie. To jednak nie jedyne negatywne reakcje administratorów.

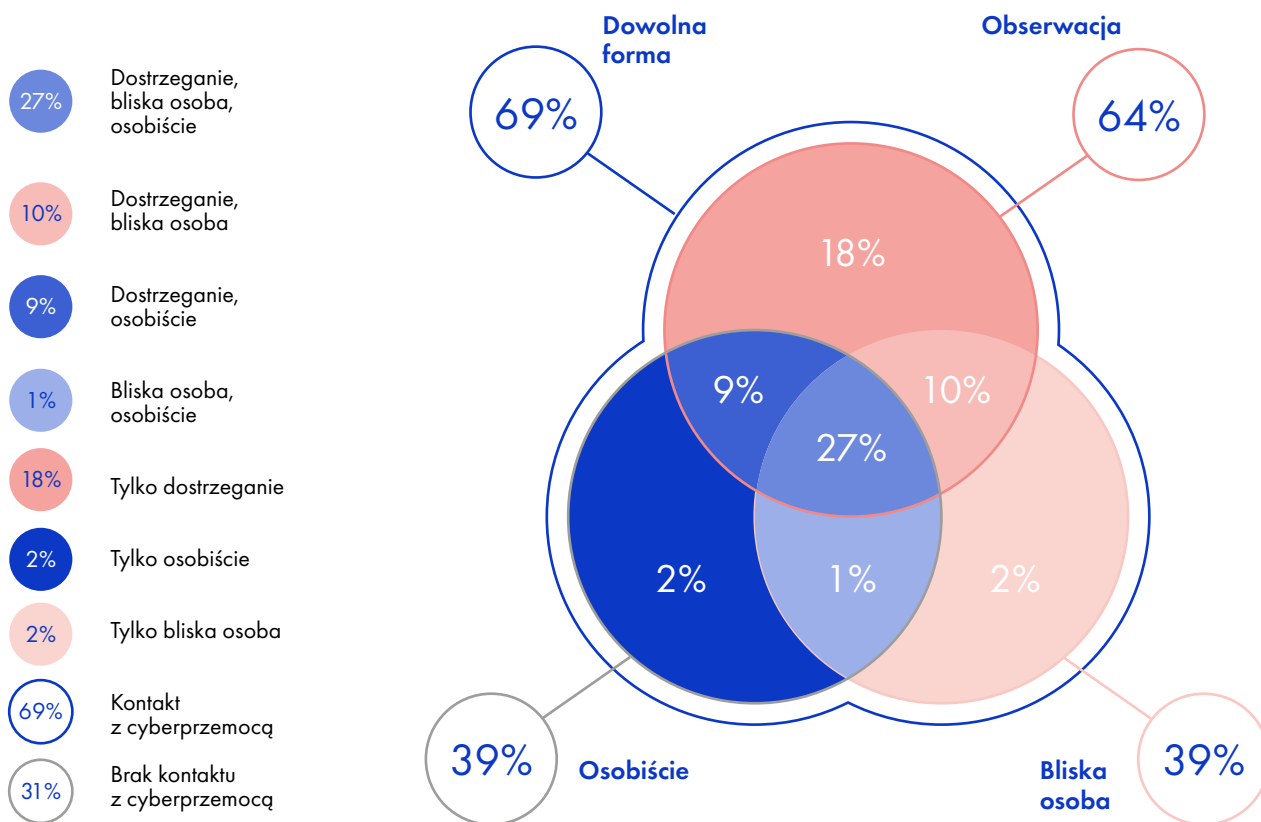
Q22. Czy, a jeśli tak, to jakie działania podejmowała Pani w związku z doświadczeniem wskazanych wcześniej zachowań?

Q23. W jaki sposób zareagował administrator portalu/platformy, po tym jak zgłosiła Pani do niego niewłaściwe zachowanie innego użytkownika?

Kontakt z cyberprzemocą – podsumowanie

Formy kontaktu z cyberprzemocą – zestawienie

Baza: Polki (użytkowniczki Internetu) 18+, N=1000

W badaniu zostały uwzględnione trzy formy kontaktu z cyberprzemocą kierowaną wobec kobiet:

- poprzez **dostrzeganie** jej w Internecie
- przez **doświadczenie jej przez bliską kobietę** (kogoś z rodziny, koleżankę, przyjaciółkę)
- oraz poprzez **osobiste doświadczenie**.

Okazuje się, że ponad 2/3 kobiet mieszkających w Polsce, które korzystają z Internetu miało kontakt z cyberprzemocą w jednej z trzech powyższych form. Przy czym zdecydowanie najczęściej dotyczyło to sytuacji bycia świadkinią negatywnych zachowań stanowiących przejawy cyberprzemocy. Pomimo że osobisty kontakt z niewłaściwymi zachowaniami w Internecie dotyczy mniejszej części internetek, to i tak należy uznać, że jest bardzo wysoki, ponieważ zgłaszają go cztery kobiety na każde 10 użytkowniczek sieci.

Q03. Czy, a jeśli tak, to które z poniższych zachowań wobec kobiet lub zjawisk dotyczących kobiet zdarza się Pani obserwować na portalach internetowych, w mediach społecznościowych/komunikatorach?
 Q09. Czy, a jeśli tak, to których z poniższych zachowań lub zjawisk zdarzyło się doświadczyć bliskiej Pani kobiecie (siostrze, matce, partnerce, przyjaciółce etc.) na portalach internetowych, w mediach społecznościowych/komunikatorach?
 Q11. Czy, a jeśli tak, to których z poniższych zachowań lub zjawisk zdarza się Pani doświadczyć osobiście na portalach internetowych, w mediach społecznościowych, lub w komunikatorach?

Przejawy cyberprzemocy w zależności od formy kontaktu

Internautki wyraźnie częściej deklarują, że obserwowały przejawy cyberprzemocy kierowanej do innych kobiet niż że osobiście jej doświadczały. Pokazuje to, jak bardzo cyberprzemoc jest widoczna w przestrzeni publicznej. Z dużym prawdopodobieństwem w większym stopniu niż przemoc poza siecią.

Jednocześnie warto pamiętać, że samo obserwowanie takich sytuacji i zdarzeń również może mieć negatywny wpływ na kobiety będące tylko ich obserwatorkami.

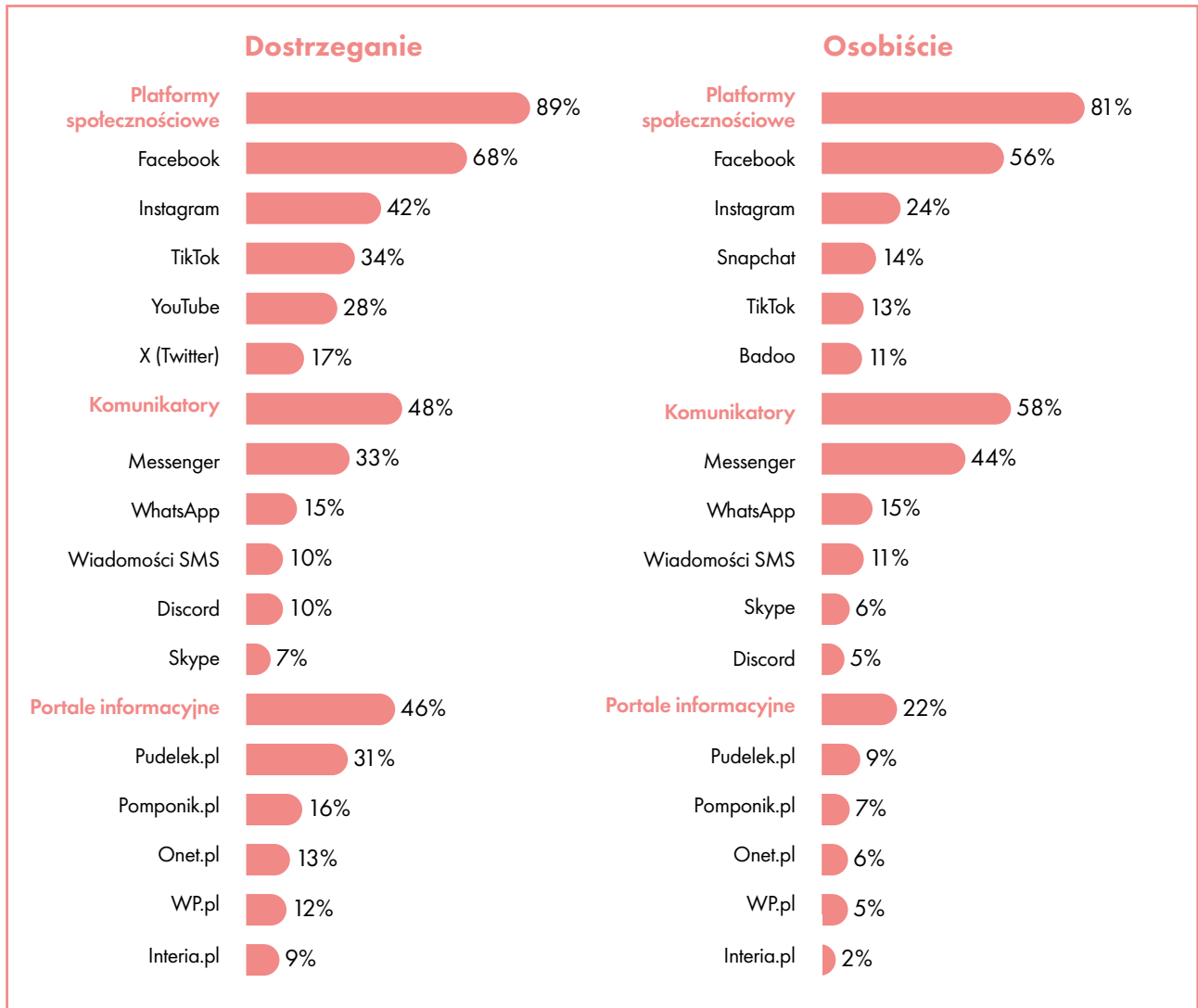
Przedmiot przejawów cyberprzemocy w zależności od formy kontaktu

Poza kwestiami dotyczącymi płci oraz wyglądu należy odnotować zupełnie inną kolejność w rankingu częstotliwości występowania wymienianych aspektów stanowiących przedmiot cyberprzemocy obserwowanej i doświadczanej osobiście przez polskie internautki. Największa różnica dotyczy orientacji seksualnej – o ile wśród kobiet będących świadkiniami negatywnych zachowań w Internecie tematyka ta zajmuje trzecie miejsce w rankingu, o tyle wśród poszkodowanych cyberprzemocą skierowaną pod ich adresem jest ona wymieniana sporadycznie, zajmując jedno z ostatnich miejsc na liście. Podobnie sprawa wygląda w odniesieniu do tożsamości płciowej, która zajmuje miejsce w pierwszej połowie rankingu w przypadku cyberprzemocy obserwowanej i ostatnie w przypadku cyberprzemocy osobiście doświadczanej. Różnice te mogą wynikać z niechęci internatek do wskazywania na orientację seksualną oraz tożsamość płciową jako przedmiot cyberprzemocy doświadczanej przez nie osobiście. Przyczyną może być także większa wrażliwość obserwatorek na zdarzenia przemocowe, których przedmiotem są orientacja seksualna lub tożsamość płciowa, i lepsze ich wychwytywanie.

Baza: Polki (użytkowniczki Internetu) 18+, N=1000
 Q06. Czego Pani zdaniem najczęściej dotyczą tego typu zachowania, które miała Pani okazję zaobserwować?
 Q14. Co Pani zdaniem było przedmiotem tego zachowania/zachowań, których Pani osobiście doświadczyła?

Miejsca dostrzegania/ osobistego doświadczania przejawów cyberprzemocy

Wyjaśnienie: Badanie sprawdziło doświadczenia przemocowe wobec nie użytkowniczek poszczególnych platform, ale wszystkich internatek, które zgłosiły zaobserwowanie lub doświadczenie przemocy w Internecie. Oznacza to, że najwyższy wynik Facebooka może być po części spowodowany jego wysoką popularnością i liczbą użytkowniczek, w porównaniu do np. Snapchata, który ma znacznie mniejszą liczbę użytkowniczek*.

Baza: Polki (użytkowniczki Internetu) 18+, będące świadkiniami cyberprzemocy, N=605 | które doświadczyły cyberprzemocy, N=346

Q05. Gdzie spotkała się Pani z którymkolwiek ze wskazanych wcześniej zachowań?

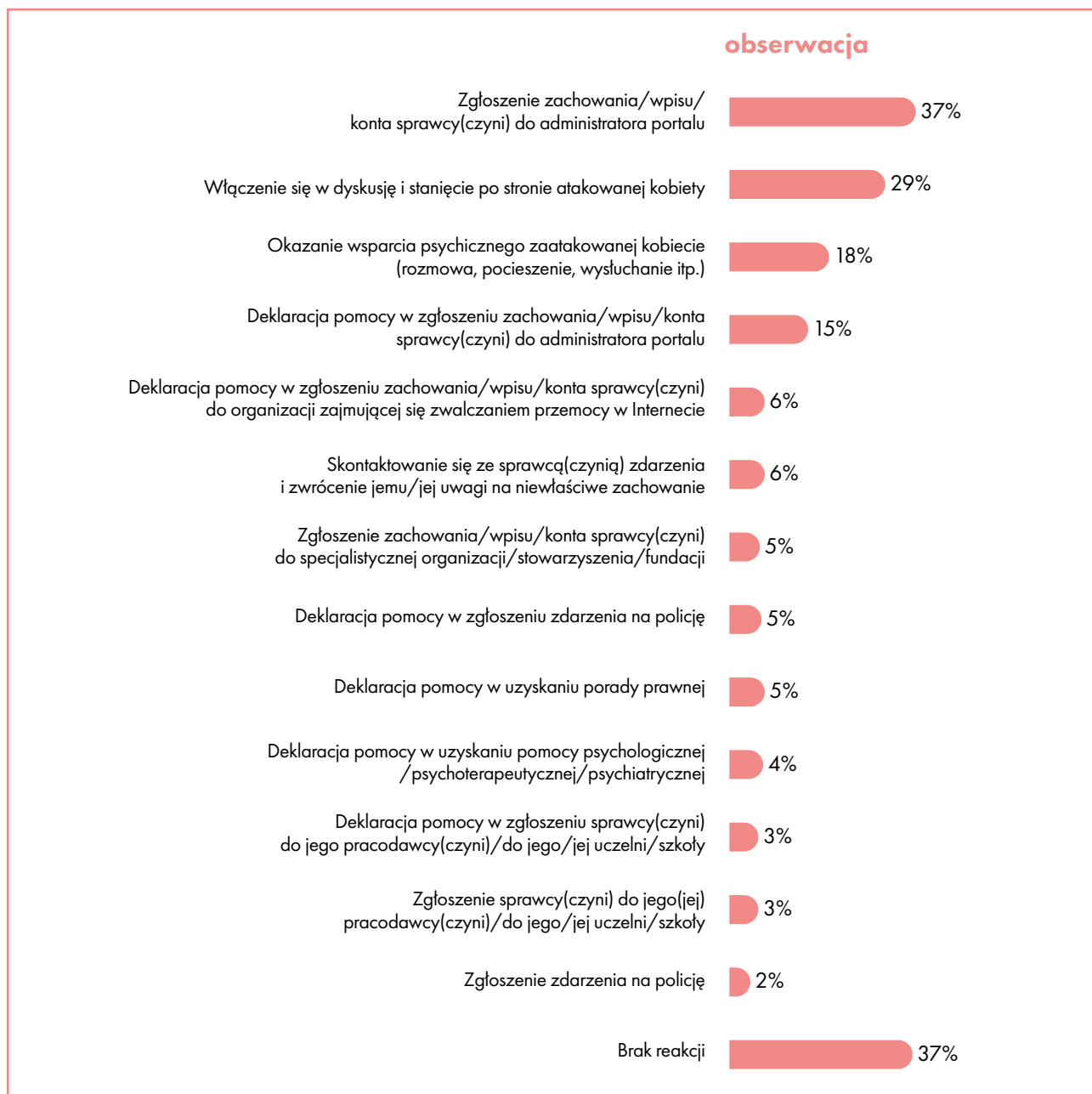
Q13. Gdzie spotkała się Pani osobiście z którymkolwiek ze wskazanych wcześniej zachowań?

*Źródło: Empemedia, Social Media w Polsce 2021 – raport, <https://empemedia.pl/social-media-w-polsce-2023-raport-digital-poland/> (dostęp: 18.04.2024).

Jak widać na wykresach różnice procentowe między miejscami doświadczzeń cyberprzemocy, a jej obserwowania nie są duże. Mogą się minimalnie różnić ze względu na funkcjonalność niektórych komunikatorów i platform. Przykładowo cyberprzemoc na Messengerze będzie częściej doświadczana osobiście niż zaobserwowana ze względu na charakter tego komunikatora. W przypadku platformy Snapchat można wyciągnąć podobny wniosek ze względu na to, że po części pełni ona rolę komunikatora, choć w niestandardowy sposób.

Ostatnie statystyki X (dawniej Twitter) z 2024 roku wykazują, że tylko 39% użytkowniczek tej aplikacji to kobiety. X ma światowo największy procent użytkowników-mężczyzn wśród mediów społecznościowych. Wobec tego procentowo aktywność kobiet mieszkających w Polsce na X może być dużo niższa od udziału mężczyzn. Tak zwane tweety (wpisy na X) są jednak udostępniane na innych platformach, w artykułach prasowych czy telewizji, więc teoretycznie można obserwować przemoc na X, nie mając nawet konta na tej platformie. Biorąc jednak pod uwagę, że 39% polskich internautek może korzystać z X, a 17% wszystkich internautek zgłasza, że obserwuje tam przemoc, to skala przemocy dalej jest wysoka. To jednak Facebook jest znacząco wyróżniającą się platformą – w zakresie cyberprzemocy zarówno doświadczanej, jak i zaobserwowanej. Może to wynikać po części z faktu, że Facebook jest w czołówce platform o największej liczbie użytkowników i użytkowniczek w Polsce.

Podejmowane działania wobec obserwowanych/osobiście doświadczanych przejawów cyberprzemocy

Baza: Polki (użytkowniczki Internetu) 18+, będące świadkiniami cyberprzemocy, N=605 | które doświadczyły cyberprzemocy, N=346
Q07. Czy, a jeśli tak, to jakie działania podejmowała Pani w związku z byciem świadkinią wskazanych wcześniej zachowań?
Q22. Czy, a jeśli tak, to jakie działania podejmowała Pani w związku z doświadczeniem wskazanych wcześniej zachowań?

osobiście

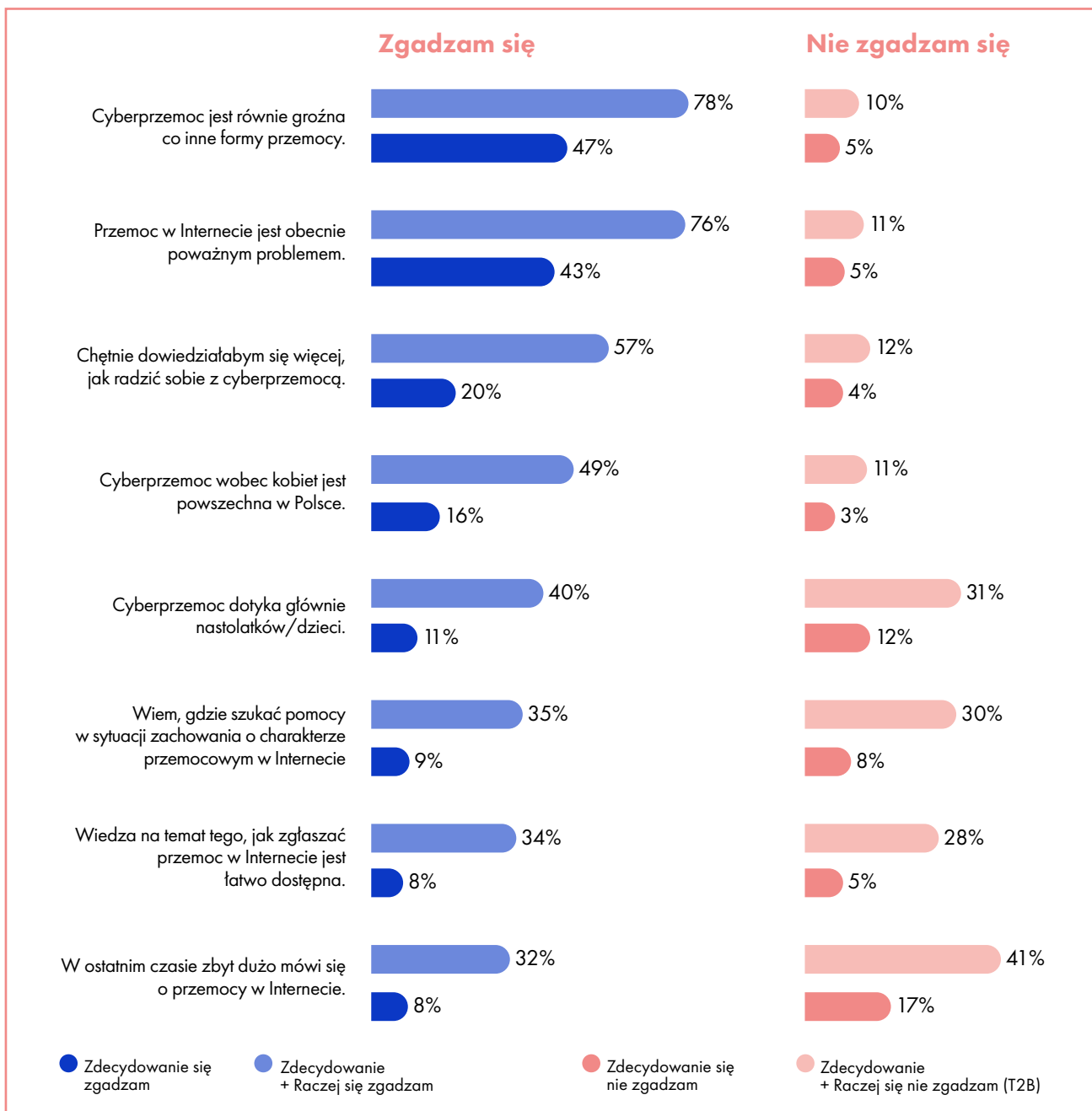
Internautki mieszkające w Polsce częściej reagują na cyberprzemoc, której doświadczają, niż na tę, którą obserwują. Niemniej jednak 63% internetek reaguje na zauważaną przemoc, co świadczy o tym, że nie pozostają obojętne wobec przejawów przemocy skierowanych przeciwko innym kobiet.

Baza: Polki (użytkowniczki Internetu) 18+, będące świadkiniami cyberprzemocy, N=605 | które doświadczyły cyberprzemocy, N=346
Q07. Czy, a jeśli tak, to jakie działania podejmowała Pani w związku z byciem świadkinią wskazanych wcześniej zachowań?
Q22. Czy, a jeśli tak, to jakie działania podejmowała Pani w związku z doświadczeniem wskazanych wcześniej zachowań?

Postawy związane ze zjawiskiem cyberprzemocy

Ocena zjawiska cyberprzemocy

Polskie internautki w zdecydowanej większości (ponad 75%) zgadzają się z opiniami mówiącymi o tym, że cyberprzemoc jest równie groźna co inne formy przemocy oraz że obecnie jest ona poważnym problemem. Są dość otwarte na zdobycie szerszej wiedzy na temat tego zjawiska – nieco ponad połowa respondentek popiera taki pomysł. Natomiast polaryzują je oceny dotyczące łatwej dostępności informacji o tym, jak można zgłaszać przemoc mającą miejsce w Internecie oraz właściwej ilości treści pojawiających się w mediach na temat cyberprzemocy.

Baza: Polki (użytkownicy Internetu) 18+, N=1000
Q28. W jakim stopniu zgadza się Pani lub nie zgadza z poniższymi opiniami?

Ocena zjawiska cyberprzemocy w zależności od wybranych cech

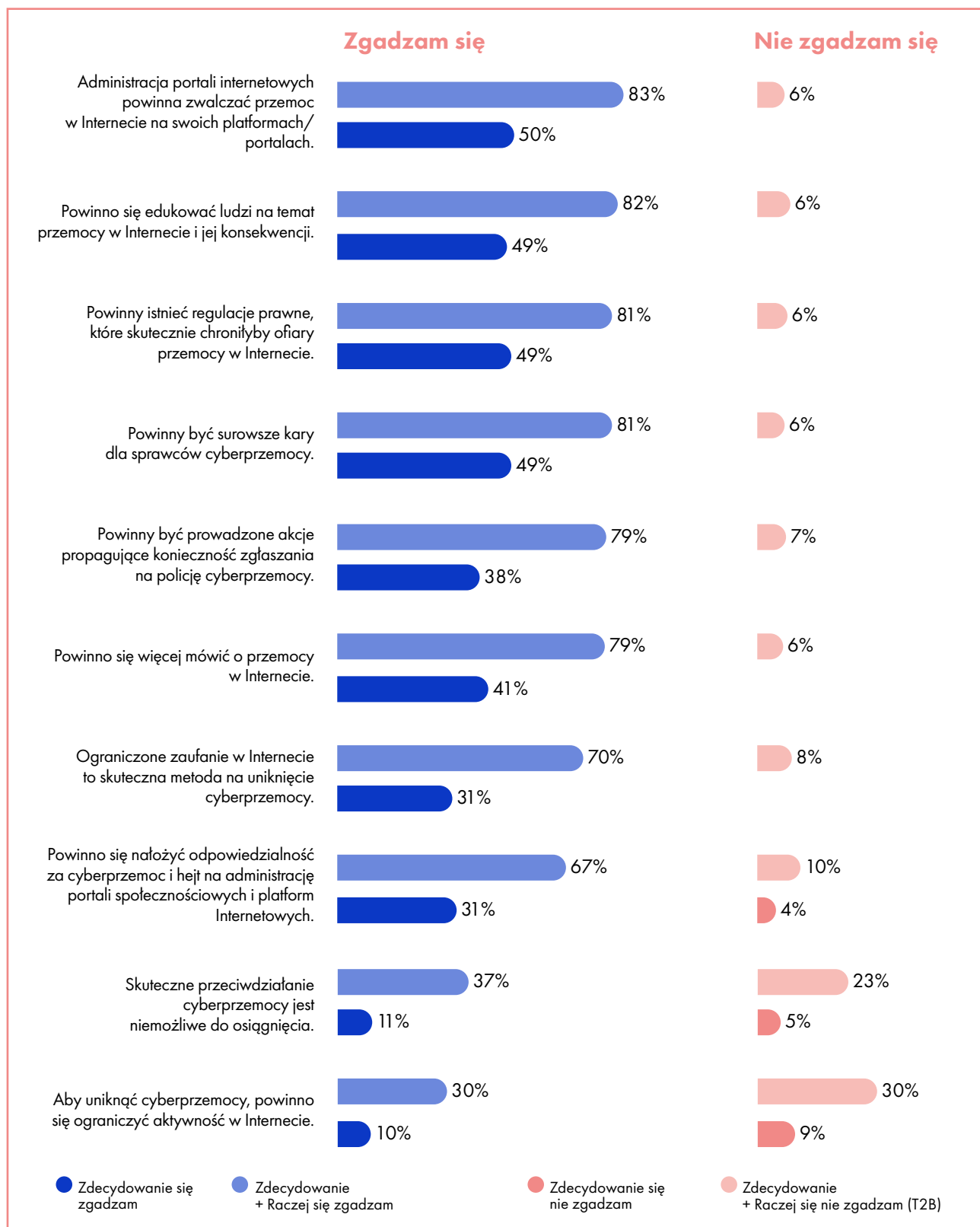
T2B (Zalecydowanie się zgadzam + Raczej się zgadzam)	Ogółem	Wiek				Wykształcenie			Preferencje wyborcze				Aktywność publiczna		Aktywność w Internecie			Światopogląd		Osobiste doświadczenie cyberprzemocy	
		18-29	30-44	45-59	60+	Niższe	Średnie	Wyższe	Koalicja Obywatelska	Prawo i Sprawiedliwość	Trzecia Droga	Lewica	Tak	Nie	Publikowanie	Dyskutowanie, komentowanie	Konserwatywny	Centrowy	Liberalny	Tak	Nie
Cyberprzemoc jest równie groźna co inne formy przemocy.	78%	78%	75%	77%	85% ↑	66% ↓	82% ↑	84% ↑	80%	71% ↓	88%	90% ↑	78%	78%	81% ↑	83% ↑	78%	70% ↓	86% ↑	79%	79%
Przemoc w Internecie jest obecnie poważnym problemem.	76%	78%	76%	74%	80%	63% ↓	81% ↑	84% ↑	83% ↑	64% ↓	89% ↓	92% ↑	80%	75%	80% ↑	84% ↑	77%	66% ↓	87% ↑	81% ↑	75%
Chętnie dowiedziałabym się więcej, jak radzić sobie z cyberprzemocą.	57%	58%	55%	57%	60%	40% ↓	64% ↑	65% ↑	62% ↑	52%	75% ↑	69% ↑	64% ↑	55% ↓	61% ↑	63% ↑	54%	50% ↓	66% ↑	61% ↑	55%
Cyberprzemoc wobec kobiet jest powszechna w Polsce.	49%	71% ↑	45%	43% ↓	41% ↓	44%	51%	51%	49%	42%	59%	81% ↑	57% ↑	47% ↓	55% ↑	60% ↑	38% ↓	39% ↓	65% ↑	67% ↑	40% ↓
Cyberprzemoc dotyczy głównie nastolatków /dzieci.	40%	46% ↑	36%	38%	43%	37%	44%	38%	39%	39%	43%	29% ↓	32%	42% ↑	41%	42%	46%	37%	40%	41%	40%
Wiem, gdzie szukać pomocy w sytuacji przemocowego zachowania w Intern.	35%	38%	31% ↓	38%	36%	29%	41% ↑	33%	38%	37%	35%	40%	43% ↑	33% ↓	39% ↑	41% ↑	37%	31% ↓	39%	44% ↑	31% ↓
Wiedza na temat tego, jak zgłaszać przemoc w Internecie jest łatwo dostępna.	34%	37%	30%	34%	37%	36%	37%	28%	34%	37%	36%	35%	33%	34%	36%	33%	38%	30% ↓	36%	39% ↑	31% ↓
W ostatnim czasie zbyt dużo mówi się o przemocy w Internecie.	32%	28%	29%	37% ↑	34%	36%	29%	33%	33%	38%	38%	22% ↓	29%	33%	32%	30%	40% ↑	32%	28% ↓	32%	32%

↑↓ Wynik istotnie statystycznie wyższy/nniższy niż wśród ogółu polskich internautek 18+

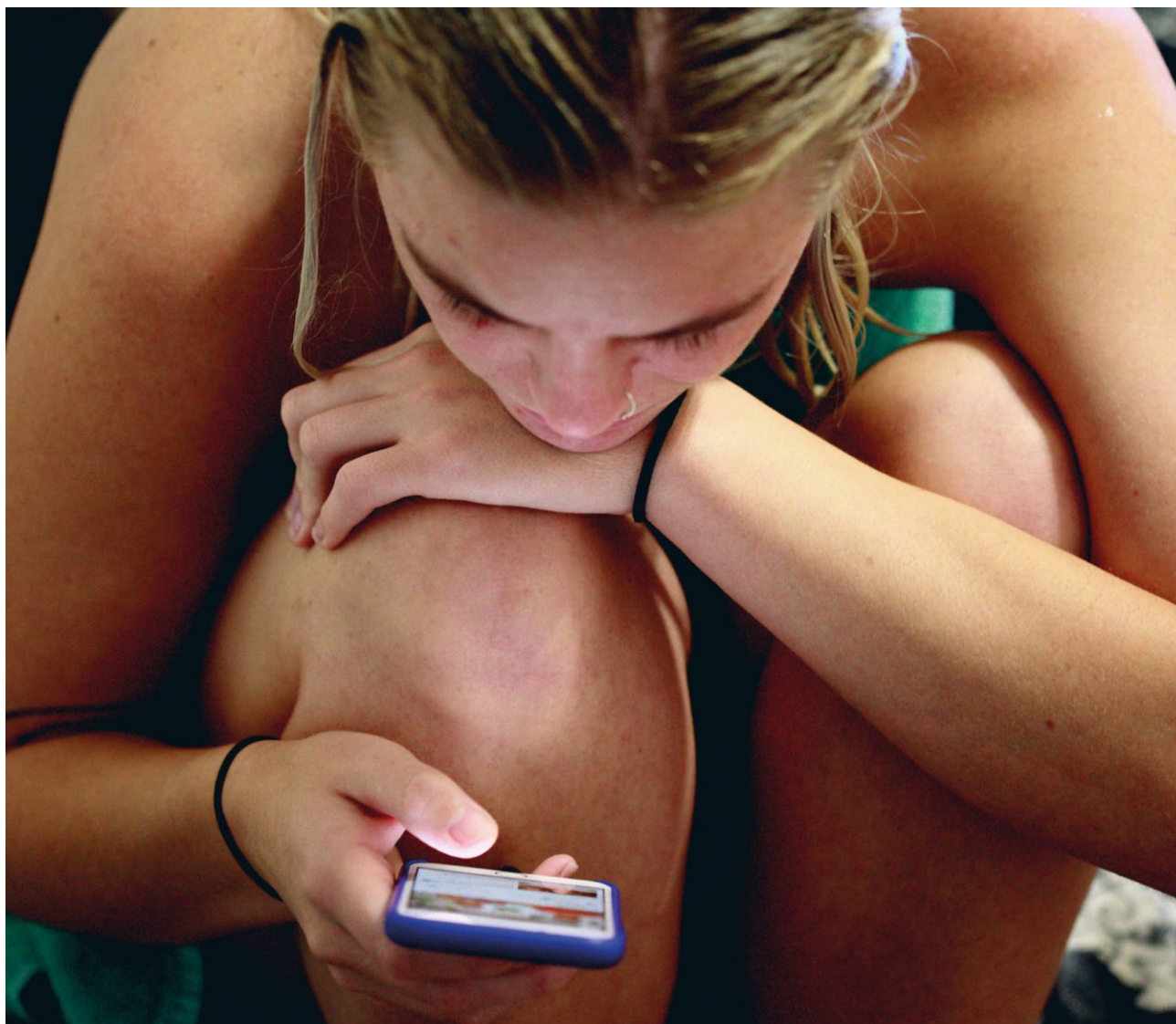
Baza: Polki (użytkowniczki Internetu) 18+, N=1000
Q28. W jakim stopniu zgadza się Pani lub nie zgadza z poniższymi opiniami?

Wiek i światopogląd różnicują ocenę zjawiska cyberprzemocy. 65% kobiet o poglądach liberalnych uważa, że cyberprzemoc jest powszechna w Polsce, w porównaniu z 38% kobiet o konserwatywnych poglądach. Widać także, że zróżnicowanie oceny zjawiska cyberprzemocy zależy od wieku, ponieważ 7 na 10 młodych internautek w wieku 18–29 lat uważa, że cyberprzemoc w Polsce jest powszechna, w porównaniu z ok. 40% Polek w wieku 45–60+.

Oczekiwane działania w związku z cyberprzemocą

Baza: Polki (użytkownicy Internetu) 18+, N=1000
 Q29. W jakim stopniu zgadza się Pani lub nie zgadza z następującymi opiniami?

Użytkowniczki Internetu w zdecydowanej większości zgadzają się z przedstawionymi im postulatami zawierającymi pomysły na ograniczenie cyberprzemocy. Niemal jednogłośnie (z czego około połowa w sposób zdecydowany) popierają stanowisko, że administratorzy powinni zwalczać przemoc na swoich portalach czy platformach i powinni być za to formalnie odpowiedzialni. Poza tym wyraźnie widzą potrzebę edukowania ludzi na temat cyberprzemocy i jej konsekwencji oraz wprowadzenia regulacji prawnych, które skutecznie chroniłyby ofiary tego zjawiska i przewidywałyby surowsze kary dla sprawców(czyń) cyberprzemocy. Natomiast prezentują ambiwalentne postawy wobec opinii podważającej możliwość skutecznego przeciwdziałania cyberprzemocy oraz konieczności ograniczenia aktywności w sieci, by uniknąć przemocy, która w niej występuje.

Oczekiwane działania w związku z cyberprzemocą w zależności od wybranych cech

T2B (Zdecydowanie się zgadzam + Raczej się zgadzam)	Ogółem	Wiek				Wykształcenie			Preferencje wyborcze				Aktywność publiczna		Aktywność w Internecie		Światopogląd			Osobiste doświadczenie cyberprzemocy	
		18-29	30-44	45-59	60+	Niższe	Średnie	Wyższe	Koalicja Obywatelska	Prawo i Sprawiedliwość	Trzecia Droga	Lewica	Tak	Nie	Publikowanie	Dyskutowanie/komentowanie	Konserwatywny	Centrowy	Liberalny	Tak	Nie
Administracja portali internetowych powinna zwalczać przemoc w Internecie na swoich platformach /portalach.	83%	83%	80%	83%	89% ↑	73% ↓	86% ↑	89% ↑	90% ↑	78%	89% ↑	90% ↑	86%	82%	88% ↑	89% ↑	86%	74% ↓	91% ↑	87% ↑	82%
Powinno się edukować ludzi na temat przemocy w Internecie i jej konsekwencji.	82%	83%	77% ↓	83%	89% ↑	67% ↓	88% ↑	89% ↑	91% ↑	74% ↓	88% ↑	94% ↑	83%	82%	87% ↑	89% ↑	85%	72% ↓	91% ↑	84%	82%
Powinny istnieć regulacje prawne, które skutecznie chroniłyby ofiary przemocy w Internecie.	81%	78%	78%	81%	89% ↑	66% ↓	86% ↑	89% ↑	85% ↑	81%	86% ↑	90% ↑	81%	81%	84% ↑	88% ↑	86% ↑	73% ↑	87% ↑	82%	81%
Powinny być surowsze kary dla sprawców cyberprzemocy.	81%	77%	78%	82%	88% ↑	69% ↓	85% ↑	88% ↑	88% ↑	73% ↓	88% ↑	93% ↑	85%	80%	84% ↑	86% ↑	82%	72% ↓	89% ↑	84%	81%
Powinny być prowadzone akcje propagujące konieczność zgłaszania na policję cyberprzemocy.	79%	75%	76%	80%	85% ↑	66% ↓	83% ↑	86% ↑	85% ↑	75%	89% ↑	88% ↑	78%	79%	83% ↑	85% ↑	82%	71% ↓	86% ↑	81%	79%
Powinno się więcej mówić o przemocy w Internecie.	79%	74%	76%	79%	87% ↑	72% ↓	81% ↑	82% ↑	85% ↑	76%	85% ↑	83% ↑	79%	78%	81% ↑	84% ↑	82%	71% ↓	85% ↑	82% ↑	78%

T2B (Zdecydowanie się zgadzam + Raczej się zgadzam)	Ogółem	Wiek				Wykształcenie			Preferencje wyborcze				Aktywność publiczna		Aktywność w internecie		Światopogląd			Osobiste doświadczenie cyberprzemocy	
		18-29	30-44	45-59	60+	Niższe	Średnie	Wyższe	Koalicja Obywatelska	Prawo i Sprawiedliwość	Trzecia Droga	Lewica	Tak	Nie	Publikowanie	Dyskutowanie, komentowanie	Konserwatywny	Centrowy	Liberalny	Tak	Nie
Ograniczone zaufanie w Internecie to skuteczna metoda na uniknięcie cyberprzemocy.	70%	62% ↓	65% ↓	73%	80% ↑	63%	73%	73%	75% ↑	72%	78% ↑	62% ↓	70%	69%	70%	77% ↑	79% ↑	63% ↓	71%	67%	72% ↑
Powinno się nałożyć odpowiedzialność za cyberprzemoc i hejt na administrację portali społecznościowych i platform internetowych.	67%	60% ↓	64%	69%	75% ↑	60% ↓	74% ↑	66%	71%	71%	66%	65%	67%	67%	66%	72% ↑	74% ↑	61% ↓	70%	68%	68%
Skuteczne przeciwdziałanie cyberprzemocy jest niemożliwe do osiągnięcia.	37%	38%	38%	36%	37%	26% ↓	44% ↑	40%	36%	44%	44%	37%	35%	38%	37%	41%	41%	34%	39%	40%	37%
Aby uniknąć cyberprzemocy, powinno się ograniczyć aktywność w Internecie.	30%	21% ↓	31%	32%	32%	23%	35% ↑	29%	31%	40%	32% ↓	21%	25%	31%	26% ↓	27%	41% ↑	29%	25% ↓	29%	30%

↑↓ Wynik istotnie statystycznie wyższy/nniższy niż wśród ogółu polskich internautek 18+

Oczekiwane działania w związku z cyberprzemocą są różne. W przypadku bezkompromisowych twierdzeń o konieczności nałożenia odpowiedzialności za cyberprzemoc na administrację platform, karania sprawców za przemoc lub edukowania o tym zjawisku następuje duże zróżnicowanie w grupach wiekowych i światopoglądowych kobiet. W przypadku stwierdzenia o nakładaniu surowszych kar na sprawców, aż 89% osób o liberalnych poglądach zgadza się z nim, w porównaniu do 82% kobiet o konserwatywnych poglądach i 72% kobiet o poglądach centrowych. W kontekście nakładania odpowiedzialności na platformy tylko 61% kobiet o poglądach centrowych zgadza się z takim postępowaniem, przy poparciu 74% osób o poglądach konserwatywnych i 70% o poglądach liberalnych wobec stwierdzenia.

Baza: Polki (użytkowniczki Internetu) 18+, N=1000
Q29. W jakim stopniu zgadza się Pani lub nie zgadza z poniższymi opiniami?

fem.note

dr. Sylwia Spurek – prawniczka, radczyni prawna, legislatorka oraz feministka i weganika. Od 23 lat zaangażowana w działania na rzecz praw człowieka kobiet, osób z niepełnosprawnościami i osób LGBTIQ. Autorka pierwszego polskiego projektu ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. W latach 2014-2015 koordynowała rządowy proces ratyfikacji Konwencji Antyprzemocowej Rady Europy. 2015-2019 Zastępczyni Rzecznika Praw Obywatelskich ds. Równego Traktowania. Od 2019 Posłanka do Parlamentu Europejskiego, wiceprzewodnicząca Komisji Praw Kobiet i Równouprawnienia (FEMM) i członkini Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych (LIBE). W Parlamencie Europejskim odpowiedzialna m.in. za ratyfikację przez Unię Europejską Konwencji o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, a także jako jedyna Polka była sprawozdawczynią ds. Dyrektywy UE w sprawie zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej. Fundatorka Green REV Institute oraz European FEM Institute.

Poznaj nasze inne publikacje:

sylwiaspurek.pl

fem.note